

EL DISCURS QUE NO S'HA FET

LES Constituents espanyoles discuteixen, mentre escrivim això, l'Estatut de Catalunya. D'una banda i d'altra s'han pronunciat bells discursos, però, sense cap ombra de petulància, direm que n'hi hem trobat a faltar un que contingués, poc ençà poc enllà, les següents idees.

Tots els oradors no catalans, i àdhuc alguns de catalans, pertanyen, per a resoldre el problema, d'un principi que precisament el fa insoluble. Es el principi democràtic davallant de les deus tèrboles de Rousseau: l'Estat és l'única font del Dret, l'únic subjecte de sobirania, l'únic creador d'entitats jurídiques, i si no ho és de les físiques, és perquè no pot. Abans de l'Estat, només existeix el món material, i a tot estirar, concedint-ho de mal grat, el món moral de cada individu. Tot el que sigui existència jurídica ha d'esperar el fiat de l'Estat, envejós i maltraçut imitador de Déu. Els homes prepolítics, feliços possessors de l'estat de natura, s'avenen un mal dia per a constituir-se en societat política lliure. La creen, no seguint la tendència de la natura, sinó contrariant-la. Deleguen la seva llibertat en l'Estat, i el creen del no-res jurídic. Des de llavors, l'Estat és jurídicament omnipotent. D'ell a l'individu que l'ha creat no hi ha res. Abans d'ell, en pura natura, no existien societats de cap mena, per tal com els individus vivien dispersats pel món i solitaris entre els altres. Després d'ell, n'existirán, si ell les crea, i en tant en quant ell permetrà que existeixin, sempre àrbitre de limitar-ne i suprimir-ne la vida. Si hi ha un Déu creador en l'ordre físic, ja ho esbrinaran els filòsofs. En l'ordre jurídic, n'hi ha un: l'Estat. I independentment de Déu, no pot haver-hi res. Nació, regió, municipi, universitat, i raonant a dret fil, família, anteriors a l'Estat, als quals ell degui respecte, són heretgies en la doctrina democràtica revolucionària. La qual, altrament, ja s'encarregarà de suscitar filòsofs que neguin fins i tot el Déu creador de l'ordre físic. Déu és essencialment únic, i per això, gelós.

Diran que és massa filosofia per a un debat polític, però la filo-

sofia ho aguanta tot. Els oradors no catalans, i d'altres, i no solament d'esquerra, que tracten el problema català com un plet sotmès a l'Estat, que aquest ha de judicar i resoldre amb sobirania absoluta i gelosa, i inspirant-se només en les seves conveniències, posen el conflicte en un carrer que no passa. No es tracta d'un agregat d'aquells individus solitaris en massa que contractaren lliurement la fundació de l'Estat i que ara vinguin a sotmetre-li desavinences, o aspiracions, o interessos d'ells amb ells, la satisfacció dels quals només depengui de l'Estat, única personalitat existent en el panteisme polític democràtic, única deu de juridicitat, única saviesa creadora d'altres societats tan artificials, si més no, com ell. Inspirar-se en aquest concepte, senyors oradors de la dreta, és retre vassallatge a Rousseau i a l'Enciclopèdia revolucionària de què han pervingut al món tots els trontolls polítics i religiosos de l'època contemporània. Per aquest camí s'arriba molt de pressa o al feixisme, o al socialisme, que són la mateixa ideologia estatista posada al servei d'una classe social o d'una altra.

Es tracta d'una persona moral, anterior a l'Estat, independent d'ell en els canons substancials de la seva existència, que l'Estat fill de la Revolució ha envaït i cohibit en el seu expandiment natural, i que reclama, no la concessió d'uns privilegis, ni la creació a precari d'una carcassa artificial on poder encabir-se amb més o menys d'incomoditat, sinó purament i simple, el reconeixement lleial i sincer per part de l'Estat de la seva existència i del dret a expandir-se lliurement, mentre no atempti a igual dret d'altres persones jurídiques consemblants.

Això sona a heretgia política. En orelles revolucionàries, ho comprenem perfectament. Es tracta del reconeixement d'una obra jurídica de Déu, de la confessió de la supeditació de l'Estat a les obres marcades amb segell diví, i si això es tolera ad tempus en l'ordre físic, en el jurídic i moral, l'Estat revolucionari, superb, gelós de la seva sobirania-rebellió, no ho tolerarà mai. Ja digué el Dr. Torras i Bages que revolució i regionalisme són antitètics i que el regionalisme no s'obtindrà mai per mitjà de la revolució.

On no comprenem l'escàndol que produeix aquesta doctrina és en els sectors catòlics. No veuen, segurament, l'enorme perill que comporta la negació del dret de les persones morals anteriors a l'Estat, i si anteriors, independents d'ell en els seus drets substancials. Negat aquest dret en el cas de les regions naturals (diem regions, per acomodar-nos a la tècnica de la discussió), ¿com gosaran a in-

vocar-lo en el cas de la família, de la propietat, i àdhuc de l'Església, persona moral sobrenatural més odiada de l'Estat revolucionari que les altres?

Acceptar en un cas particular el dogma fonamental de la democràcia revolucionària, que no és altre que la sobirania absoluta de l'Estat, és privar-se del dret d'impugnar-lo en els altres casos i donar a l'adversari una arma poderosíssima per a combatre l'Església.

O s'ha de negar, doncs, la categoria de persona moral de Catalunya, amb atributs de nacionalitats més acusats que en alguns països independents—pensem en Austria, regió alemanya, en Bèlgica i en Suïssa, on són visibles les sutures dels fragments nacionals—, o cal reconèixer que l'única actitud cristiana de l'Estat és el reconeixement lleial del dret de Catalunya a l'autodeterminació, recordant-li, és clar, els deures que li imposen la geografia, la història, l'economia i àdhuc la caritat envers les altres terres ibèriques.

Una temença d'un possible abús d'aquest dret per part de Catalunya revelaria una impossibilitat absoluta de solució. Si teniu aquesta por, és que creieu que ha fracassat en absolut l'esforç de quatre segles per a crear una convivència espanyola. I aleshores, què invocaríeu? La violència per forçar el rebec a viure on no li plau? Prescindint de l'aspecte moral del procediment, què aconseguiríeu sinó enverinar els esperits i fer inevitable amb termes de major violència l'esquinçament que ara creieu possible?

Catalunya ha donat sempre, i en el nou règim més que mai, prou mostres de la seva voluntat de convivència espanyola perquè aquest risc de separació pugui ésser descartat, si a aquesta disposició seva no es respon amb desconfiança i amb actituds de sobirania indiscutible.

S'ha preguntat a les Corts si el projecte d'Estatut era irreformable. A aquesta pregunta, es podia contestar amb una altra: si el concepte de sobirania absoluta de l'Estat és intangible. Si les esquerres responen que sí, ultra demostrar un desconeixement absolut de la crisi que aquest concepte sofreix actualment a Europa, es revelaran tan incapaces de resoldre el problema com els poders que elles tombaren. Si aquesta resposta la feien les dretes, tremolaríem per la sort de totes les entitats naturals que l'Estat revolucionari, superb, absolut, gelós, odia mortalment. El precedent taparia la boca de les dretes quan volguessin defensar l'Església, la família i el seu dret a triar l'educació dels fills.

«QUAND ISRAEL AIME DIEU», DE JUAN DE MENASCE, O DUES PARAULES ENTORN DEL JUDAISME

J OAN de Menàsce, jueu egipcià de naixença i ara sacerdot catòlic, publicà no fa gaire un petit llibre amb el títol "Quand Israel aime Dieu". Un exemplar ens fou tramès pel mateix autor, mitjançant la Direcció de LA PARAULA CRISTIANA, en la qual pensàrem fer-ne la recensió a avantatge dels nostres lectors. Tot llegint la petita obra, ens nasqué la idea de convertir la recensió en un article. Mentre hi pensàvem ens vingueren a les mans dues publicacions d'última hora: la primera era un assaig sobre la revolució republicana d'Espanya, que no arribà a convèncer-nos; la segona, un article de l'*Osservatore Romano* (17 abril 1932), "El Cristianisme i l'Islamisme davant les valors de la vida"; article que era una senzilla còpia quasi literal d'un altre article de la *Civiltà Cattolica* (16 abril 1932). El qual article conté una idea i una orientació de molt ençà pregonament arrelada en la nostra ànima, i que ens semblà del tot adient a la significació i valor del llibre que ens proposàvem d'il·lustrar.

"Força vegades s'ha judicat l'Islamisme pels clams de guerra que ell feia retronir contra la Cristianitat, o encara per les voluptuoses visions dels harems poblats per centenars de víctimes de l'egoisme humà; i s'ha pensat que l'Islamisme, com a tal, imposava semblants enormitats. Per a ésser justos, hem de destriar. Si es diu que alguns cregueren legitimar, sota parenceria religiosa, abusos deguts a les corruptes inclinacions de l'humana natura i a les depravades usances d'"ambients" llicenciosos, cal convenir que això també és, en bona part, exacte. Si es diu encara que Mahomet mateix, tot i que al principi era animat d'intencions rectes, no reeixí tanmateix a eximir-se de la terrible influència de la Societat pagana que el voltava i fou en moltes coses fill del seu temps, també en això la història ens obligarà a consentir.

Però, per a tornar a la distinció de la qual partírem, no seria exacte d'afirmar que l'Islam, com a tal, aprova i mana semblants coses. En tractarem amb més calma parlant més endavant de la moral de l'Islam. Mahomet, com veurem, es proposà ell mateix com un predicador a escoltar, no com un model a imitar. Sovint ell mateix palesa les pròpies fragilitats i gemegant davant Déu li demana indulgència. La laxitud pròpia i dels seus companys no la recomanà, molt menys la prescriví.

D'altra banda, nosaltres trobem tal vegada en la història del pensament islàmic i àdhuc en la pràctica d'ànimes escollides que floreixen en el si d'aquella societat, altrament poc exemplar, un esperit fragant de virtuts quasi cristianes. Aquestes són, massa i tot, poc conegudes del gran públic, perquè l'enrenou i soroll del mal sofoca la veu tènue de la virtut, amant com ella és de l'escondiment i de l'humilitat.

Tot això sembla justificar la distinció entre un Islam que anomenàrem mundà i carnal, i un altre Islam que anomenàrem espiritual.

A l'Islam de la carn han d'imputar-se tantes misèries morals que la història registra i avui encara perduren... Sobre aquest Islam bordissenc ploren encara avui els musulmans.

En l'Islam de l'esperit, es nota, per contra, ja des dels seus inicis i després fins als nostres dies, una certa orientació vers l'ultraterrenal, un viu sentiment de consciència religiosa, un generós esforç de renúncia als béns temporals per la conquesta dels béns espirituals.

Aquest Islam que sota la persecució de l'Islam carnal s'escondí a l'ombra, aparegué després ardidament en públic, sostingué la lluita decisiva contra els *ulemas*, mortals enemics seus, i per fi s'incorporà a la doctrina ortodoxa musulmana amb el poderós tractat del "Renovament de les ciències religioses", de Ghazali. Amb aquest Islam començà Mahomet la seva carrera a la Meca."

Això escrivien suara la "Civiltà Cattolica" i l'"Osservatore Romano" sobre l'Islam que coneixen molt bé l'Europa de les Creuades, la Mediterrània durant segles per ell infestada, la Balcània ajupida sota el seu jou durant centúries; el nord d'Àfrica i tot el proper Orient asiàtic subjectes al seu domini material i espiritual, la Rússia del segle XII i XIII escomesa pels tàrtars musulmans, i fins la llunyana Índia. Sobre un Islam, el qual en molts dels seus representants selectes, continua encara nodrint els sentiments que revelen les paraules que ara el lector llegirà: "O pobles cristians; plena a

vessar és la copa de l'ira de l'Islam contra l'Europa. Nosaltres us odiam més que mai... Nosaltres rebutgem amb menyspreu i fàstic no solament els principis religiosos i el vocabulari, ans encara les arts i les ciències que ens vénen de l'Europa cristiana. Segons nosaltres, heu-vos ací com el món es destria: creients i no creients. Per als creients, amor, simpàtia, germanor. Per als no creients, indiferència, odi, guerra santa" (Xeic Abdul Hazy Bagdadi, 1912), o aquestes altres d'un altre Xeic: "Tot i detestar-vos, hem estudiat les vostres institucions polítiques i la vostra organització militar... Amb quin objecte? Per a acceptar la civilització cristiana? Jamai."

I pensàvem: "Si nosaltres, pel compte nostre, davant el fet musulmà, gosàvem a demanar major comprensió, canvi de tàctica, tolerància cristiana, sentiríem com de certs indrets s'alçava la veu de protesta que sonaria així: "Quina ingenuïtat! O quin aire de superioritat europeïsta! Ja seria hora de finir amb aquesta condescendència de mala llei. On ens ha portat aquesta pseudo-comprensió amb els nostres enemics? Qui no sap, per exemple, les conseqüències nefastes del fet jueu?"

I així arribem a l'argument del present article.

Perquè es dona el cas curiós que la comprensió, la tolerància i el canvi de tàctica, molts, moltíssims arribaran a admetre-la respecte dels protestants, per exemple, (i què significa històricament el protestantisme ahir i avui amb dades, noms i fets, qualsevol persona mitjanament culta ho sap); respecte dels ortodoxos (que parli l'Orient asiàtic, la Rússia, la Grècia...); respecte dels musulmans (i Europa, Africa i Àsia porten encara les ferides sagnants causades per l'Islam). Tot això es pot admetre. Inadmissible és la comprensió, la tolerància i el canvi de tàctica respecte del Judaisme.

El Judaisme! "Voilà l'ennemi!". El Judaisme és sinònim de Maçoneria, el judaisme és l'ànima de totes les revolucions; el judaisme és la causa del bolxevisme. Els protocols dels Savis de Sion, la Banca hebraica, la finança hebraica, la premsa hebraica; el domini jueu; el judaisme amo del món; els Governos sota el jou jueu... I qui tingui alè, segueixi a recitar la lletania mil vegades repetida.

En una obra nostra, *El Sionisme*, ens ocupàrem d'aquest problema. Per les raons damunt dites volem ara tornar-hi.

Es parla de *judaisme*. Què vol dir aquest mot abstracte? A l'abstracte correspon el concret; a l'abstracte "judaisme" el concret "jueu".

Distinció insignificant, dirà potser algú. Al contrari; de fet, la distinció és no sols important, ans també substancial.

Per exemple. Són coses ben diverses, almenys per a nosaltres, Cristianisme i cristians, Catolicisme i catòlics, Protestantisme i protestants. I en un altre ordre de coses, Americanisme i americans; russisme i russos; germanisme i alemanys. I acostant-nos més a casa nostra, són coses ben diverses republicanisme i republicans, monarquisme i monàrquics, tradicionalisme i tradicionalistes, catalanisme i catalans. I, per tant, també—ens sembla—entre judaisme i jueus.

Sense voler ara fixar els conceptes en definicions precises i retallades, direm que en els exemples citats, l'abstracte significa un sistema o un programa religiós, nacional, polític... o una concepció tota pròpia de la vida humana. El concret serà, doncs, la persona que admet aquell programa, o s'adhereix a aquell sistema, o té aquella particular manera de sentir i concebre la vida. Així, almenys, hauria d'ésser. Però alguns, per la coincidència purament nominal de l'abstracte i del concret els fan coincidir també en llur significació pràctica. La qual cosa origina vertaderes enormitats. Expliquem-nos amb alguns exemples.

Si l'abstracte "catalanisme" o "catalanitat", posem per cas, vol significar la idea del fet ètnic, històric i geogràfic de Catalunya, en cada català ve a realitzar-se d'alguna manera aquella idea abstracta.

Si "catalanisme" significa una tendència instintiva més o menys vigorosa a afirmar el propi ésser, on hi hagi un català hi ha el catalanisme, fins en el mateix traïdor, qui en el torturador esforç de cohonestar davant seu i davant dels altres la traïdoria, delata la seva íntima natura violentada.

Si "catalanisme" significa aquesta mateixa tendència, però ja del tot conscient, voluntària i íntegra, és a dir, exigent de totes les seves lògiques conseqüències, en aquest cas la supèrbia, l'enveja, el rancor, l'avarícia, la vanitat, la sensualitat, passions totes que, com en els altres pobles de la terra, fan estralls també entre els catalans, faran que el captenir-se de molts d'ells sigui una negació o l'antítesi del catalanisme.

Si "catalanisme" vol significar una determinada tendència o organització política, molts catalans hi estaran disconformes; i seria la cosa més ridícula d'aquest món explicar tot allò que s'esdevé entre els catalans amb aquest catalanisme.

Més encara. Suposem que existeix una organització maçònica catalana, forta, potent, influent.

—Ja és un dir, suposar... Però si és cosa més que certa!—

Molt bé, o molt malament; però molt bé al nostre objecte. Si pel sol fet d'aquesta organització maçònica catalana, molt influent, segons diuen, a la nostra terra, hom se servís del mot abstracte "catalanisme" per a significar l'obra maçònica d'alguns catalans, ¿no seria això una enormitat infame, per tal com amb aquest llenguatge general i confús es projectaria una ombra deshonrant damunt tots els catalans, la majoria dels quals res no saben ni per a res no es preocupen de la maçoneria, i viuen la pròpia vida inspirant-se en normes i criteris que són del tot contraris a l'ideari de la secta? Com s'entén? Fer sinònims els mots "catalanisme" i "Maçoneria" perquè alguns o molts catalans són maçons?

Fem un cas més concret encara. A Catalunya és coneguda una època funesta, un programa, una tendència, una actuació que té el seu mot abstracte: "Terrorisme". Tornarà? En tot cas, ara s'ha estés per tota Espanya. I se'n preocupen ja molts d'aquells que quan es limitava a Catalunya, es fregaven les mans de goig i fins feien sentir la rialla estúpida. Això i altres coses sembla que tenen bastant oblidades fins escriptors catòlics. No creiem, però, que el catolicisme ens obligui a ésser tan oblidadissos. Oblidar i perdonar les ofenses tot i que foren tan greus... sí; negar el nostre suport al sectarisme, o local, o general, també; però oblidar encara estultament les lliçons de la història i de l'experiència, de cap manera.

Hi hagué, déiem, a Catalunya, l'època, el programa, l'organització i l'obra del "terrorisme". En el qual, figuraven catalans? Sens dubte. Però ni tots els terroristes eren catalans, ben al contrari; ni molt menys tots els catalans, o la majoria, eren terroristes.

Tant se val. Es formà la llegenda. I el nom i la honra de Catalunya anà pel fang. Cosa que es proposaven molts dels qui ho promogueren o toleraren aquella infàmia. Bé és veritat que la història té una ironia implacable—és la seva lògica—amb la qual esclafa i calcina els seus mateixos protagonistes. Avui, "terrorisme i Catalunya anà pel fang. Cosa que es proposaven molts dels qui o pro-ristes actuen en altres bandes de la península.

No obstant, "terrorisme i terrorista" significà per algun temps, dintre i fora d'Espanya, "mala ànima de Catalunya". I això també alguns ho obliden.

I obliden, en conseqüència, una altra cosa, una altra injustícia que es comet contra el poble jueu, parlant a tort i a dret del "judaisme".

Perquè, ¿què s'intenta significar amb aquest mot abstracte "judaisme"? No certament una realitat ètnica, històrica; no una tendència de l'ànima hebraica del tot igual a la de qualsevol altre poble, i per tant igualment legítima, la tendència, volem dir, a la pròpia conservació i a la pròpia vida.

Judaisme, en la ploma de tants escriptors i en el disc de tants gramòfons que els reproduïen (per bé que molt sovint la ploma de l'escriptor no és tal ploma, sinó un disc repetidor i no sempre fidel), judaisme en aquest cas significa un programa, una tendència, una concepció de la vida i àdhuc una *organització* que es proposa de realitzar aquell programa, aquella tendència i aquella concepció de la vida. Tal organització és, avui com avui, diuen, la maçoneria.

Més concretament encara, ¿què vol dir en aquest sentit "judaisme"? Jean Izoulet (citem aquest autor entre cent d'altres, perquè segons sembla és conegut a casa nostra), té publicades diverses obres on exposa aquesta idea fonamental. Per exemple, "La Cité Moderne ou la Metaphysique de la Sociologie", que hem vist citada recentment; "Paris Capital des Religions ou la Mission d'Israel"; i encara una altra de molt interessant, "La Metamorphose de l'Eglise", que tota ella, de cap a cap, és una exposició del "laïcisme" radical que l'autor identifica amb el "Judaisme".

Llegeixin-se, sobretot, els capítols V i VI, pàg. 383-406.

Citarem només el compendi del capítol V:

"La meua total laïcització de la Cristianitat:

Cristians i jueus o l'abisme entre les sancions transcendents i les sancions immanents.

Entre la salvació disjuntiva d'allà dalt i la salvació conjuntiva ací baix.

Entre la salvació celeste i la salvació terrestre.

Entre el regne de Déu en el Cel i el regne de Déu damunt la terra.

Es a dir: Entre el Nou Testament i l'Antic Testament."

I afegeix, entre altres coses: "Cal dir-ho, finalment. L'Antic Testament és la Carta del Laïcisme, l'autèntica Carta de l'antic i del modern Laïcisme, de l'etern Laïcisme. Es el que declarava ahir mateix abans de morir un home que era un dels amos de la finança internacional, un financier-filòsof, el gran banquer jueu de Nova-York,

Jacob Schiff." Es tracta d'una aHocució pronunciada per M. Jacob Schiff durant la gran guerra a la inauguració de l'Institut Central jueu de Nova-York. L'aHocució contenia tres preguntes, la primera de les quals era: "Què és essencialment la religió hebraica." M. Schiff respon: "La religió hebraica és, essencialment, el "Civisme".

I continua M. Izoulet: "L'Esperit modern (amb majúscula; empra tantes majúscules M. Izoulet!; i empra encara un llenguatge tan enfàtic, tan presumptuós, tan ex càtedra!!...). L'Esperit modern o Laïcisme, o Civisme és senzillament l'Esperit hebreu, l'Esperit de Moisès, l'Esperit del Sinaí, és a dir, en el fons, l'Esperit Eternal, o si plau més, la Veu de l'Eternal."

I en l'altra obra, "París, Capital de les Religions o la Missió d'Israel", escriu: "No existeix sinó un sol problema sobre la terra, i és el problema d'Israel. Problema a doble faç. La faç interna és el "Laïcisme" (relacions entre la ciència i la fe); la faç externa és "l'Internacionalisme" (relacions entre la pàtria i la humanitat)".

I segueix explicant i aplicant al judaisme els conceptes de Laïcisme i Internacionalisme vertaders contra el Laïcisme i Internacionalisme falsos. En resum: seria l'ideal i el programa de la Maçoneria que M. Izoulet i d'altres anomenen "Judaisme".

Així l'anomenen. Però amb quin dret, amb quin fonament amb quina justícia?

Amb el mateix dret, amb el mateix fonament, amb la mateixa justícia amb què alguns anomenen "Cristianisme" (un altre mot abstracte) llurs arbitràries interpretacions de la idea cristiana. Amb el mateix dret, amb el mateix fonament, amb la mateixa justícia amb què es parlaria de catalanisme, d'espirit catalanista, si a Catalunya existís una organització maçònica més o menys nombrosa, influent i poderosa.

Alguns jueus i no jueus, pertanyents al grup que diuen intel·lectual (els altres pertanyen naturalment al grup dels ases), gent incrèdula i racionalista, donen de l'hebraisme i del mosaisme la interpretació que suara llegiem en les obres de M. Izoulet, professor al Col·legi de França.

Ignorem si M. Izoulet és maçó; ni gosariem a atribuir-li aquest caràcter encara que ho llegíssim, per exemple, en els "Cahiers de l'Ordre". Tanmateix a M. Izoulet i a molts altres encara, defensors com són d'una doctrina del tot maçònica, no els fariem cap injúria col·locant-los en els rengles dels membres del gran Temple.

Són ells, al contrari, que injúrien, en anomenar "judaisme" o "he-

braisme" llur arbitrària i fantàstica interpretació de l'Esperit de l'Antic Testament. Injuriosa és encara l'afirmació, quasi sempre rotunda i plena, d'aquells catòlics i no catòlics que sintetitzen en el mot "judaisme" la teoria i l'actuació maçònica en el món.

Efectivament. Dintre el Cristianisme i Catolicisme, molts, innumbrables, foren i són els qui erròniament i absurda interpretaren i interpreten la doctrina i l'esperit del Cristianisme. A qui coneix la història li bastaran els següents mots abstractes: arrianisme, nestorianisme, pelagianisme, semipelagianisme, sectarisme religiós-social de l'Edat mitjana, protestantisme, enciclopedisme, modernisme... Errors, tendències, programes i actuacions que, pensem, alguns estralls han causat en el món. Ara que, entre parèntesi, potser de tot això el culpable és el judaisme.

Ara bé: ¿és justa i legítima la interpretació de l'esperit i de la idea cristiana que donaren i donen els grups, molts d'ells nombrosíssims, que van sota les denominacions abstractes damunt dites?

Seria just d'anomenar tot això cristianisme, catolicisme, esperit del Nou Testament, esperit de l'Evangeli que tanmateix tota aquesta gent es gloria de representar? Seria just d'atribuir al Cristianisme o al Catolicisme—així en abstracte—la desolació causada a través de la història per aquestes manifestacions de la insipiència i supèrbia humanes, només perquè nasqueren en el si del Cristianisme? "Ex nobis exierunt sed non erant ex nobis".

Igual s'esdevé amb el judaisme. Perquè—afegim-ho encara—quants són entre els jueus, o quines són, concretament, les organitzacions hebraïques que defensen com a propi del judaisme l'ideal i l'obra maçònica?

N'hi ha, sens dubte; com hi ha també molts cristians i moltes organitzacions entre cristians que del cristianisme són la negació i la befa.

Els qui tan fàcilment parlen i escriuen del judaisme, ¿coneixen els clams anguniosos i les protestes de noble ira amb què tantíssims jueus i tantes organitzacions hebraïques s'alcen contra l'apostasia dels seus germans que abracen el nou paganisme, com en l'antigor tants jueus abraçaven el vell paganisme? El que passa és que tant en el Cristianisme com en el judaisme, com ara en el mateix islamisme, i fins en el paganisme (Xina, Japó, Índia), s'inicià i segueix el seu curs una profunda revolució espiritual que a tot arreu ha causat i causa nombroses víctimes. Ja Leroy-Beaulieu, tractant de la qüestió que ens ocupa, observava que l'esperit modern no és una

contaminació hebraica, sinó que el neo-judaisme, que diríem nosaltres, o judaisme racionalista i incrèdul, és una contaminació de l'esperit modern.

Que aquest procés de contaminació és molt intens dins del judaisme i cada dia avança, és massa i tot ben cert, sobretot després del cop mortal que reberen les comunitats hebraïques d'Ucraina, comunitats religioses i observantíssimes, que durant la guerra de Petliura foren devastades, mentre fileres interminables, formades sobretot per infants, dones i vells, abandonaven llur residència ¹.

Ara no sabríem decidir si el capteniment de tanta gent envers els jueus atura o impulsa aquest procés de contaminació. Pel nostre compte, l'afavoreix. Una de les manifestacions d'aquesta contaminació és la part que molts jueus tenen en la maçoneria.

Suposem, però, que moren tot d'una tots els jueus fins a l'últim. ¿Seria això la fi de la maçoneria? De moment, aquesta experimentaria una minva i un afebliment ben sensible, però no trigaria a refer-se.

La maçoneria no és obra judaica, sinó obra de la supèrbia i de la covardia humana contra l'obra de Déu que demana, alhora, humilitat i fortitud. No es vol admetre el sobrenaturalisme; manca el coratge per a fer santa la vida humana. I per això hom la vol laica en tot l'abast de la paraula. La maçoneria és, en substància, el ressò del crit diabòlic: "Non serviam"; no vull ni ordre, ni autoritat, ni felicitat que sobrepuji la meva natura. En mi mateix i per mi mateix realitzaré l'única vida meva. I aquest crit no retruny solament en l'ànima d'alguns jueus, sinó també en tantes altres ànimes dissortades, moltes de les quals—oh, sens dubte—reberen les aigües baptismals i la unció de l'Esperit de Déu. Però superbes com són per a sotmetre's a una voluntat superior, i flonges i covardes per a realitzar en la pròpia vida el sacrifici de l'ordre i de la veritat divina, hi renuncien; fan la gran renúncia. El laïcisme és la gran renúncia a una vida superior. Aquesta renúncia no és una ascensió; és una davallada. Davallant, davallant arriben molts a la maçoneria. Ningú no hi arriba ascendint.

Molts ingressen en la maçoneria, molts en cerquen el favor i la

¹ Ignorem fins a quin punt Petliura és innocent i irresponsable del carnatge ucranià contra els jueus. El general Petliura fou estès a terra amb dos trets de revòlver per Samuel Schwarzbard, qui, digué, volia venjar la destrucció del seu poble. Fou un gest criminal i foll.

gràcia per a enlairar-se; però aquest enlairament és sols la gran caiguda. Això és la maçoneria; però això no és el judaisme. Això són molts jueus i molts cristians i avui molts musulmans i fins pagans.

—Però els fets són fets, se'ns dirà. I com negar-los? I on, sinó en els fets, recolza la creença, tan difusa, que judaisme i maçoneria s'identifiquen; i que el judaisme és la causa secreta de totes les revolucions?

Venim, doncs, als fets. Comencem per un de nou, novíssim: la revolució hitleriana. Reeixirà? No ho sabem. Per ara i tant, avança. —Bé, i què? Senzillament això. El moviment hitlerià, o nacional-socialista, és rabiosament antisemita. Però és quelcom més. L'altre dia—el 25 d'abril—escoltàvem de la boca d'un alt personatge eclesiàstic aquestes paraules: "Em deia el general de l'Orde X que si triomfa Hitler, ja podem fer la maleta." Ignorem si l'averany es complirà. Es cert, en tot cas, que l'Episcopat alemany donà el crit d'alerta contra el contingut neopagà del programa nacional-socialista. Heus ací un moviment i un programa que és, alhora, neopagà i antisemita.

—Es que no tot moviment paganitzant és jueu—. Deo gratias. Finalment potser començarem a entendre'ns.

Venim a la gran revolució moderna, a la revolució típica, a la revolució comunista russa, que tants creuen hebraica.

I primer, una advertència. La revolució comunista bolxevic és antireligiosa, i més concretament, anticristiana, anticatòlica, antimusulmana.

Per què? Perquè persegueix ferotgement la idea religiosa, i les persones, sobretot els ministres, d'aquelles religions; perquè vandàlicament aterra llurs temples i esglésies.

Però si també persegueix ferotgement la religió hebraica i les persones d'aquesta religió, moltes de les quals, i en gran part joves, són exiliades a Sibèria, o emmalalteixen de tuberculosi a les presons; si també abat i aterra sinagogues! Són innombrables les aterrades. Sembla que, així les coses, la revolució russa podria dir-se també antihebraica.—Ca; de cap manera. Al contrari: és una revolució hebraica!

En segon lloc, el moviment sionista, deia M. Izoulet, i altres han repetit recentment, és una etapa en l'esforç de realitzar-se l'ideal jueu. Ara, doncs, es dona el cas que el comunisme rus és rabiosament antisionista; obstacula tant com pot l'empresa sionista. Als jueus de Rússia que volien anar a colonitzar nacionalment la Palestina, oferia una

gran extensió de territori a la Crimea o altres contrades de la immensa república—No necessitem terres per a viure, responien els sionistes russos: necessitem només viure el nostre esperit a la nostra terra.

En bona lògica, hom no trauria la conseqüència que el comunisme bolxevic és antijueu—Ca; de cap manera, al contrari: és essencialment jueu!

Què hi ha, doncs, de particular que no ens podem mai entendre? —Què hi ha de particular? Ignoreu els noms dels jueus que intervingueren en la revolució russa?

Respondrem. Coneixem molt bé els Protocols dels Savis de Sion: els tenim al nostre arxiu, o a la nostra petita bibliotca, que, essent d'un religiós, no pot ben bé dir-se particular. Els llegirem al seus temps.

Un dia, el director—ara ja no ho és—d'una importantíssima revista catòlica italiana, ens demanà el nostre parer sobre els dits Protocols. Li diguérem que nosaltres no donàriem cap importància al document, molt menys en una revista com la que ell dirigia. Fins ara —que nosaltres sapiguem—en aquella revista no s'ha donat importància als famosos Protocols.

Ja fa alguns anys que el "Times", de Londres, vers el 1924 o 1925, ens sembla, refutà la llegenda dels Protocols dels Savis de Sion: el "Times" que, quan aparegueren en ple autocràticisme, se'n féu ressò.

Un amic nostre de Roma amb qui en parlàvem, i que posseïa una sèrie de documents que lliurà a un escriptor per a un article que aparegué a "Il Resto del Carlino", de Bolonya (periòdic, és veritat, no catòlic), ens deia: "Tant se val; és inútil d'insistir. La llegenda per a certa gent és història pura; i totes les explicacions que donareu seran, si més no, sospitoses.

De totes maneres, afegim nosaltres, qui coneix la mentalitat i la política de la Rússia zarista tocant la qüestió hebraica, veurà en els Protocols dels Savis de Sion un reflex clar i fidelíssim. Són, en un mot, una invenció de la Rússia dels Zars.

Era l'època dels progroms, en què la majoria dels jueus a Rússia vivia amb l'esglai al cor, ignorant cada dia el que l'endemà podia esdevenir-se, si al Govern calia trobar un derivatiu a alguna sèria dificultat del país, o alguna greu errada; època en què es limitaven les contrades on els jueus podien habitar; època en què els jueus rics—eren sempre una minoria—pagaven fortes sumes per a corrom-

pre la policia i les autoritats zaristes, per tal de poder-se transferir d'una ciutat a l'altra per raó de negoci; època en què tal vegada es podien fixar anuncis com el següent: "Es prohibeix l'ingrés als criminals, als cans i als jueus"; època en què donzelles honrades demanaven el carnet de prostituta per a poder anar a determinades ciutats, on, però, conduïen una vida exemplar lliurades a l'estudi.

El jueu, és clar, havia talment de conformar-se amb una situació tan justa que ni la idea podia admetre d'ingressar en el moviment revolucionari que de dia en dia augmentava arreu de Rússia.

Però molts jueus no ho entengueren així. Un dia viatjàvem vers Moscou en companyia d'un jueu comerciant de pells, el qual, en la revolució comunista, havia perdut tota la seva fortuna ². Jo, ens deia, ho he perdut tot; però davant el dilema o de viure pobre per sempre, o de veure el retorn del zarisme, prefereixo la pobresa. I aquest jueu mai no havia estat ni era revolucionari, ni comunista. Fins es proposava de refer la pròpia fortuna. "Com veieu, afegia, tot i la meua completa desgràcia, puc ja viatjar en primera classe, i amb el temps espero rescabalar-me del tot."

Molts jueus, sobretot de la classe alta, així pensaven i sentien. Aquesta és la causa per què molts jueus entraren en el moviment revolucionari, sobretot després de les matances de Kishinev (abril 1903), i Komel (setembre 1905). Fou després de la degollina de Kishinev que es formà "L'Aliança hebraica", associació de joves revolucionaris que es posà en contacte amb les organitzacions extremistes russes, i s'estengué, sobretot, per les províncies bàltiques, occidentals i meridionals de Rússia.

En aquest grup revolucionari és on principalment es formaren els contingents jueus que més tard intervingueren eficaçment en la revolució comunista. Però fer de la comunista una revolució hebraica és, o ignorància, o lleugeresa o ganduleria, en no voler estudiar a fons la història ³.

² Durant la revolució comunista russa, cap excepció no hi hagué en favor dels capitalistes jueus. Si les víctimes no foren més nombroses, és per una raó molt senzilla; i és que no eren tan nombrosos com tants deien, els capitalistes jueus de Rússia.

³ Si algun lector volgués llegir una obra bastant assenyada sobre el poble rus, li podríem indicar la de Maurice Baring, "The Russian People", 1911. Allí trobarà els capítols XXIII, XXIV i XXV que tracten del moviment revolucionari de Rússia, fins poc abans de la gran guerra. La revolució comunista no és sinó la darrera etapa del moviment. Entre altres coses el lector podrà veure si el moviment revolucionari rus fou o no jueu. El contingent revolucionari jueu fou important; però en tot cas, un afluent de la gran torrentada russa.

La cultura, la intel·ligència i l'energia dels jueus explica com, en arribar a la solució comunista, un nombre notable de personalitats hebraïques ocuparen llocs importants en una emprea que era de tota la Rússia.

El judaisme! La conjura hebraica! És l'Eureka definitiu que complica la història, sobretot la història revolucionària. I les qüestions socials, nacionals, econòmiques, financeres, culturals i àdhuc religioses—pro i contra la religió—? No tenen cap importància. Són només pretextos. La verdadera causa és el judaisme!

Nosaltres hem vist com, penetrant el misteri (?) de la revolució republicana espanyola, hi ha qui ha trobat la influència hebraica en la persona d'algun descendent més o menys pur i llunyà dels xuetes, o d'alguna família hebrea. Res: també en la revolució republicana espanyola el judaisme si no és—qui gosaria anar tant lluny—la causa recòndita, la causa principal i decisiva, és, almenys, un factor molt important. D'això ens diuen, alguns, escriure la història i saber-se documentar. Per a nosaltres, és, volent ésser molt benignes, pura ingenuïtat. Qui ignora els antecedents de la caiguda de la monarquia borbònica? Almenys a Catalunya els coneixem bastant bé.

Que algú tingués algun contacte amb algun jueu, o manifestés envers el poble jueu disposicions favorables, és cosa tan insignificant que és vertaderament ridícul de retreure-ho. Altra cosa seria parlar de maçoneria.

La influència hebraica! Ja; Europa i àdhuc el món sencer no és més que una multitud d'imbecils que es deixen embridar i menar per una minoria d'homes que es diuen jueus. Naturalment que aquests actuen amb tanta habilitat i secretesa que el món ignora que la suprema direcció està tota en mans dels jueus.

En una sola empresa és difícil que puguin reeixir; i és una empresa no recòndita, misteriosa i nebulosa, sinó clara i pública; una empresa exclusivament i manifestament hebraica: el retorn com a poble a Palestina. I és curiós que no arribin a reeixir-hi, essent com són, segons diuen per aquest món de Déu, els amos del diner, de la finança, de la premsa, dels governs, i, potser també, del sol, del vent i de la pluja.

La realitat és un xic diversa. Entre els jueus hi ha alguns milionaris i grans financers; molts de mitjana fortuna i molts, també, de pobres. Entre els jueus hi ha conservadors, lliberals, revolucionaris, capitalistes, comunistes i gent que ni tan sols pensa en la política. Entre els jueus hi ha maçons, racionalistes, incrèduls i gent piadosa observadora de la pròpia llei.

Hi ha jueus que abandonen la fe de llurs pares, que passen al protestantisme (la família Carles Marx, per exemple, o l'hegelià Cohen), que es casen amb cristians i catòlics a desgrat de les grans protestes

dels zeladors de la Llei, i consenten que fills i filles segueixin la religió cristiana i catòlica; hi ha jueus que tenen persones de servei catòliques a les quals no sols no obstaculen, sinó que demanen l'observància de la pròpia fe. Coneixem i confessem algunes d'aquestes persones.

Hi també jueus que professen odi ferotge al catolicisme; que senten almenys una gran antipatia contra l'ordre d'idees i sistema de vida que ell ensenya i imposa; que es proposen de fer caminar la humanitat per una via del tot oposada. Són una minoria, la influència de la qual és ben difícil de determinar, si hem de servir-nos de la veritat serena i comprovada, i no de l'èmfasi de la cridòria. Molts d'aquests grups actuen en la maçoneria. Les causes de tal odi o antipatia? Poden ésser les mateixes que encenen el de tants que, com vèiem més amunt, reberen les aigües del baptisme i la unció de l'Esperit Sant.

Però n'hi ha una altra. Es tracta de gent que estudia la història, i, estudiant-la, troba un fet universal; i és que el poble jueu, el seu poble, escampat entre els altres pobles, fou a tot arreu sotmès a una condició d'inferioritat humiliant. Generalment, se'l confinava a un indret de la població on de nit se'l tancava a paný i clau: sovint se l'obligava a dur un vestit particular o una peça que l'assenyalés a tothom. Ací a Roma mateix, on, no obstant el confinament i la clausura i altres limitacions bastant penoses, la vida dels jueus era més tolerable que en altres bandes, els dos caps de la comunitat hebraica havien de presentar-se una vegada a l'any al Capitoli, al governador, el qual posava el peu damunt el coll dels dos representants del poble israelita.

No parlem de les prohibicions d'adquirir béns immobles, d'exercir certes professions, de la càrrega d'impostos i la privació dels drets civils i polítics, de les expulsions en massa i àdhuc de les degollines que de tant en tant s'esdevenien.

Però eren mesures necessàries, es dirà, i provocades pels mateixos jueus. Totes? Sempre? En la forma i amb el caràcter que presenten? Suposem que sí. En tot cas això podrà pensar-ho i dir-ho la nostra gent. Però voler que els jueus mateixos ho admetin! Sotmetem el conflicte xino-japonès a xinesos i japonesos, el problema de les reparacions a francesos i alemanys, la qüestió religiosa a integristes i catòlics moderats, el problema català a castellans i catalans. Es podrà potser arribar a una solució pràctica; però, convencerem mai a cap dels dos bàndols? Per això els jueus mai no es convenceran de la jus-

tícia del viure humiliant al qual les nacions cristianes durant segles i segles els sotmeteren.

D'aquí, sens dubte, en alguns el rancor i l'odi contra el Cristianisme i contra el Catolicisme. En altres no serà l'odi i rancor, però sí antipatia gran i profunda repugnància envers el Cristianisme.

Molts d'aquests jueus ingressen i actuen dins la maçoneria. Ni cal oblidar que, com entre cristians, així també entre jueus, i proporcionalment més potser que entre els primers, la teoria i el programa del laïcisme radical fa estralls enormes en les intel·ligències i voluntats. La qual tendència, sens dubte, polaritza en la maçoneria.

Aquesta tendència laica és la que inspira, per exemple, una organització hebraica: "L'Alliance israelite universelle".

Aquesta matèria, la tractarem amplament en la nostra obra "El Sionisme". (Vegin-se els caps. VI, VII i VIII).

Però no anem més enllà; suposant que els jueus en general no pensen, ni pretenen, ni treballen sinó per l'esfondrament del Catolicisme, aquesta atmosfera densa de prevenció antihebraica crea un gran obstacle a la conversió, sobretot del jueu de cultura, a la veritat cristiana.

"Com? pensen molts jueus; nosaltres que res no sabem ni de política, ni de maçoneria, ni de complots, ni de revolucions; nosaltres que hem estat i som, igual que els cristians, víctimes de totes aquestes coses, nosaltres hem de passar sempre com els autors, inspiradors i protagonistes? Ni que fossin vertaders—que no ho són—els crims de sang que se'ns imputen, podria comparar-se amb la sang cristiana que fou vessada en una sola expedició afortunada d'un xec o kaid qualsevol; o en dos dies de les guerres religioses per obra del protestantisme? I per a tothom comprensió, tolerància, canvi de tàctica; per a tothom, menys per a nosaltres."

En bona fe, nosaltres pensem que seria ja hora, no d'aclucar els ulls davant els perills que puguin amenaçar la nostra fe de part d'alguns jueus i d'alguns cristians que actuen dintre i fora de la maçoneria, sinó d'abandonar l'actitud ombrívola i suspicax contra tot el que pertany al poble jueu. Això ens sembla més just, més cristià i més convenient a la nostra causa. Per què hem de retardar l'hora de la *Tetxubà*, del Retorn d'aquest gran poble?

Ens dol profundament d'haver de constatar que són sovint les esquerres les que donen mostres d'una major comprensió. Llavors de l'afer Dreyfus, per exemple, que mogué tant d'enrenou, una gran cridòria s'alçà del nostre camp contra el jueu traïdor. Poques veus

—quasi totes del camp contrari—(la veu de Zolla (!!), per exemple), es feren sentir en favor de Dreyfus. El cas donà origen a una verdadera literatura. Es parlà de documents, d'arxius privats i públics... Resultat? Sembla definitivament provada la innocència de Dreyfus en aquell cas.

No tot és contaminació, podridura, anticatolicisme, ni, sobretot, impietat entre els jueus.

Si teníem autoritat per a fer-ho, aconsellàriem a molts escriptors de la nostra banda que llegissin algunes obres sobre la vida espiritual, intensa i profunda de l'antic i modern judaisme o (volent evitar les errònies conseqüències dels mots abstractes) de molts jueus i de moltes comunitats hebraiques antigues i modernes. Entre aquestes últimes les de l'Europa Oriental (Lituània, Ucraïna, Polònia...). Entre aquestes obres, serà molt útil de llegir la que ara ens ha donat Joan de Menàsce: "Quand Israel aime Dieu"; obra que ha motivat el present article. Algunes de les seves pàgines ens transporten al camp de l'ascètica i àdhuc de la mística cristianes. Els principis i normes de la purificació de l'ànima, de la pura intenció, de la mortificació corporal, de la fe, esperança, caritat, de la unió íntima amb Déu, del deseiament total de les criatures, de la recerca sola i pura de l'Infinit... ens recorden les pàgines més il·luminades i enceses de la nostra literatura espiritual. Vol dir això que nosaltres aprovem en tota la seva plenitud l'orientació espiritualista de l'antiga Kàbala i del modern Hassidisme?

Però, en tot cas, es tracta de l'ufana meravellosa d'una noble vida espiritual. No dubtem que moltes, que moltíssimes ànimes dins del judaisme, serviren i serveixen Déu amb tota sinceritat. Ah! Per què porten encara el vel damunt la faç? Per què no veuen encara Déu en el seu Crist que és per a nosaltres la suprema revelació de la Divinitat? Soni aviat per al poble—que un jorn fou el poble electe i selecte—l'hora de la il·luminació completa de la Veritat que és Jesucrist.

PERE VOLTES, C. M. F.

LA PRIMACIA DELS PROLETARIS EN L'ESGLÉSIA

EL Bisbe Torras, en la Pastoral *L'Elevació del Poble, o sigui la Democràcia Cristiana (Contra l'error socialista)*, 10 de febrer de 1905, cita el famós sermó de Bossuet sobre el diumenge de Septuagèsima, i diu: "En una època que els francesos anomenen gran segle, que indubtablement té un lloc eminent en la història universal del llinatge humà, d'intens resplendor en tots els rams que encisen el nostre esperit, davant d'un Rei, a qui anomenen el *Rei Sol*, per a designar que il·luminava tot l'horitzó civilitzat, en mig d'una aristocràcia cortesana, il·lustre, de gust exquisit i poderosa, quantotes les classes superiors d'aquella societat estaven en el zenit de la seva glòria, l'home més eloqüent i savi de l'Església i de la literatura francesa, Bossuet, educat dins d'aquests mateixos elements, però gran coneixedor de la doctrina i de la tradició catòliques, fa ressonar la seva veu, no tribúncia, sinó patrícia, proclamant amb tota la seva cruesa, posant en evidència l'eterna Democràcia del Cristianisme, l'eminent dignitat dels pobres i la categoria superior de totes que els correspon en la jerarquia humana, al servei de la qual han de consagrar-se els poderosos en una societat cristiana."

El sermó de Bossuet és un comentari de la penúltima frase de l'Evangeli de Septuagèsima: *Erunt novissimi primi, et primi novissimi*. Comença el gran orador, dient que aquesta sentència tindrà el seu íntegre acompliment en la resurrecció general, però que aquest admirable capgirament de les condicions humanes ja ha tingut una realització en l'Església de Jesucrist. Bossuet afegeix: "Jesucrist ha vingut al món per capgirar l'ordre, que l'orgull hi ha establert. Per això la seva política és directament oposada a la del segle; i jo remarco aquesta oposició principalment en tres coses. Primerament, en el món, els rics tenen tots els avantatges i ocupen els primers llocs; en el reialme de Jesucrist la preeminència pertany als pobres, que són els primogènits de l'Església i els seus veritables fills. Segonament, en el món els pobres estan sotmesos als rics, i sembla que

no han nascut sinó per servir-los; al contrari, en la Santa Església, els rics no hi són admesos sinó a condició de servir els pobres. Tercerament, en el món les gràcies i els privilegis són per als poderosos i els rics, de fàisó que els pobres no hi tenen part si no és per la protecció dels rics; mentre que, en l'Església de Jesucrist, les gràcies i les benediccions són per als pobres, i els rics no tenen privilegis si no és mitjançant els pobres. Així aquesta paraula de l'Evangeli, que jo he triat per text, s'acompleix ja en la vida present: *Els darrers són els primers, i els primers són els darrers*. Perquè els pobres, que són els darrers en el món, són els primers en l'Església; perquè els rics, que s'imaginaven que tot els és degut i que trepitgen els pobres, no són dins l'Església sinó amb l'objecte de servir els pobres; i perquè les gràcies del Nou Testament pertanyen de dret als pobres, en canvi els rics no les reben sinó per mans dels pobres. Veritats certament importants, que han d'ensenyar-vos, o rics del segle, el que heu de fer amb els pobres; és a dir, honorar llur condició, socórrer llurs necessitats, prendre part a llurs privilegis. Això és el que em proposo fer-vos comprendre, amb els auxilis de la gràcia." Bossuet posà tota la riquesa de la seva intel·ligència i tota l'emoció del seu cor en el desenrotllament dels tres punts d'aquest sermó.

En altres ocasions tractà el mateix tema. Un dijous de la segona setmana de Quaresma predicà davant del Rei Lluís XIV sobre la impenitència final. Prengué per text bíblic una frase de la paràbola del ric Epuló. Amb una eloqüència incomparable, parlà, en el tercer punt d'aquest sermó, sobre la insensibilitat vers els pobres, que en els rics produeix l'afició als plaers; sobre l'enormitat d'aquest crim; i sobre el terrible abandó en què es trobaran els rics que hagin abandonat els pobres. La descripció que féu de la mort del ric que no es compadí dels pobres, causa esgarrifances d'irresistible emoció; i, sense deixar reposar el cor dels oients, passà a descriure les calamitats que havia deixat una guerra recent: carestia, epidèmies, crescuda mortalitat. I exclamà: "En aquesta mateixa ciutat, en mig de tant de plaers i excessos, una infinitat de famílies moren de fam i de desesperació: veritat constant, pública, indiscutible. O calamitat dels nostres dies! Quina alegria podem tenir?" Seguidament demanà, amb paraules irresistibles, socors per als pobres.

Poques setmanes després, en el sermó del Divendres Sant, Bossuet insistí en el mateix tema davant de Lluís XIV. Després d'haver

parlat del testament de Jesús, l'orador descriví els darrers moments de la Sagrada Víctima, i a continuació digué: "Oh, si jo pogués imprimir en els vostres cors sentiments de compunció! Si les meves paraules no poden aconseguir-ho, fixeu els ulls en Jesús, i deixeu-vos entendre per la vista de les seves divines ferides. Jo no us demano pas que, per fer-ho, contempleu atentament una excellent pintura de Jesús crucificat. Jo tinc una altra pintura per a proposar-vos; pintura vivent i parlant que porta una expressió natural de Jesús morent. Aquesta pintura són els pobres, en els quals us exhorto a contemplar avui la passió de Jesús. Enlloc més no trobareu una imatge més natural. Jesús sofreix en els pobres; ell s'esllangueix i es mor de fam en una infinitat de pobres famílies. Heus ací, doncs, en els pobres, Jesús sofrint; i, per a la nostra dissort, nosaltres hi veiem encara Jesús abandonat, Jesús desvalgut, Jesús menyspreat." Bossuet féu altres commovedores consideracions sobre Jesús sofrint en la persona dels pobres, i acabà demanant als rics i especialment a Lluís XIV misericòrdia per als indigents. En el sermó de Pasqua, digué a Lluís XIV que els reis de vegades han de baixar del solí, per humiliar-se, sotmetre's, tenir compassió, escoltar de prop la veu de la misèria que trenca el cor, i socórrer-la degudament.

En un sermó del segon diumenge d'Alvent, sobre "Jesucrist, com a objecte d'escàndol", Bossuet tractà extensament de la missió d'evangelitzar els pobres i demostrà que els indigents foren sempre els preferits de Jesús. En un indret, exclamà: "Coratge, o pobres de Jesucrist; si tota la terra us menysprea, us bastarà que tingueu Jesucrist a favor vostre. Vosaltres no teniu accés a la cort dels reis; però recordeu-vos que és allí que regna la confusió i el desordre. Correu a Jesucrist, tots els oprimits, els malalts, els necessitats, els miserables, i vosaltres hi trobareu la pau de les vostres ànimes. Escolteu la veu amorosa que us crida. Llanceu-vos, amb confiança, als seus braços."

En el panegíric de Sant Francesc d'Assís, Bossuet parlà de la folia sublim i celestial de l'herald de Jesucrist, que establí les seves riqueses en la pobresa; les seves delícies, en els sofriments; i la seva glòria, en la baixesa.

Dedicà el sermó d'un dilluns de la primera setmana de Quaresma a parlar de l'obligació de l'almoina. Dues vegades que predicà, a l'Hospital General, el dia de la Mare de Déu dels Dolors, tractà del socors degut als indigents. En el segon sermó, el tema fou: "Jesús en

els pobres, abandonat, sofrint i pacient.” Un dia predicà a les monges de Saint-Cyr, sobre les obligacions de l'estat religiós. Quan tractà del vot de pobresa, no solament exalçà la dignitat d'aquesta virtut, sinó que volgué afegir unes terribles comparances entre l'excessiva abundància dels uns i l'extremada misèria dels altres. En l'oració fúnebre del bon cristià Miquel Le Tellier, parlà, en termes emocionants, de la paràbola del ric Epuló.

* * *

Bossuet, que fou un fidel deixeble de Sant Vicents de Paül, així com sabé portar a l'altura de la veritable eloqüència els nous mètodes de senzillesa oratòria del Sant Missioner, igualment sabé immortalitzar, en sermons que seran copiats infinitat de vegades, les idees i els sentiments de l'Apòstol de la caritat vers els pobres. Sant Vicents de Paül donà a Bossuet uns Exercicis Espirituals, en preparació de la primera Missa. Bossuet fou un membre actiu d'una mena d'associació eclesiàstica, presidida per Sant Vicents i anomenada *Conference du Mardi*, que instruïa els eclesiàstics en llurs deures d'estat i els enviava a catequitzar i confessar als hospitals, a les presons i a les aldees.

L'any 1658 Bossuet prengué part a Metz, en una missió organitzada per Sant Vicents de Paül. En algunes cartes, que inauguraren l'epistolari del gran orador, el jove missioner conta a Sant Vicents l'oposició i les maniobres dels protestants i els fruits consoladors d'aquella missió de Metz. Quaranta dos anys després, Bossuet encara parlava d'aquesta missió en la carta adreçada, el dia 2 d'agost de 1702, al Papa Climent XI, per a demanar la canonització del seu venerat Mestre. Dos anys abans de morir, Bossuet recordava, en aquesta carta, els beneficis espirituals que ell devia a Sant Vicents de Paül, i les virtuts que havia tingut ocasió d'admirar en el Sant, “especialment la seva genuïna i apostòlica caritat, una gravetat i una prudència unides a una admirable simplicitat, gran interès per a les coses eclesiàstiques, zel de les ànimes i una invencible força i constància contra tota mena de corrupteles”.

Indubtablement l'amor als indigents o proletaris engrandeix la figura de Bossuet; i la glòria de l'Aguila de Meaux, vençuda per la major glòria de Sant Vicents, demostra les preferències del Cristianisme a favor dels necessitats i l'eminent dignitat dels pobres en l'Església. En el llibre *Papes et Cardinaux dans la Rome Moderne*,

de Carles Prati, un excel·lent literat francès, que no és pròpiament catòlic, Joan Carrère, conta una audiència que li concedí el Papa Pius XI el 10 de juny de 1924. El Papa i el literat parlaren de Mistral, de Lamartine, de Chateaubriand, de Petrarca, de Dante i de Manzoni i dels dos grans cardenals Borromeu. En arribar als dos cardenals milanesos, Pius XI digué a Carrère: "Heu reparat quin inefable encant exerceixen sobre totes les ànimes els actes i les paraules dels Sants? I ara no parlo com el Pontífex dirigint-se a un cristià, sinó com un amic de les lletres a un literat, fora de tota preocupació religiosa. Mireu la vostra història, i la nostra, i la de tots els pobles. Quins són els homes més infalliblement populars, àdhuc més que els herois i els genis? Els Sants. Per exemple, prenguem el més il·lustre i el més bell dels vostres segles, a França, el segle XVII. Quants genis! Quants homes grans en tots els ordres! Corneille, Racine, Molière, Pascal, Bossuet, i Condé, i Turenne, i el mateix Lluís XIV, i Richelieu, i tants d'altres! Ara bé, en aquest segle que anomenem segle d'or, quin és, segons vós, l'home la figura del qual és la més universalment i popularment radiosa? Qui és aquell el nom del qual és més conegut, el més estimat, el més estimat, en fi, el més gloriós? Ja ho haureu endevinat: Vicents de Paül!"

* * *

Un Papa, historiador, literat, enamorat de l'art i de la ciència, com Pius XI, posa Sant Vicents de Paül per damunt de Bossuet i de tots els genis del segle d'or de França. En aquesta apreciació, Pius XI, sense donar-se'n compte, manifesta aquella seva impressionant predilecció per als treballadors i els proletaris, que li inspira les allocucions més eloqüents, quan pot dirigir-se a peregrinacions obreres, i les frases més emocionants, quan parla dels socorsos que cal donar els pobres. És aquell amor, podríem dir excepcional, que no li deixà esperar el cinquantenari, per commemorar solemnement l'encíclica *Rerum Novarum*, que ja commemorava, amb menys solemnitat, cada any, el dia 15 de maig; a la qual donava més importància que a tots els altres documents de Lleó XIII, com el Papa dels obrers havia sentit sempre una predilecció especial vers aquella carta magna del treball.

Essent bisbe de Perusa, el futur Lleó XIII ja s'havia preocu-

pat de la qüestió obrera i n'havia parlat admirablement en alguna Pastoral. El cardenal Pecci establí en la seva diòcesi Círcols Catòlics d'Obrers i l'any 1877 denuncià, en la Pastoral de Quaresma, els abusos del règim econòmic contemporani i assenyalà com a remei la fidelitat als preceptes de Déu i de l'Església i la protecció de les lleis civils. Adhuc molt abans, vers 1841, quan només era delegat a Perusa, havia fundat una Caixa d'Estalvis.

La Pastoral de Quaresma de 1877 fou com el testament del bisbe de Perusa i també resultà ésser un programa de pontificat per al mateix bisbe de Perusa, el cardenal Pecci, que fou elegit Papa el 20 de febrer de 1878 i prengué el nom de Lleó XIII. En la seva primera encíclica, el nou Papa tractà de l'Església i la Civilització, que havia estat el tema de la Pastoral de 1877. La segona encíclica, publicada dins del mateix any de l'elecció, era un resum dels errors moderns i començava reprovant el socialisme i les seves funestes utopies: el collectivisme i l'anivellació de classes. Seguiren les encíclics sobre la filosofia cristiana, sobre el matrimoni, sobre les missions i sobre el poder civil. Aquesta darrera fou publicada per Lleó XIII uns dos anys després de la seva elecció. Molts catòlics creien que no es faria esperar gaire una encíclica sobre la qüestió obrera. Però s'equivocaren, perquè la *Rerum Novarum* no sortí fins deu anys més tard.

Això no vol dir que Lleó XIII oblidés la qüestió obrera. En diferents indrets, els catòlics clarividents i generosos, que maldaven per millorar la condició dels proletaris, eren asprament combatuts i fins considerats com a socialistes funestos. Al començament de l'any 1882, Lleó XIII establí a Roma un *Comitè íntim*, que tenia per missió "profunditzar amb preferència les qüestions que interessaven els treballadors. Després d'haver recercat els veritables principis, el Comitè examinarà quin compte en té l'economia actual i quins esforços caldrà fer perquè prevalguin". De primer només formaren aquest Comitè monsenyor Jacobini, secretari de la Congregació de *Propaganda Fide*, monsenyor Mermillod, bisbe de Ginebra, exiliat de la seva diòcesi, el comte Blome, el comte Kuefstein i el P. Denifle.

D'ençà del 13 de març de 1882, el Comitè adoptà, sobre la naturalesa del treball, una sèrie de set proposicions, que s'allunyaven remarcadament de les tesis de l'economia liberal. El dia 10 de maig del mateix any el Comitè adoptà una nova sèrie de proposicions

sobre la propietat, que determinaven el mínim d'exigència, a les quals ha de satisfer tota empresa econòmica, tenint en compte els tres factors: capital, direcció i treball, que contribueixen a la producció.

Dos anys més tard, octubre de 1884, amb elements del Comitè íntim, de Roma, del *Conseil des Etudes*, de França, i del grup de Cristians socials de llengua alemanya, es formà la *Unió de Friburg*. Els membres més coneguts d'aquesta agrupació d'estudis socials, que preparà l'encíclica *Rerum Novarum*, són els PP. Lehmkuhl, Liberatore i Weiss, els sociòlegs Toniolo, Albert de Mun i Decurtius i el professor espanyol Cepeda. Era president monsenyor Mermillod, que fou creat cardenal l'any 1890 i morí a Roma nou mesos després de la publicació de la *Rerum Novarum*.

Un dia de gener de 1888, any del jubileu sacerdotal de Lleó XIII, el Papa tingué ocasió de parlar amb monsenyor Mermillod, i recomanà a l'activíssim prelat que prengués una mica de repòs. Monsenyor Mermillod respongué: "Santíssim Pare, doneu-me vós l'exemple". Lleó XIII replicà: "No; jo sóc carn de canó per a l'Església, jo no reposo mai." Llavors digué el prelat: "Doncs bé, Santíssim Pare, permeteu que els canons dels estudis socials vinguin a escometre-us un d'aquests dies." El dia 30 d'aquell mes, nou membres de la Unió de Friburg foren presentats a Lleó XIII per monsenyor Mermillod. En una audiència, que durà una hora, el Papa féu moltes preguntes, escoltà llurs demandes, resolgué llurs dubtes, i finalment insistí perquè li fos presentada aviat una Memòria, que contingués els treballs complets de la Unió de Friburg. Lleó XIII expressà el desig de publicar, a no tardar gaire, un document important sobre el problema social. Però l'encíclica, encara tardà més de tres anys a sortir.

Entretant el Papa aprofitava totes les ocasions per a impulsar els esforços dels catòlics a favor dels obrers. Autoritzà la Societat de Cavallers del Treball, condemnada pels bisbes del Canadà i defensada pel cardenal Gibbons i altres prelats dels Estats Units. Però posà per condició que fossin suprimides, dels estatuts de la Societat, "certes paraules que tenen regust de socialisme i comunisme". Adreçava importants discursos als pelegrins de "la França del Treball", dirigits per Lleó Hamel. Els pelegrins obrers de l'any 1887 foren 1.400; els de l'any 1889, foren 10.000.

L'interès de Lleó XIII per als proletaris no finí amb la publica-

ció de l'encíclica *Rerum Novarum*. Fins a la seva mort, aquell Papa, que procedia de família noble i que era un intel·lectual d'esperit elevadíssim, demostrà, amb documents i allocucions, que entre tots els problemes que atreien la seva atenció, el del proletariat era el que tenia totes les seves preferències. El 18 de gener de 1901 publicà la importantíssima encíclica *Graves de Communi*, sobre la democràcia cristiana, i el 27 de gener de 1902 féu publicar per la Congregació d'Afers Eclesiàstics Extraordinaris una Instrucció sobre l'Acció popular cristiana o democràtica cristiana a Itàlia.

La *Union Internationale d'Etudes Sociales*, fundada a Malines pel cardenal Mercier, l'any 1920, com una restauració de la Unió a Friburg, publicà l'any passat un llibre titulat *La Hiérarchie catholique et le Problème social depuis l'Encyclique "Rerum Novarum"*, 1891-1931, que Pius XI cità en l'encíclica *Quadragesimo Anno*. Es un repertori bibliogràfic que conté una referència de tots els documents d'ordre social, emanats dels quatre darrers Papes, després del 15 de maig de 1891, i també una referència de documents episcopals de setze nacions, amb un total de 1.732 documents.

Els llibres d'autors catòlics sobre la qüestió social, publicats d'ençà del 1891 també formarien una xifra imponent, i cada dia en surten de nous. Ara mateix, Jordi Viance ha publicat a la llibreria Flammarion, de París, el volum *Force et misère du socialisme*, que és molt instructiu.

Tot això significa que les preferències dels Papes, dels Bisbes i dels autors catòlics es dirigeixen vers els obrers; i que ara, com sempre, en l'Església la primacia és per als proletaris.

JOSEP TARRÉ, Prev.

LA SANTA DE FLORENCIA *

(Continuació)

X

VIDA DE CRUCIFIXIÓ.—Si mitjançant la intel·ligència o *apex mentis* l'home apareix en l'ordre natural com una mena de continuació de les milícies angèliques, sollevat a la vida sobirana de la contemplació les continua també d'una manera eminent en l'ordre sobrenatural.

Segons que hom pot deduir del capítol anterior, mitjançant la vida de contemplació, l'home—sense perdre la seva natura privativa—és transmutat en divinal. L'exemple abans posat del ferro roent és prou comprensiu i exacte, i ell ens fa pensar en una prolongació inferior, extrínseca i semblant, de l'obra i de la finalitat de l'Encarnació. Adaptant ací uns coneguts textos bíblics (*Io.*, III, 16; *Rom.*, V, 8), podríem dir dels contemplatius: Així Déu ha amat el món que li ha donat els contemplatius, a fi que ells siguin víctimes expiatòries davant la presència de Déu per a nosaltres, en ple paral·lisme amb aquestos textos de Santa Teresa: "Terriblement tracta Déu els seus amics; cert, no els fa pas greuge, car així ho va fer amb el seu Fill" (Carta d'11 de març de 1572). "La tasca (dels contemplatius) és patir com Crist." (*Camino de Perfección*, cap. XVIII, núm. 5.)

Quant a l'aspecte divinal dels contemplatius, escriu el Ven. Miquel de la Fuente referint-se a Sant Bernat: "De la mateixa manera que una gota d'aigua tirada en una quantitat de vi, immediatament no es coneix, i sembla que deixa d'ésser, vestint-se i canviant-se del color i gust del vi en què ha estat tirada: i com un ferro roent perd l'obscuritat i duresa que tenia, restant entranyat en el foc i fet amb ell una mateixa cosa; i com l'aire banyat amb les resplendors del sol, sembla que és la mateixa llum: així la part suprema intel·

* Vegeu el fascicle de maig últim.

lectual de l'ànima, per divinal aniquilació, i desfeta de tota cosa creada i d'ella mateixa, com gota d'aigua va passar a l'abís de la llum, i a la mar de l'amor, participant de les seves propietats, de manera que, perdudes les seves, tota és transformada en Déu, i Déu és totes les coses en ella per divina unió i conformitat." (*Las Tres Vidas del hombre*, llib. III, cap. VIII).

I en altre lloc: "Com de l'or i el coure fos n'és fet un metall, de Déu i de l'esperit suprem es fa un esperit." *Ib.*, llib. III, cap. últ.). I el Ven. Joan de Sant Samsó dona en els següents textos una impressió força viva i conscient de la vida dels contemplatius: "Jo em sento encès i cremant en vives flames en la immensa forn del vostre amor infinit, desitjant infinitament trobar-m'hi reduït i fos, perdre-m'hi i ésser-hi consumat, sense sortir-ne mai més per un sol moment." "Però la immensitat ens atrau tothora vers ella... i caiem allà dins empassats totalment en aquest oceà, ni més ni menys que el peix que vol empassar-se la mar i que s'hi troba ell mateix empassat." (*Analecta Ord. Carm.*, VII, p. 229-30.)

Quant a la finalitat o sort de la contemplació, podem dir també que ella és semblant a la de Déu fet home, fins al punt que semblen continuació extrínseca l'una de l'altra. Remembrem en primer terme aquelles paraules del Senyor als fills del Zebedeu: "Podeu beure el calze que jo bec?... Cert, el calze que jo bec, vosaltres el beureu." (*Mc.*, X, 38.) Com d'un sol calze i d'una sola Passió parla un hom en aquest passatge talment com en un àpat on tots els concorrents beuen en un sol beire. Això ens fa recordar ací aquella antiga tradició, tan plena de sentit teològic, que anem a transportar segons la duu el Ven. Miquel de la Fuente: "Aquella sobirana visió de Sant Pere, llavors que vençut pels precés dels altres deixebles, va sortir de Roma, fugint de la mort, li va sortir Crist pel camí amb la Creu al coll, i preguntant Sant Pere: Senyor, on aneu? li va respondre Crist: Me'n vaig a Roma, a ésser altra vegada crucificat." (*Ob. cit.*, llib. I, cap. XII, p. 142.)

Escoltem encara Sant Pau: "Jo que gaudeixo en els meus sofriments per a vosaltres i aconsegueixo en la meua carn el que manca als sofriments de Crist per al seu cos que és l'Església." (*Col.*, I, 24.) Recordem ací aquell text en el qual, referint-se la Santa Mare Teresa de Jesús a les ànimes no contemplatives, diu que el Senyor "veu clar que no són per a beure el calze" (*Camino de Perfección*, XVIII, 6): aquell quadret, pintat durant un èxtasi per Santa Magdalena de Pazzi, en el qual apareix el Senyor dins un bassal de sang duent

la Creu a les espatlles mentre té a la mà un beire de sang que vessa en un calze presentat per la Santa agenollada: i aquella profunda dita de Santa Teresa l'Infant Jesús: "Jesús ens ofereix un calze ben amarg: no en retirem pas els llavis, sofrim en pau." (Lletra V a Celinia, 12 de març de 1889.) "Cert, de vegades aquest diví Salvador ens fa assaborir tota l'amargor del calze que Ell ofereix a la nostra ànima." (Lletra I a un missioner, 26 de desembre de 1895).

En arribar a aquest punt, un hom pot preguntar: per quin motiu escull el Senyor, preferentment i generalment, els contemplatius per als més paorosos sofriments i martiris? En primer lloc, per la gran confiança que hi té, car penetrats de Déu i sostenint-los Ell amb gran fortalesa i paciència, contribuiran amb seguretat al sosteniment i major esplendor i extensió del reialme de Crist a la terra, essent en ell com importants artèries subterrànies de l'Església que, plenes de sang, de sang fan aparèixer, elles principalment, amara-da la túnica de l'Esposa de Crist en aquest món on ella, seguint aquesta llei victimal, triomfa sempre i és sempre dominadora enmig dels enemics (*dominare in medio inimicorum tuorum*).

D'altra banda, la subtileza i levitat de l'ànima contemplativa, alliberada, a poc a poc, de les sutzures denses i obagues, que la tenien orba i amorrada a terra, l'emmenen fatalment cap amunt, i llavors, *tamquam alter Christus*, seguint una llei de l'ordre sobrenatural actual, va volant Calvari amunt fins a romandre-hi del tot crucificada. A aquestos dos aspectes, de fet indissolubles, en la vida del contemplatiu,—contemplació i crucifixió—es refereix la magnífica portada de l'edició llatina de les obres de Sant Joan de la Creu publicada a Colònia en 1639, on apareix el Sant amb una Creu a la mà dreta, i una àliga a l'esquerra, i aquesta inscripció damunt el cap del mateix Sant: *His sublevar alis*, que ha estat interpretada amb aquests versos:

*Con dos potentes alas voy de vuelo:
El Aguila y la Cruz llevan al Cielo.*

L'ànima del contemplatiu, segons el que hem dit, és hòstia pura, santa immaculada, i, per tant, pertany amb més dret que no pas les antigues víctimes als holocaustos del Senyor (Cf. *Lev.*, I-VII). Quant a aquest punt, és ben gràvida de doctrina la visió que va tenir el gloriós Sant Anastasi, màrtir Carmelita (S. VII). "Trobant-se dormint, li va semblar que havia pujat al cim d'una muntanya i que,

estant allí, se li va presentar un home amb una capa d'or, esmaltada de pedres precioses, plena de vi, i li deia: Pren i beu, i que ell va prendre i beure, i que de seguida va penetrar la seva ànima una suavitat tan regalada i celestial que, fins estant dormint, va comprendre que el Senyor li volia fer present de la corona del martiri." (*Vida de Sant Anastasi, Revista Carmelitana*, any V [1880], p. 10). En aquesta visió hom troba bellament esgranat el simbolisme del calze. El vi embriaga, i llavors que el Senyor té embriacs els contemplatius, els carrega de dolors i martiris. Escoltem la Santa Mare Teresa de Jesús: "Així el Senyor els ha d'apeixar, i no amb aigua, sinó amb vi, a fi que, ubriacs, no entenguin el que passen, i ho puguin sofrir." (*Camino de Perfección*, XVIII, 2).

Tal és una de les lleis capitals dels contemplatius en quant duen subtil i lleu l'ànima envaïda per la Divinitat d'un mode inefable. Nostre adorable Redemptor, primer va ésser despulat i després crucificat. Abans de prendre el calze, convé que les mans que l'han d'agafar siguin *santes i venerables*, puix ell és *preclar*. Així hom paga alhora al Senyor les esplendors purificadores de la contemplació, de manera que el contemplatiu, en seguici d'aquell text: "Haveu ungit d'oli el meu cap; i com és magnífic el meu calze ubriagador" (*Ps.*, XXII, 5), pot dir amb tota veritat: Què li daré jo a Déu en retorn de tot el que m'ha donat? Prendré el calze de salut i invocaré el nom del Senyor." (*Ps.* CXV, 12-13.)

Donem ara una llambregada al tètric panorama de la vida de crucifixió en els contemplatius.

Remarquem abans que la vida del cristià té la Creu com a programa, segons diversos graus en quant a la magnitud i diversitat de creus, en quant a l'acceptació més o menys volentera d'ella, i en quant a la durada de portar-la. "Per bé que Crist va redimir totes les ànimes, no els aprofitaria la redempció i quant Crist va merèixer amb la seva vida, passió i mort, si no imiten la seva vida, passió, obres i virtuts." (Ven. MIQUEL DE LA FUENTE, ob. cit., llib. II, cap. XV, p. 315.)

Escoltem la Santa de Florència: "Es, filla, summa prudència l'abnegar-se a si mateix, però no saps tu que davant la prudència humana és això gran estultícia? O no t'apar que per als savis d'aquest segle és summa boixesa de prendre la creu i seguir un crucifix? L'estultícia de la creu és infinita saviesa, i l'abnegar-se a si mateix, summa prudència; però això, allí no és comprès així. Quina estultícia més sàvia hi ha que agafar la Creu amb el meu Verb i anar

seguint de dret les seves petges? I quina major prudència pot haver-hi que abnegar-se a si mateix en allò on és abnegada tota cosa? La prudència és una virtut que esguarda el fi; i per això un hom diu prudent aquell qui en totes les coses considera el que li pot esdevenir, i en tots els seus actes i obres marxa amb peus de plom. Per això qui s'abnega és molt prudent, car pensa en el fi: dic d'aquell qui s'abnega per tal com esguarda les coses esdevenidores. Per la qual cosa coneix i sap molt bé. que qui vol venir vers mi, cal que tresqui per un viarany estret, car l'ample condueix a la perdició... Els meus elegits i aquells qui volen venir cap a mi, coneixent llur no-res, es van tant minvant i rebaixant amb aquesta abnegació que poden fàcilment caminar per aquesta via estreta, seguint el meu Verb que per ella també ha volgut passar. I amb això us ha manifestat que aquesta via és bona. Car, essent ell la mateixa saviesa que de mi procedeix, l'ha volguda elegir per a ell; ni per altra ha volgut discórrer que per l'estreta i reduïda de la Creu." (*Santa Maria Maddalena de' Pazzi*, per R. CIONI, Milà, pp. 129-130.)

I la Creu, ja esquema per al Senyor en la descripció bíblica de l'univers segons bellament provava Sant Bonaventura (*Breviloqui*, introducció, cap. VI, núm. 4), és, segons diversos graus, la sort dels cristians, per tal com el cos místic de l'Església ha de seguir la mateixa sort que el seu cap, Jesucrist. "Així com Déu havia determinat per endavant que l'Home-Déu havia de patir en la seva humanitat, determinava igualment que els seus membres patissin en unió amb ell: i malgrat que no podien satisfer sinó per ell, tant com aquesta mesura de sofriment no serà emplenada, mancarà sempre quelcom a la Passió del Salvador." (VIGOUROUX, *Manuel Biblique*, vol. IV, pp. 430-31, París, 1911.)

Hi ha, però, una diferència enorme entre els sofriments de la generalitat dels cristians i els de les ànimes contemplatives, que convé remarcar ací, a saber:

a) Déu tramet les tribulacions als cristians perquè li recompensien algun mode la seva Passió, perquè purguin llurs mancaments, i per a solleva-los vers Ell desarrelant-los del món, però ells, empastifats fins als ulls d'aquells defectes que descriu Sant Joan de la Creu en els set primers capítols de la *Noche oscura* (llib. I), o les etziven lluny, o hi responen fluixament sofrint-les de mal grat, o amb grans imperfeccions, o no hi responen, o fan tots els possibles per a allunyar-les. Escoltem encara Santa Magdalena de Pazzi:

"Plau encara a Jesús que ens exercitem més en el dolor que

no pas en l'amor, perquè el dolor és, per a dir-ho així, una mena de martiri i ens fa exercir en el patir. I d'aquest mode, venim, si així es pot dir, a recompensar-lo del que ha patit per a nosaltres; i amb aquest dolor podem compadir-lo de les seves penes, i plorar, i dol-dre'ns de la seva passió. I també perquè aquest dolor, essent aflictiu, purga l'ànima de les seves culpes." (*Ob. cit.*, p. 75.)

"Aquells qui són imperfectes crida Jesús exteriorment mitjançant les prèdiques, confessions, exhortacions, tribulacions o prosperitat: eren, però, molt pocs aquells qui li responien." (*Ib.*, p. 37.)

"Oh, quants i quants són els qui arrosseguen la Creu! I quants són aquells que fan pitjor, car la rebaten per terra! Saps qui l'arrossega? aquells qui se'n dolien quan passen alguna tribulació o desplaer, que jo moltes de vegades els faigs passar per a llur bé. Aquests tot ho fan murmurant i amb tanta impaciència que són insuportables a si mateixos i als altres. La rebaten per terra aquells qui, pel seu costat fan, en quant poden de traure's del damunt tota tribulació i tot sofriment que jo els permeto, obrant de manera que en tot sien lliures d'aquest patir i que la creu els sia llunya." (*Ib.*, p. 131.)

b) Però les ànimes contemplatives, amarades de Déu i en Ell transformades, amb el goig i fiança immensos del Senyor, marxen volenterament pel camí del dolor i de l'aniquilació, la faç conformada, o serena, o solemne, o radiant de gaudi: els llavis closos; els ulls del cor endinsats plàcidament en les mateixes entranyes de l'Inefable, talment com aquell Ven. Francesc de la Creu, Carmelita Calçat de Toledo (+ 1647) que, ple del foc de l'Esperit Sant, carregat, a l'edat de 57 anys, amb una feixuga creu a les espatlles, anava recorrent a peu els santuaris més coneguts d'Europa i Palestina: o amb la serenitat d'aquell santíssim baró, Ven. Joan de Yepes (+ 1607), Terciari Carmelita de l'Antiga Observança, i germà de Sant Joan de la Creu, el qual, en mig de terribles sofriments, cantava encara amb sobrenatural gaudi.

Titans de la vida espiritual, saben bé prou que són víctimes i que han de finir esmicolats, però saben també que, a semblança del Senyor, "quan l'hivern d'aquesta vida haurà passat del tot, i la primavera florent en tota llei de flairants beutats serà arribada: quan hom tallarà les vinyes i quan en llur terra hom sentirà la veu de la tòrtora." (Ven. JOAN DE SANT SAMSÓ, *Veritable esperit del Carme*, cap. XI), de cada àtom de llur ésser esclatarà una eternal i resplendent afluïa; cada gota de llur sang provocarà un novell roserar en

el jardí de la santa Església: cada sofriment els emmenarà més endins de la mar immensa de la Divinitat. Aquesta és l'única saviesa, saviesa sangonent que farà pensar a tals ànimes en aquell text: "Tristis est anima mea usque ad mortem" (MAT., XXVI, 28): trista la part inferior: sublim, serena, immutada, la part superior de l'ànima, com explicaven molt bé Sant Joan de la Creu en la *Subida del Monte Carmelo*, llib. II, cap. VII, núm. 11 (ed. de Burgos, 1929) i Santa Teresa de Jesús Infant (*Novissima Verba*, dies 6 i 30 de juliol).

Aquesta vida de crucifixió revifa i renova constantment la verdor dels prats de la santa Església, provocant-hi nous esclats de virior, aigües regalades, inoïts triomfs i, a cada pas, la confusió i l'allunyament dels seus nombrosos enemics. "Llavors—diu Santa Magdalena de Pazzi—veient jo tanta ignorància en les criatures i tanta ceguesa; que no pensava en llur fi, en sentia una pena grandíssima, i vaig començar a pregar Jesús (si tal era, però, el seu voler) que em fes patir pels pecats de totes les criatures. Per bé que tot l'infern m'hagués de venir damunt, no n'hauria fet cas, essent, com he dit, amb la seva gràcia i voler, a fi que tothom fos salvat." (*Ob. cit.*, pp. 41-42).

I Santa Teresa l'Infant Jesús: "Sóc convençuda de la inutilitat dels remeis per a guarir-me, però ja m'he arranjat amb el bon Déu, a fi que en faci aprofitar a pobres missioners que no tenen ni temps ni mitjans per a guarir-se. Jo li demano que tota cura que hom te de mi els guareixi." (*Novissima Verba*, de 21 a 26 de maig.)

"Jo he ofert, sobretot, la meva prova interior per un parent polític de la nostra família que no té fe." (*Ib.*, 2 set.).

"Mai no m'hauria pensat que fos possible sofrir tant! Mai! Mai! No em puc explicar això sinó pels desigs ardents que he tingut de salvar ànimes." (*Ib.*, 30 set.).

"Si avui la *petita santa* obra en els cors meravelloses transformacions, si el bé que ella fa damunt la terra és immens, hom pot creure amb tota veritat que ella l'ha comprat al mateix preu amb què Jesús ha rescatat les nostres ànimes: el sofriment i la creu." (*Histoire d'une âme*, cap. XII).

"L'infermera li havia aconsellat de fer tots els dies un petit passeig d'un quart d'hora pel jardí. Per a ella aquest consell va ésser una ordre. Un migdia, veient-la sola passejar amb molta pena, una monja li va dir: Faríeu molt millor si reposàveu, puix el vostre passeig no us pot fer bé en tals condicions; us fatigueu, heus-ho ací

tot!—Es veritat, va respondre aquesta filla d'obediència, però sa-beu què és el que em dóna força?... I bé, jo camino per a un missioner. Penso que allà baix, molt lluny, un d'ells és, per ventura, ex-haurit en les seves curses apostòliques, i per a disminuir els seus fatics, ofereixo els meus al bon Déu." (*Ib.*, cap. XII).

"Experimento quelcom misteriós: no sofreixo pas per a mi, sinó per a una altra ànima... i el dimoni no ho vol." (*Ib.*, cap. XII.)

El quadre o panorama objectiu de la vida de crucifixió és variadíssim i per a descriure'l acuradament caldria tot un llibre. Remarquem de passada que els contemplatius topen sovint amb els esbiaixats, amb els hipòcrites i aduldors, amb els egoistes. Com exiliats "entre animals bruts" (Sant Ignasi) i entre malignes, puix "el món enter és posat en el mal" (I Io., V, 19), passen la vida a guisa d'ovelles enmig de llops i es troben batuts constantment per aquell món per al qual el Senyor no va voler pregar (Io., XVII, 9), fins a restar esmicolats per gèneres com les que voltaven la Verge i la Magdalena al peu de la Creu (Santa TERESA, *Camino de Perfección*, XXVI, 8). Ultra les mortales agonies en què ordinàriament viuen¹, són objecte de persecucions i treballs violents, malalties cruels, remordiments, deshonres, angúnies, agonies i desmais interiors, infà-mies, ràbies, temptacions fortíssimes, desolacions, sequedats, ingratituds, oblots, abandonaments de tot i de tothom, punicions, befes... Ells mateixos es llancen sovint al martiri com la gran doctora mística de Catalunya, Ven. Eulàlia de la Creu (1269-1725), Carmelita Calçada de Barcelona, la qual tenia per lema: "Desigs i plaer en patir, i ésser menyspreada i oblidada, passant, sense queixar-me, el mal en solitud." I aquell santíssim baró, Beat Lluís Morbioli, Terciari Carmelita de l'Antiga Observança, que segons refereix el Beat Baptista de Màntua en el poema que va dedicar-li.

Nam modo per vulgus pando vectatus asello

Ibat, et urbanae fabula plebis erat.

Vimine nunc duplici compressus acumina linguae

Per fora communis publica risus erat.

Nunc in vincla manus mittens, ad colla capistrum,

Effigies capti vera latronis erat.

¹ "Car hi ha molt a patir, de vegades sembla, tot... la qual cosa apar a causa de la gran nuesa, destitució i feblesa amb què hom es sent afeixugat, amb una total ignorància de si i de Déu, i una entera efusió de les seves potències inferiors: això fa que un hom no sàpiga si és mort o viu, si perd o si guanya, si consent o resisteix." (Ven. JOAN DE SANT SAMSÓ, *Vèritable Esperit del Carme*, cap. XI).

Cada dia del contemplatiu és, pel que es veu, un novell i més dur Calvari. Remembrem ací el migrat aspecte físic del gloriós Sant Joan de la Creu i les horribles persecucions que va sofrir entre Carmelites Calçats i, després, entre els Descalços; talment la corprenedora descripció que de la figura de Jesucrist ens fa Isaïas (LIII, 2 i ss.).

Així els contemplatius, víctimes a la presència i dins del Senyor, neutralitzen i desfan les insídies, projectes i escomeses de Satanàs, apaivaguen la Divina Justícia, fan davallar damunt la pobra humanitat riuades i torrents de misericòrdia, o acaben d'exacerbar la Divina Justícia que dissipa les maquinacions dels homes àvols i, de vegades, els llança fora d'aquesta vida.

I a això cal afegir encara els combats de l'Esperit del Mal, ja directament per a venjar-se i esbravar-se dels mèrits dels contemplatius, o ja, exercitant llur paciència, llançat pels àngels bons de prop les ànimes que aquell faria caure, combats furients que Satanàs sosté amb esperit tavernari segons el programa de possibilitats que hem descrit en el vuitè capítol.

Aquesta vida de crucifixió, passant per totes les games que deixem assenyalades, va arribar al màxim en Santa Magdalena de Pazzi, la qual va experimentar per dues vegades i minuciosament els martiris de la Passió. Escoltem la relació que fa d'una d'elles el seu confessor i biògraf V. Puccini:

"Déu es va complaure a renovar una altra vegada en la nostra Santa les penes i treballs de la seva amarguíssima Passió, tal com ja havia fet pel dijous i divendres Sant de l'any 1585...

El dijous Sant del 1592, cap a les sis de la tarda, fou de nou transportada en èxtasi sobre la contemplació del Comiat que, segons hom piadosament creu, va prendre Jesús de la seva santíssima Mare, per última vegada, abans de marxar a la Passió, respecte la qual cosa va fer un bellíssim parlament sobre el que va esdevenir-se en aquest comiat entre Maria i Jesús, i en ella va passar quatre hores, això és, fins a les deu de la nit: en aquesta hora va començar la contemplació dels misteris del Cenacle, és a dir, de l'últim sopar fet per Jesús amb els Apòstols, de rentar-los els peus, i de la institució del Santíssim Sagrament: i sobre cada un d'aquests misteris féu devotes consideracions, i va estar en aquesta contemplació fins a les dues de la matinada, hora en la qual va començar a contemplar el comiat que va prendre dels seus deixebles, i l'oració que féu a l'Hort, fins a les cinc del matí.

Immediatament va començar a contemplar com fou pres i tot el que en aquest pas va esdevenir-li, segons l'ordre seguit pels sants Evangelistes. A dos quarts de sis va contemplar la presentació de Jesús a Anàs i, passada mitja hora en aquesta contemplació, va començar, a les sis, la de com fou portat a Caifàs i després a Pilat, i, successivament, tramès a Herodes. A continuació va retornar, en la seva meditació, a la casa de Pilat on va estar considerant el que s'hi va esdevenir fins a la flagel·lació, en la contemplació de la qual, essent les onze del matí, va passar una hora. Després va prosseguir en la contemplació de la coronació d'espines, de l'Ecce Homo i de la sentència donada contra Jesús, i del portar la Creu al Calvari, en els quals misteris va esmerçar tres hores i mitja.

A dos quarts de quatre va començar a contemplar la Crucifixió, en la contemplació de la qual va passar mitja hora, i a les quatre començava la consideració de Jesucrist penjant en la Creu que va durar fins a les sis.

I cal ben remarcar ací que aquesta consideració no fou una simple i ordinària contemplació de discurs i afecte, sinó tan intensa que, com després ella mateixa va dir, cada un dels misteris que anava contemplant, s'oferia a l'esguard de la seva ànima amb tanta de vivesa, com si amb els ulls del cos hagués vist Jesús en cada un d'aquells misteris, amb totes les persones que en cada un d'ells intervenien, i com si hagués sentit corporalment les paraules que Jesús deia i les dels servidors i les de la turba, o d'altres persones que prenién part en aquell pas, les quals paraules deia ella en persona dels mateixos acompanyades d'altres paraules pròpies seves, molt afectuoses i devotes, relatives a aquell misteri. Fins els llocs on aquests passaven eren representats a la seva imaginació talment com si els veiés, fins al punt que quan d'un misteri passava a l'altre, també corporalment, restant extàtica, es movia i anava als punts del monestir que més s'adeïen amb els llocs on varen passar tals misteris.

A més a més, l'aprehensió del que, així contemplant, veia amb la ment, era tan viva i amb tanta d'amor i de compassió, que la transformava en el mateix Jesús sofrent, fins a l'extrem que la seva ànima feia el paper del contemplant i del contemplat: executava el primer, amb el discórrer i condoldre's sobre aquells misteris; i el segon, amb patir i participar espiritualment i corporalment dels mateixos turments, penes i treballs que Jesús va passar; i amb el fer,

fins exteriorment, quasi totes les accions que en cada misteri feia el Senyor, talment com si ella les executés en la persona del Redemptor, puix a les monges—segons llur declaració—els semblava veure el mateix Jesús en els misteris de la seva Passió.

Car el comiat que Jesús prenia de la seva Mare fou representat per ella amb tant d'afecte i gracioses paraules i gestos, que semblava talment que fos allí la Santíssima Verge amb ella, i que ella fos Jesús. Després, en el Cenacle, va representar només Jesús en el lavatori dels peus als Apòstols, i, la resta de temps, posada a part, va contemplar-lo, però amb tanta vivesa com si s'hi trobés present i hagués vist Jesús a taula amb els seus Apòstols, i el que hi feia, i el que hi deia, i va donar mostres d'haver rebut la Comunió amb els Apòstols.

En la contemplació de l'Oració de l'Hort, va representar en tot i per tot a Jesús, car, en persona d'Ell, va deixar els Apòstols, esdevingué extraordinàriament afligida i trista, i per tres vegades va aixecar-se de l'oració tornant als Apòstols, segons que feia el Salvador: i en la mateixa oració va postrar-se de faç a terra i va experimentar tan greu treball i aflicció interna, que el rostre se li va tornar pàlid i caigué abatuda i mancada de forces.

En la contemplació de com el Senyor fou pres, hom va veure que amb violència li eren unides les mans endarrera talment com si d'aquell mode li fossin lligades. A l'anada de l'Hort, a les cases dels Pontífexs, i de Pilat a Herodes, i d'Herodes a Pilat, i de casa de Pilat al Calvari, se li veia donar passos violents i en actitud de caure cap endavant, com si d'altres fos espentejada i llançada. En contemplar Jesús a la casa d'Anàs va donar mostra de rebre una terrible bufetada. A la casa de Caifàs donà ben a comprendre que li eren embenats els ulls, estirats els cabells, bufetejada, escopida i d'altres maneres ultratjada.

En contemplar-lo a casa d'Herodes, es va veure que era allí befa-da i vestida per menyspreu d'un vestit blanc. Després, a casa de Pilat, mentre contemplava la proposta feta per aquest als jueus, va retirar-se sota una escala, en lloc estret i incòmode, representant Crist trist en tal avinentesa a la casa de Pilat, en una cisterna, o lloc semblant. I sortí d'allí al cap de mitja hora, va participar de la pena de la agellació d'un mode admirable, car va estar una hora en silenci, dreta i recolzada amb les mans endarrera a una columna que allí era,

la faç pàlida i trista, greu, però humil i mansa: i per l'aflicció que sentia no podia dir ni paraula, i es retorçava com si fos cruelment flagellada, donant a entendre que, per trenta vegades, havien estat canviats o substituïts els borrells que, de dos en dos, flagellaven a Jesús. Al final d'aquesta contemplació va caure a terra com exhaurida i sense forces, i talment postrada, que semblava com si no li pogués tornar el respir.

En la contemplació de la coronació d'espines hom va veure-la asseguda i sofrir gran amargor i penes, segons que donaven a entendre el seu rostre afligit i les seves paraules. Després d'haver contemplat l'Ecce Homo i la sentència de Pilat, va prendre l'actitud i el gest de carregar-se la Creu a l'espatlla, i encorbada, com si dugués una feixuga Creu, la faç plena de tristesa i de dolor, els ulls clavats a terra, amb senglots i sospirs d'increïble dolor, que feien gran compassió als que la veien, va anar caminant pel monestir per espai de mitja hora i, arribada a un lloc elevat, després d'haver fet en persona de Jesús oblació de si mateixa a l'Etern Pare, i altres actes que denotaven com era despullada dels vestits, es va estendre a terra, i estenent els peus i els braços, d'un mode violent, com si li fossin estesos per altres amb violència, es va veure clarament que participava de la pena de la crucifixió del seu benamat Jesús, puix hom va veure que rebotia fortament, primer els peus, l'un posat sobre l'altre, després la mà esquerra, i, finalment, la dreta.

I varen observar les monges que aquells membres, l'un després de l'altre, patien molt greu turment, se li entorpien i enravenaven com si fos un pal: i els nervis, amb gran força, se li tornaven tivants, i, amb el seu horrible patir, exhalava, en aquest pas, intensos sospirs i crits amarats de gran dol, i se la veia extremir-se terriblement, sempre, però, amb la faç mansa i piadosa.

Després d'haver estat d'aquest mode a terra fins a un quart d'hora, fou meravellosament, sense ajut de ningú i sense moure's d'ella mateixa, aixecada en dita posició de crucificada i recolzada a la paret, talment com va passar l'altra vegada, en 1585; i va estar en aquesta forma de creu, recolzada a la paret, per espai de dues hores, durant les quals va proferir en persona de Jesús les set paraules". (V. PUCINI, *Vita della Beata Maria Magdalena de'Pazzi*, cap. XCI, pàgines 212-216, edició de Florència, Landini, 1639).

* * *

Amb el present capítol desè queda finida la sèrie d'estudis preliminars dedicats a la Santa de Florència. La seva personalitat i les seves doctrines podran ara ésser considerades i analitzades amb tota cura en els següents articles.

(Continuarà).

PERE M. BORDOY-TORRENTS

CRONIQUE DE L'ESTRANGER

DE FRANÇA

LA VIDA POLITICA FRANCESA

El tret de revòlver d'un rus roig, enfarinat de blanc, en suprimir el cap de l'Estat, ha eixamplat encara més, a França, la bretxa oberta entre els partits de dreta i d'esquerra. Des d'ara, per a les dretes, les teories que duen l'apellatí d'avançades són considerades com a conduents a l'assassinat, a desgrat de totes les protestes de l'Ambaixada dels Soviets, que declara reprovar el mètode violent. Per a les esquerres, els russos estan amenaçats pels partits conservadors, i el gest del foll que ha llevat la vida a M. Doumer és un advertiment per als francesos que potser un dia tindrien la intenció de prendre part a una lluita declarada contra els soviets. Així, els uns opinen que els comunistes representen un perill. Per prova, esmentaré ací dos fets que els diaris han omès. A Toulon, quan hom s'assabentà de l'atemptat, va córrer el rumor que l'armada es disposava a sortir contra Rússia! Exageració meridional, va dir-se a París; però en aquest mateix París, tot just conegut el crim, hom sentia a dir als vianants: —Ha vingut un bolxevic de Moscou expresament per a matar el President—. No hi hagué cap agitació, cap reacció violenta contra els russos blancs o vermells que viuen a París, perquè el poble francès és molt assossegat... i les eleccions de "ballotage" havien de tenir lloc 48 hores després. D'una altra banda, els partits d'esquerra opinen que els soviets són una potència terrible. Els radicals, que acaben d'aliar-se amb els socialistes, tenen por dels comunistes. Quan, el diumenge de les eleccions de "ballotage", hom va saber que M. Albert Thomas, el Director de l'Oficina Internacional del Treball, acabava de morir sobtadament en un restaurant de París, un ministre expressà el temor que fos a conseqüència d'un emmetzinament i es féu l'autòpsia del cos. Aquest ministre radical confessà la por que li fan els comunistes. Però, això sí, en secret, car la disciplina dels partits d'esquerra no vol que hom es mostri en públic recelós de Moscou, sinó més aviat simpatitzant amb l'U. R. S. S.

Les eleccions indiquen una viva orientació vers l'esquerra. En realitat, les dificultats que podien representar les consultes de l'1 i del 8 de maig encara no són vençudes. Car els radicals, que han pactat amb els socialistes, es trobaran en greus dificultats així que els caldrà governar. No vol'dran pas anar completament a l'esquerra, puix que, en tal cas, serien tot seguit escombrats. Però per a romandre en el centre, ¿sobre quins elements poden recolzar-se? La minoria exigirà gatges i això serà un motiu de pertorbació dintre la Cambra.

Una cosa sobretot sorprendrà l'estranger, i és l'oposició que sembla existir entre la premsa de luxe i l'opinió. ¿Com és possible de con-

ciliar el to relativament conservador dels grans òrgans amb la manifestació vers l'esquerra dels electors? El problema es posa, a judici meu, com el mateix problema de l'època, ço és, que existeix una incompatibilitat esglaiosament clara entre la selecció i la massa. La selecció és conservadora. La massa, evolucionista. Ara bé: com que la selecció és la que compra i llegeix els diaris, aquests prosperen en nombre i en intensitat conservadora. Però aquests diaris que representen la majoria gairebé de les gents que llegeixen, no constitueixen sinó una concentració molt minoritària a l'esguard de les gents que voten. Així, el que hom anomena *l'opinió* en el sentit periodístic, difereix d'allò que hom anomena *les opinions*. La prova: veureu en totes les circumscripcions electorals una minoria important que es dreça contra la majoria d'esquerra. En cada col·legi electoral es reproduïx el fenomen que remarcàvem suara mateix dintre la nació: una dreta proveïda de diaris importants contra una esquerra més forta pel nombre. Car hom nota que en moltes circumscripcions electorals la diferència de vots que han separat l'elegit d'esquerra del seu vençut de dreta, no era pas molt gran, i això farà, sens dubte, que, demà, el desacord encara augmenti. Els diaris—els més literaris—de dreta, expressaran idees contràries a la que sembla general a França i que acaba d'expressar clarament la consulta electoral.

La conclusió és que, al nostre temps, són les xifres les que governen i no pas les idees: la força numèrica venç el poder dels raonaments.

Les dretes es queixaran. En realitat, d'elles és molta part de culpa. No és pas factible de formar una assemblea legislativa amb cabdills, sinó que cal fer-la amb tropes. Els partits de dreta, a França, manquen de soldats. Per què? En gran part, per culpa dels seus mateixos capdavaners. Molts cabdills no admeten col·laboradors a llur nivell. Són gelosos de llurs amics. Aquest egoisme francès del qual he parlat sovint ací i que, al meu entendre, és causa de la decadència de França, es manifesta també entre els cabdills; jo diria *sobretot* entre els cabdills. Podria indicar, especialment, el perquè de la constitució de tal partit de centre, que en realitat no és sinó una dependència de la ideologia d'un gran partit francament de dreta. I bé: aquesta fracció no s'és constituïda sinó perquè els líders del gran partit foren egoistes fins a la intransigència. No van saber compartir amb lloctinents remarcables, ni les prerrogatives, ni els avantatges materials. Foren autoritaris, exclusius. Des de llavors, llurs lloctinents escoltaren les sirenes que els deien: —Veniu a la democràcia, car ella permet a cadascú d'enfilarse pels seus propis i excelsius mèrits. La democràcia no és absoluta com els partits de dreta.— I els lloctinents de valor escoltaren aquestes cries i partiren, *amb armes* i bagatges, vers un centre, o àdhuc una avantguarda d'esquerres. Durant aquest temps, per regnar més a pler, les dretes s'envoltaven de col·laboradors mediocres. Tinc els noms a la punta de la ploma! I així, de mica en mica, al desequilibri purament numèric del principi ve a sumar-se el desequilibri qualitatiu. Les dretes perden llur autoritat, demà mancaran de diners, i són causa de l'èxit de

les esquerres que tant deploren. Les dretes s'han nodrit de massa ambiciosos, nous rics que s'han volgut comprar una lliurea de passat tradicional, d'art o de literatura, activitats intel·lectuals de les quals, en el fons, aquests nous enrolats eren incapaços! I les antigues dretes, les veritables i sinceres dretes, una vegada enquadrades a l'esquerra, en l'efectivitat de llurs accions, de llurs manifestacions, han romàs fidels, fonamentalment, a la ideologia dreta. Aquestes esquerres formades de talents postergats, *continuen llegint els diaris de dreta*. La causa d'aquest inversemblant "esquerritzament" cal cercar-la només en l'egoisme dels cabdills de dreta, en la irreflexió dels cabdills de dreta pertocant a l'elecció de llurs amics, col·laboradors i protegits.

El mateix s'esdevé entre els electors. La massa se n'ha anat cap a la l'esquerra d'una manera enorme, també. I es comprèn: llavors que França, a l'endemà de la guerra, tenia una Cambra dreta, aquesta no féu res per conservar els seus electors. No va saber ni organitzar la seva propaganda, ni vetllar per la salvaguarda dels interessos d'aquells qui acabaven de defensar la pàtria. Per contra, les esquerres s'organitzaven magníficament! Suscitaven els planys dels ex-combatents, dels obrers, etcètera. Al mateix temps, les esquerres conquerien l'ànima temoregà i ingènau del petit burgès bo i tranquil·litzant-lo amb una propaganda pacifista que presentaven com el mitjà segur d'evitar una nova guerra. Aquesta actitud pacifista seduïa més que aquella que suscitava defenses d'armament i, a més a més, pronosticava un esdevenidor lúgubre de sofriments i de ruïnes. Fina'ment, les esquerres feien una política socialitzant que els esdeveniments, el maquinisme i la instrucció difosa han fet necessària. Les esquerres han arrabassat, durant la Legislatura de dreta, tots els seus electors a la dreta. Durant aquest temps, la dreta continuava els seus errors. Egoisme en l'elecció dels seus caps, etc.... Ara bé: com que precisament l'esquerra no és pas abundant en esperits superiors, en valors, els trànsfugues de la dreta han trobat de seguida admiradors, partidaris, amics. Per damunt de tot, la massa d'esquerra, plegada ja a les disciplines, sotmesa per herència de servidor i per manca de reflexió personal, formà, a l'entorn d'aquests cabdills procedents de la dreta, un exèrcit complet i més ben organitzat que l'informe ramat de burgesos pusil·lanimes, gasius i, en el fons, gelosos de llurs líders de dreta. El que sorprèn, després d'aquest error tan greu de tàctica de les dretes, és que França no s'hagi passat tota a l'esquerra. Cal, talment, que segles de conservadorisme siguin ben aferrats en els cors humans! Però això no és pas acabat: les eleccions de 1932 donaran encara una empenta més vers l'esquerra definitiva, car sembla poc probable que catòics que esdevenen socialitzants en grans quantitats, burgesos que moriran d'espant amb les lleis anticapitalistes de la nova Cambra, i intel·lectuals de sentiment dreturer però sense ascendent entre els cabdills egoistes de la dreta, sembla poc probable, dic, que els elements damunt els quals podia recolzar etimològicament la dreta, estiguin disposats a ajudar un partit que tendeix a subdividir-se en capelletes d'adoració mútua.

M. ASSUMPCIÓ DE FALGAIROLLE

LLETRA D'AUSTRIA

V IENA i Austria es troben encara sota la impressió de la mort del Cardenal Piffl, un Bisbe dreturer i popular que amb singular tena citat i impertorbabilitat conduí l'església d'Austria a través dels difícils dies de la guerra mundial i de l'època de post-guerra, afligida pel bolxevisme i per la fam. Sempre cortès, modest i afable envers amics i enemics, es guanyà les simpaties de tots i es féu immortal pel seu inoït exercici de la caritat, especialment en el darrer hivern, que fou tan terrible. Cap meravella que el seu enterrament congregués una multitud encara més gran que el del seu antecessor o el del vell emperador Francesc Josep. Nosaltres ara esperem i preguem incessantment a l'Esperit Sant que ens envii un successor digne d'ell. Ara ens faria molta falta un príncep de l'Església ben enèrgic, que no vacilés d'operar una selecció àdhuc en els cercles de la clerecia, que no s'espantés d'aixecar el crit incessant contra la brutícia i l'escòria en el teatre, en el cinema, en la ràdio, en els cartells d'anuncis i en els quioscos, que s'atrevisi a ensenyar la porta del temple àdhuc a aquelles dames distingides, i a les nenes i tot, que no s'avergonyeixen d'entrar-hi desvergonyidament, que exhortés francament els catòlics contra la freqüentació de banys públics i familiars, que en tots els terrenys es comportés seriosament respecte a l'acció catòlica. El secundarien sens dubte, no solament els Jesuïtes, Missioners de Sant Gabriel, Franciscans, Dominicans, Trinitaris, Lazaristes, Benedictins, Redemptoristes i altres ordres religioses que, gràcies a Déu, a l'Austria estan encara desplegades amb abundància medieval, ans encara ministres i diputats catòlics. Afortunadament, en el ministeri actual hi ha cinc catòlics fermes—sota l'emperador Francesc Josep no n'hi havia sinó dos: el Doctor Ebenhoch i H. Gessmann—. Avui tenim el Canciller federal, Doctor Dollfuss; el ministre de l'Exèrcit, Vaugoin; el ministre de Justícia, Doctor Schuschnigg; el ministre de Finances, Doctor Kienböck, el ministre d'Atencions Socials, Doctor Resch, i, finalment, el mateix cap d'Estat, el President federal Miklas. Fins i tot la neteja de la Babilònia del Danubi hauria d'ésser possible, encara que la ciutat de Viena se'ns presenta com un territori especial, amb el seu Batlle i els capdavaners del país, tots vermells. Si el Govern federal els fes avinent el seu punt de vista en veu alta i en el moment precís, el Batlle i els seus regidors judeo-bolxevics abaixarien tot seguit el to, puix que és cosa sabuda que el valor no és pas la característica dels jueus. Però també caldria que els seglars catòlics no superessin els jueus en esportuiment.

L'acció catòlica està actualment a Vorarlberg i al Tirol menada d'una

manera ideal sota la direcció enèrgica del Bisbe Doctor Waitz, Director de l'Acció Catòlica Austriaca. A Viena i als altres antics països hereditaris de la Corona d'Austria no han passat encara d'alguns començaments. Sovint en les parròquies catòliques es constituïren juntes parroquials segons el desig del Sant Pare, però els rectors cometeren en molts llocs la falta, actualment evitada en tot Itàlia per desig de Pius XI, d'elegir per a aquestes Juntes d'Acció Catòlica persones pertanyents a partits polítics, de què vingueren aviat discrepàncies, i els tan prometedors organismes nous caigueren per terra, per tal com aquests polítics moltes vegades es negaven a sotmetre's a la direcció dels curats. Els països Niederösterreich, Oberösterreich, Steiermark, Salzburg, Kärnten i Burgenland, tant en l'aspecte religiós com en el moral, eren millors que la cosmopolita ciutat de Viena, profundament malmesa per jueus i socialistes ja durant el temps dels emperadors. Però, per desgràcia, la indiferència religiosa i la corrupció moral és irradiada pels periòdics jueus, pel mal teatre, cinema, ràdio, balnearis immorals, oradors ambulants vermells, excursionistes i estiuejants, de la ciutat de Viena fins a les contrades muntanyoses, i sols amb una lluita molt dura n'és novament bandejada.

Molt brillantment treballa en aquesta campanya de defensa i d'alliberament Monsenyor Mörzinger amb el seu difusíssim "Wiener Kirchenblatt", especialment amb els tres-cents mil exemplars del "Kleinen Kirchenblatt", amb el seu "Jesustag" per als petits, on la minyonia austriaca és inflamada per a la Primera Comunió i la comunió freqüent, per a complir devocions i sacrificis de penitència, en un mot, per a una nova creuada infantil contra els moderns enemics del Cristianisme. Al costat d'ell, treballa amb igual èxit el Dr. Gorbach, actualment rector d'una parròquia de proletaris a Viena, que amb el seu periòdic "Zwei Groschenblatt", el més barat i el més difús de tot Austria, penetra fins i tot en les famílies vermelles. Aquests dos setmanaris porten, junt amb el prestigiós "Herz Jesu Sendboten" d'Innsbruck (redactat pel Pare Hätenschwiller, S. J.), una altra campanya infatigable i conscientment orientada a favor dels germans de fe perseguits a Rússia, a Bèlgica i a Espanya, acomplint així el més fidelment possible el "sentire cum ecclesia". Més fidelment sens dubte que uns altres dos setmanaris que treballen en un altre camp important, les revistes de reputació mundial "Neues Reich" i "Schönere Zukunft"; la campanya és menada ací d'una manera purament acadèmica. Durant la persecució dels catòlics mexicans, hauríem desitjat d'aquestes dues revistes capdavanteres, com també de l'òrgan del partit cristià social, el "Reichspost", una campanya persistent i seriosa contra el jueu francmaçó Calles i els seus infernals ajudants de botxí. Endemés, treballen amb èxit dues revistes marianes: la dels Dominicans "Marienlob" i la dels Jesuïtes "Fahne Mariens", així com la generalment estimada revista mensual il·lustrada dels Gabrielistes "Stadt Gottes" i el seu setmanari "Wochenpost".

En relació amb les missions populars, rivalitzen ells amb ells, Redemptoristes i Jesuïtes, Lazaristes i Franciscans. Els exercicis són donats amb gran èxit a la Casa d'Exercicis dels missioners Gabrielistes

de Steyler, a Lainz (Jesuïtes), i a Seckau (Benedictins) i en altres monestirs. A Sant Gabriel hi ha el gran professor Dr. P. Guillem Schmidt, a Lainz hi ha sovint hostes il·lustres provinents d'Alemanya i d'Hongria. Mentre escric això, l'incansable Apòstol de la premsa hongaresa, Pare Adalbert Bangha, S. J., dóna una tanda d'exercicis a Viena-Lainz per a escriptors i periodistes. A la casa de Jesuïtes de Lainz, ha caigut malalt suara el més il·lustre de tots els predicadors de missions Pare Baudenbacher.

El món femení té en les seves "Frauenbriefen" (Lletres de dones), redactades per la Doctora Alma Motzko, regidora de la ciutat, un òrgan valent. La Doctora Motzko té una gran experiència social i ens posa constantment davant els ulls, de paraula o per escrit, el mirall dels pecats de la majoria vermella.

En el darrer número d'aquesta revista, l'esmentada doctora propugna per una reforma fonamental del tribut per a l'edificació de vivendes, desmesurat a Viena, per un radical i objectiu alliberament de les angoixes tributàries, per la dissolució de totes les explotacions municipals mancades d'importància per a la vida de la ciutat, a les quals pertanyen els nombrosos teatres (més de vint), els banys de família (a tots els districtes de la ciutat) i el Crematori, establerts sense seny en vistes a explotar la necessitat i la pobresa. S'ocupa també de l'exigència de l'edificació de cases barates per societats constructores i de la creació de colònies per als mancats de feina, de la cessació dels mètodes antidemocràtics de la política personal imperant fins ara, de la plena llibertat d'associació dels funcionaris municipals i de l'establiment de sindicats de minories per a la consulta de totes les qüestions jurídiques sobre el servei i el salari.

Aquestes exigències són més que justificades, si hom considera la coacció terrorista exercida fins ara de part de les autoritats de la ciutat i dels sindicats vermells, la qual, des de l'any 1918 fins avui té sobre la seva consciència la vida de moltes dotzenes d'homes.

Una mica enfora del gran partit cristià social, hi ha el grup dels legitimistes, amb el seu "Reichsbund der Osterreicher", i de la banda de les dones la "Reichsfrauenorganisation"; una segona organització, doncs, de dones catòliques que, en altre cas, estaria unida a l'organització general ja existent. Era necessari aquest desdoblament? En el fons del cor, fins i tot les grans masses dels cristians socials són partidàries de l'emperador, però cal que hom no es permeti d'exercitar l'esport de la divisió en front de la unitat del nostre enemic terrible. Els legitimistes—entre els quals podem comptar el "Reichsbund"—amb el general Freiherr von Dankl, com a President i el Príncep Joan Liechtenstein, com a President honorari, la "Verein Katholischer Edelleute" (Societat de nobles catòlics) amb el duc Maximilià von Hohenberg al cim, i el partit popular fidel a l'Emperador amb el coronel Wolff—creixen sense parar en nombre i en influència. L'òrgan principal és el setmanari "Osterreicher", en el qual trobem que és massa agra la crítica que fa del govern. Mentre nosaltres estem en front de jueus i bolxevics units en

contra nostra, una crítica pública contra un govern igualment catòlic, només a causa de la forma de govern, és irracional i perjudicial, tant a la religió com a la pàtria. D'aquesta escisió en el nostre camp, qui se n'alegra més que ningú i en treu únicament profit, són els enemics de l'Església.

Nosaltres sabem de les millors fonts—dels mateixos llavis de l'emperador Carles, pel qual forem rebuts en audiència dues vegades a Prangings i a Hertenstein—que la família imperial veu amb molt bons ulls que els catòlics avencin plenament units i deixin de banda tota crítica mordaç. Veiem bé prou en els llocs més alts de l'Estat com àdhuc els capdells republicans d'Àustria, com Seipel, Vaugoin i Kunschak són ben mereixedors d'agraïment. Sense aquests homes, el bolxevisme més descarat hauria ja des de molt ençà fet irrupció a casa nostra i tots nosaltres, tal vegada fins els legitimistes i la redacció del "Oesterreicher" haurien anat a fons. Un zel massa pur per la monarquia fàcilment pot fer esdevenir injust i ingrát. Com seria digne de lloança que els monàrquics abandonessin tota separació en l'hora de la necessitat i del perill, i al costat dels homes d'estat cristians socials es consagressin en cos i ànima a l'acció catòlica! Per contra, podem fer l'observació que, quan l'apòstol dels homes, Pare Andlauer, S. J., crida a les solemnes peregrinacions d'homes i a processons de penitència, la classe mitjana dels cristians socials respon a la crida, però la noblesa, igual que els intel·lectuals, molt sovint es refusa. Així, en les darreres processons nocturnes expiatòries envers Döbling, on hi ha la graciosa imatge de "Maria amb el cap decantat", a la qual solament acudiren dos centenars d'homes, els alts cercles socials n'eren absents, amb la sola lloable excepció del President de la República. Ben altrament succeí a Colònia, on la crida de l'Església fou escoltada per cinquanta mil homes que formaren en el peïgrinatge nocturn de penitència i pregària. És per això que nosaltres no ens prometem cap millorament notador per al cas que aquestes rànies esferes de la noblesa tornessin al poder, a menys que el jove Habsburg allunyés d'ell els nombrosos aristòcrates enteberts en religió, i tal com havien fet l'arxiduc Ferran, la seva augusta esposa i l'emperador Carles, s'adherís plenament i totalment a l'Església i donés al poble en la més gran publicitat un brillant exemple de vida catòlica.

El més important és ara que Déu envii a l'Àustria un governant, tant que sigui emperador com president, que mereixi la confiança de l'Església i sigui un puntal fort i un protector de la religió catòlica, com el president Garcia Moreno, de l'Equador, o un August Leguía, del Perú, o un arxiduc Francesc Ferran, o un president Baptista Saavedra, de Bolívia, o un conseller d'Estat com Georges Python, de Friburg, a Suïssa. Tota altra cosa fora d'això pot ésser ajornada i, ara com ara, només paralitza la campanya per la llibertat dels catòlics.

—Del 10 de juliol fins a mig setembre d'enguany, tindrà lloc una gran Assemblea catòlica en el santuari nacional de peregrinacions de Maria-Zell. Allí, l'Associació de treballadors de la ciència missional d'Àustria celebrarà en diverses diades sessions de professors, acadèmics i teòlegs. Del 14 al 16 de juliol hi ha una gran Assemblea de joventuts,

l'11 i el 12 de professors, etc. Durant tota la durada del Congrés, hi haurà una gran exposició de les missions austríaques com a propulsors de cultura en tot el món, sota la protecció del President de la República. Al costat d'això, una sèrie de solemnitats socials, teatre, projeccions de noves pel·lícules missionals. Les companyies ferroviàries austríaques atorguen per a aquest Congrés grans rebaixes (Adreça: Katholischer Lehrerbund, Wien I., Stefansplatz 6). Els amics de les missions, de la joventut escolar catòlica i del professorat catòlic, de l'estranger, seran ben rebuts, i si venien d'Espanya, la tan durament provada i tan cara als austríacs, la que oferi hospitalitat durant tants anys a la nostra desventurada família imperial, serien saludats i aclamats amb un afecte especialment càlid.

J. FURGER

LLIBRES & REVISTES

ELS LLIBRES

En aquesta secció es faran recensions crítiques de totes les obres que ens siguin trameses en doble exemplar.

L'ESTRANGER, novel·la, d', A. Rosich-Catalan. - Edició d'homenatge. - Joan Sallent, impressor.

Antoni Rosich Catalan, qui ja era conegut en el nostre món literari per la publicació de dos altres volums de contes, acaba d'oferir-nos ara la seva primera novel·la "L'Estranger". Aquesta obra podem dir que és l'obra cabdal de les que fins ara ha publicat el seu autor. A. Rosich Catalan ha tingut cura de la seva novel·la amb una amor i una cura exquisides. L'ha anat escrivint amb entusiasme creixent, amb passió amorosa. Ha polit amb gust refinat l'estil i ha aprofundit l'estudi psicològic dels seus personatges. La visió del paisatge sobressurt amb un gran to èpic i emotiu, diríem gairebé líric. El lloc de l'acció—la masia solitària, el Pireneu—viuen amb un to plàstic i colorit, meitat poema i meitat pintura. La narració té un caire dolç i amable, d'una gran emotivitat i puresa de sentiments, que se us fa agradable des de les primeres pàgines. L'anàlisi de la vida hi és dit d'una manera crua i dolorida, però al fons hi trobeu una gran noblesa i una gran elevació. L'equilibri, la força de la voluntat, el triomf de l'esperit damunt de la matèria, diríeu que són els temes preponderants d'aquest llibre. Mireu, sinó, la vida i l'actuació dels personatges centrals de la novel·la. Joana, la dona que, abrindada d'un amor purament físic, es casa amb Llorenç contra el voler dels seus pares, esdevé, a mida que va seguint la novel·la, amb una gran vida interior, purificada per la dolor, ennoblida per l'amor del fill. Llorenç, l'home dèspota, ànima envilida, troba en les seves maldats el càstig a la seva vida innoble. El caràcter cínic, fals, de Roc, un dels més ben definits d'aquesta obra, hi és analitzat fins a l'entranya, amb un gran coneixement, amb una visió clara de la seva vida. I contraposant-se amb tots aquests personatges, tenim Jaume Leclerc, l'estranger, l'home noble, equilibrat, serè, que, endut primer per l'amor del fill de Joana—evocació amarga i pura del seu fill—acaba estimant aquesta i restablint la pau d'aquella vida turmentada. Jaume Leclerc, sota el qual gira tota l'acció de la novel·la, el veiem ja des del primer moment radiant d'una simpatia i d'una noblesa exemplars. El seu equilibri serà i mesurat, el deix d'amargor i de malenconia que traeixen les seves paraules, la gran dolçor del seu cor bondadós, us encomanen de seguida una emoció i una tendresa que ja no us abandonen. Recordem, com unes de les pàgines més reixides del llibre, la narració que fa Jaume Leclerc de la seva vida. Aquí l'autor diríeu que hi ha vessat el doll de la seva emoció amb unes pàgines vibrants, concises, amb un estil límpid i per-

fecte, que donen caràcter a la narració. I si això no fos prou, recordem aquella excursió al Pireneu i l'evocació que fa el pastor de la vida pirenenca, plena d'un sentit poètic del paísatge que encanta. Però no és solament aquesta visió, diríem dolça de la vida, la que descriu aquesta novel·la. Al costat d'aquests moments reposats i serens, hi trobareu la força desbordant de les passions que agiten els seus personatges i que torturen llur vida. L'autor ens presenta els seus protagonistes amb tota la cruessa de llurs pensaments i amb tota la vida interna de llurs passions. No es detura pas a alleugerir els moments de més plenitud de vida. Diríeu que l'autor ha volgut fer una obra forta i densa, ha volgut crear uns personatges de carn i ossos, que reaccionen d'una manera de vegades fèrèstega, de vegades endolcida en la lluita per la vida. Els seus personatges, però, no són éssers afeblits per cap morbidesa física, personatges de laboratori o de clínica. Antoni Rosich Catalan, ha volgut posar com a lloc de la seva novel·la la muntanya alta, la vida rural, amb tots els seus personatges vivint la seva vida rústica, normal, però endinsant-se en l'estudi de les seves passions i les seves tortures.

Hem d'esmentar, per acabar, la cura que s'ha esmerçat en la impressió d'aquest llibre, en el qual figura un excel·lent retrat de l'autor, per Joaquim Biosca, uns boixos de Daniel Masgoumiery, i el retrat epigramàtic de Tomàs Roig i Llop.—J. M. ROVIRA I ARTIGUES.

LES REVISTES

Les reproduccions i reduccions d'articles d'altri fetes en aquesta secció tenen només caràcter documental; la inserció d'elles no implica, doncs, conformitat plena amb llur contingut.

CATOLICISME I SOCIETAT CONTEMPORANEA. *La III Setmana Catòlica Internacional de Ginebra*. (14-20 de setembre de 1931), tret del número del 17 d'octubre de 1931 de "La Documentation Catholique". (Acabament).

SOCIETAT DE NACIONS I PROBLEMES MISSIONERS

CONFERENCIA DE MONSENYOR BEAUPIN (20-9-31) *

Els principis cristians en matèria de colonització

Els articles 22 i 23 del Pacte de la Societat de Nacions impliquen una doctrina de les relacions que han d'existir, en matèria de colonització, entre pobles de cultura desigual. Confien a les nacions més cultes i avançades una "missió sagrada de civilització" envers les altres. L'article 22 fins i tot encarrega a algunes d'entre elles una "tutela" que exerciran "en qualitat de mandatàries", sobre diversos territoris les poblacions dels quals no són encara capacitades per a governar-se elles mateixes, "en les condicions particularment difícils del món modern".

Aquestes disposicions del Pacte estan plenament d'acord amb els principis cristians, tal com els formulà, ja fa llarg temps, el cardenal Mercier, quan escrivi que "la colonització sembla, en el pla providencial, com un acte col·lectiu de caritat que en un moment donat una nació superior deu a les races desheretades i que és com una obligació, corollari de la superioritat de la seva cultura".

* Conferència del *Courrier de Genève* (21-9-31).—Llegim en el mateix diari (13-9-31), amb la signatura de J. P., els interessants detalls que segueixen:

"La conferència de clausura de la "Setmana" serà donada, el diumenge, 20 de setembre, sota la presidència de S. E. Monsenyor Besson, bisbe de Lausana, Ginebra i Friburg, per Monsenyor Beaupin, director del Comitè catòlic de les Amistats franceses i membre de l'Oficina de la Unió, de la qual presideix la Comissió de cooperació intel·lectual i la Comissió de juristes i de missioners.

"Es, sobretot, per raó d'aquest darrer títol que Monsenyor Beaupin ha estat escollit per tractar, davant els oients de la Setmana el tema anunciat al programa i que té per títol "Societat de Nacions i problemes missioners". Es un camp molt vast per recórrer aquest; un camp que enclou importantíssimes qüestions que cal escometre, car llur solució interessa d'una manera decisiva l'esdevenidor de la civilització cristiana.

Nosaltres ens hem de complaure tant més d'aquesta concordança general entre l'esperit que anima els articles 22 i 23 del Pacte i els requeriments del pensament cristià per ço que no ha pas existit sempre entre els mètodes colonitzadors dels Estats i aquests requeriments, tal com els ha exposat sovint l'Església catòlica, mitjançant la veu dels teòlegs i dels Papes, especialment del segle xv ençà.

Per a fer-se'n perfecte càrrec, cal només tenir en compte el camí recorregut des del Pacte colonial, que fou la llei rectora del segle xvi al xix, fins el Pacte de Versalles. Durant aquest llarg període, imperà la definició que l'*Enciclopèdia* donava de la colonització: "Les colònies són fetes per a la metròpoli." Avui ja no és acceptada, puix que l'"actual dret de gents, segons les expressions tan colpidores de M. Georges Goyau, ret formalment homenatge a l'ideal cristià, com a factor d'educació de les races retardades."

Missions i mandats

L'Església catòlica, per a acomplir el seu treball d'evangelització necessita gaudir de les llibertats de consciència i d'ensenyament. Així mateix ha de poder posseir els béns necessaris per a la vida de les seves parròquies i de les seves diòcesis. Ara bé: el règim mandatari li garanteix tot això.

La clàusula de la llibertat de consciència, "sense altres limitacions que les que pot imposar el manteniment de l'ordre públic i dels bons costums", figura en l'estatut orgànic de tots els mandats. Com hom ha pogut veure, la Comissió de mandats de la Societat de Nacions s'ha esmerçat moltes de vegades eficaçment a fer-la respectar.

La llibertat d'ensenyament i la facultat de posseir béns són també esmentades en els estatuts orgànics dels mandats A i B. No ho són expressament en els dels mandats C, però aquesta diferència fins ara ha mancat d'importància pràctica. Respecte a les escoles, la Comissió de mandats ha donat ja reiteradament, a les Potències mandatàries, el consell de subvencionar-les més amplament. Convé, però, cridar la seva atenció sobre les greus dificultats amb què topen a cada pas les escoles de les minories cristianes, en el reialme de l'Irak.

"Però el nostre orador del 20 de setembre, ¿no és dels millor qualificats per a fer-ho? ¿No l'ha encarregat, la Unió catòlica d'Estudis internacionals, de la redacció de més d'una nota documental tramesa per ell, a nom seu, al secretariat de la comissió de mandats? ¿No ha recollit, ell, de 1925 ençà, les informacions que serviren per a la redacció de la Memòria que la Unió trameté a la Comissió temporària de l'esclavatge? ¿No seguí, a Ginebra, en 1929 i en 1930, les conferències internacionals del Treball on fou preparada i elaborada la convenció internacional sobre el treball forçat? ¿No és ell qui, també a Ginebra, el 21 de gener de 1931, a la mateixa sala Carry on parlà novament, denuncià amb vigor el flagell dels estupefaents i les seves conseqüències socials, particularment en països de missió? ¿No és ell, en fi, qui el 2 de juny, a la tribuna de la Conferència internacional de limitació de la producció manufacturada d'estupefaents, es pronuncià, delegat per la Unió, amb gran energia a favor d'aquesta limitació, en nom dels interessos morals dels pobles d'Extrem Orient?"

"Ara ja tres anys va publicar, en la Biblioteca catòlica il·lustrada (Llibreria Blond i Gay, Paris), un fascicle sobre *Les Missions*, del qual M. Georges Goyau acaba de dir, en el prefaci de la seva obra *Missions et missionnaires*, que és "un panorama de l'evangelització contemporània... molt ben traçat".

Quant al règim de la propietat eclesiàstica, hom podrà jutjar de quina manera s'ha endegat amb l'exemple del Togo i del Cameró, on els béns de l'Església són posseïts i gerats per un consell d'administració, compost del vicari apostòlic i almenys de deu missioners. Aquest consell constitueix una persona moral privada, investida de tots els drets de la personalitat civil.

Les bases fonamentals de la societat cristiana

Les missions catòliques no poden fundar la societat cristiana sobre les seves bases tradicionals allà on l'estatut familiar, el règim del treball i certes condicions generals de l'existència estan en contradicció amb els principis de justícia i de caritat del Cristianisme.

L'ordre social cristià recolza en la família i en el matrimoni monogàmic i indissoluble. Les convencions internacionals de 1926 sobre l'esclavatge i de 1930 sobre el treball forçat han fet certament alguna cosa per la família indígena, però no pas prou, a judici nostre, per tal com no s'ha emprès amb el vigor i mètode que caldria una lluita contra la poligàmia i les seves conseqüències morals i socials. Esperem sempre, en els països on es rabeja a pler la poligàmia, el reconeixement d'un "estatut de la monogàmia" conforme a les legítimes exigències de la consciència cristiana.

Havem enregistrat, per contra, com una victòria missionera la convenció sobre el Treball forçat, a favor de la qual els catòlics han combatut ardidament. Però

"Tots aquests treballs i totes aquestes intervencions han creat a Monsenyor Beaupin un prestigi en els medis de la Societat de les Nacions i de l'Oficina Internacional del treball. La seva labor hi és coneguda i la seva persona hi és apreciada. En medis que no són catòlics—és a dir, que no tenen, específicament, un caràcter confessional—, però en els quals hom s'ocupa de qüestions internacionals, la seva col·laboració és buscada i desitjada; i ell els l'atorga tant com pot, sense fer mai deixament, però, de la independència necessària, en el terreny doctrinal, en front d'aquells qui no comparteixen la seva fe catòlica.

"La Unió Catòlica d'Estudis Internacionals, de la qual fou, junt amb el malaguanvat Georges de Montenach, un dels fundadors, li deu vera gratitud. Car, realment, és un dels qui més han contribuït a captar-li la influència que exerceix avui sobre l'opinió. És, així mateix, un dels qui llançaren la idea de les "Setmanes catòliques internacionals" i que més s'han esmerçat a assegurar-ne l'èxit i la irradiació.

"Tots aquests serveis prestats a la causa catòlica el fan mereixedor del nostre agraïment; però té dret, encara, a d'altres títols, puix que amb les seves predicacions de Quaresma i de recés espirituals ha esdeynut el col·laborador estimat i distingit de la nostra clerecia parroquial.

"Si fos escaient d'evocar records, ahudiríem també el concurs que, durant la guerra, aporta a les nostres obres de beneficència.

"Encarregat, en 1919, per S. E. Monsenyor Baudrillart, del Secretariat general del Comitè catòlic de les Amistats franceses, del qual és ara president, no trobà millor manera de desenvolupar aquestes "amistats" que rivalitzant en ardor i en zel amb els catòlics dels altres països, al servei de totes les grans causes d'interès comú.

"Les missions catòliques, tan volgudes i ensenyorides del cor del Papa Pius XI, figuren en primer terme entre aquestes causes. ¿Què podem esperar a llur favor de l'estorç civilitzador de la Societat de Nacions? ¿Contribuirà a llevar de llur camí els obstacles temporals poderosos? ¿Entre aquest esforç i el de les missions, hi ha concordança o divergència? Monsenyor Beaupin ens ho dirà el 20 de setembre amb documents a la mà.—J. P."

el règim de treball en països de colonització, deixa força a desitjar. Els contractes a llarg termini continuen donant lloc a increïbles abusos. Els treballadors lliures no són encara protegits com caldria per la legislació.

Finalment, certes condicions generals d'existència tenen una imperiosa necessitat d'ésser millorades. La Societat de Nacions s'hi aplica amb el zel més lloable i amb un èxit real.

Especialment ha adreçat els seus atacs contra aquestes dues grans forces de desmoralització i de degradació física que són l'alcoholisme i la toxicomania; les missions catòliques no han parat mai de combatre-les amb una energia indomable. Per això constitueix una altra victòria missionera, a la qual la Unió Catòlica d'Estudis Internacionals se sent orgullosa d'haver contribuït, l'adopció recent, a Ginebra, per una conferència internacional, d'un projecte de limitació de la producció manufacturada d'estupefaents.

La lluita contra les malalties

Les nostres missions aplaudeixen tot allò que ha emprès l'Organització d'higiene de la Societat de Nacions per tal de preservar la vida de les poblacions que evangelitzen i per garantir-les contra les epidèmies que les delmen, o, millor dit, contra les ignoràncies que deixen el camp lliure a aquestes malalties.

Hom desconeix massa l'obra, ja considerable, acomplerta per l'Organització d'higiene, que ha creat, a Singapur, un centre molt actiu d'informes epidemiològics, i a la qual hom deu estudis preciosos sobre el paludisme, la malaltia de la son, la tuberculosi i la lepra. Els missioners constaten cada dia els beneficis de totes aquestes iniciatives que vénen a ampliar llur obra. "Són ells—com escrivia recentment un antic funcionari dels Mandats—que han instruït els il·letrats i han prestat les primeres atencions als malalts." Heus aquí l'esforç internacional que comença a sumar-se als esforços llurs. Ells no poden menys de considerar-lo amb una profunda simpatia i de declarar-se disposats a atorgar-li llur concurs. Llurs obres d'assistència són, altrament, encoratjades i de vegades subvencionades per l'autoritat civil. Entre elles i ells hi ha, en aquest terreny, matèria per a una fructuosa col·laboració.

Conclusions

Així, doncs, entre l'obra civilitzadora de les missions i la que persegueix la Societat de Nacions, en virtut dels articles 22 i 23 del Pacte, hi ha concordances de pensament i d'acció. Ambdues s'ajuden i es complementen sense perjudici del caràcter distint de cadascuna i sense que l'una absorbeixi l'altra.

Per a nosaltres, la veritable civilització és la que situa els homes en condicions pròpies per a permetre'ls d'assolir llur fi sobrenatural. Aquest fi, la societat civil d'avui, nacional o internacional massa sovint pretén de desconèixer-lo. Però impregnada, de vegades, d'esperit cristià més que ella mateixa no creu, s'adona, en aquest domini de la colonització, en el qual, en el passat, cometé tants d'errors,

que no és possible de civilitzar sense recórrer a les idees fonamentals del pensament cristià.

Procurem que, mitjançant les nostres col·laboracions amb ella, se'n doni compte cada dia més i més.—EUGENE BEAUPIN, *president de la Comissió de juristes i de missioners de la U. C. E. I.*

CONCLUSIONS

DECLARACIÓ DE M. GONZAGUE DE REYNOLD (20-9-31)

Al curs d'aquesta tercera Setmana catòlica internacional, ens hem proposat d'estudiar objectivament les grans activitats de la Societat de Nacions, bo i examinant-les a la llum dels principis cristians. Hem volgut saber si, entre aquests principis d'una banda i l'estructura i les realitzacions de la Societat de Nacions de l'altra, hi havia concordança, oposició o, almenys, marxa convergent.

Ara bé: la nostra enquesta ens ha permès de concloure que la Societat de Nacions, a desgrat de les seves vacil·lacions i les seves lentituds, s'encamina de mica en mica, sortejant els entrebancs de la vida política, vers l'adopció d'un dret positiu internacional conforme, en la seva tendència general, a les exigències del pensament cristià i de la nostra filosofia tradicional.

I

El Pacte de Versalles, ha dit M. Georges Renard, professor de la Universitat de Nancy—i primer conferenciant d'aquesta Setmana—, és una "carta institucional". Sens dubte, cada un dels Estats que hi són adherits persegueix el seu propi bé. Tot amb tot no busca aquest bé en tant que s'oposa al dels altres, sinó en tant que s'hi acorda. L'organització de la pau entre els pobles, constituïts en un vast organisme moral, conformement a la norma de la justícia que fixa a cadascun el seu rang, en el bé comú de la humanitat, és segons sembla, la nova fórmula del dret internacional, i és també la nostra.

Aquesta repudia de fet, la concepció d'aquell dret que la feia recolzar damunt l'exclusiu respecte dels tractats, considerats com a simples contractes, entre Potències igualment lliures i sobiranes, com si el contracte, que pressuposa ell mateix una norma de dret, pogués ésser l'últim fonament d'aquesta norma.

M. de Halecki professor de la Universitat de Varsòvia, ens ha demostrat, amb la història a la mà, en una segona conferència, que l'Església catòlica ha maldat sempre per fer triomfar la idea d'una comunitat orgànica de les Nacions. Malgrat de les guerres que desolaren l'edat mitjana i que ella s'esforçà d'humanitzar,

¹ El *Courrier de Genève* (22-9-31) fa precedir aquesta declaració, de les ratlles següents: "Heus ací el text de les "conclusions" llegides, el 20 de setembre, a la sala Carry, per M. Gonzague de Reynold, president de la Unió Catòlica d'Estudis Internacionals, en la sessió de clausura de la III Setmana Catòlica Internacional, que fou presidida per S. E. Monsenyor Besson, bisbe de Lausana, Ginebra i Friburg."

va rebreix-hi parcialment en l'època, tan turbulenta en què l'autoritat de la Santa Seu s'aplicava a impedir, a arbitrar o a fer arbitrar tot conflicte.

Quan aquesta autoritat, sobretot al segle XVI, fou eclipsada per la reivindicació d'autonomia i de sobirania absoluta dels Estats; en d'altres termes, quan la idea del bé comú internacional fou pràcticament descartada, va originar-se aquest antagonisme de les forces nacionals que ha estat el principal motiu de les guerres modernes. En els nostres dies, en reacció contra tal índole de mals, hom ha comprès que calia tornar a una organització jurídica que creï l'equilibri dels drets.

D'aquestes dues exposicions—la del jurista filòsof i la de l'historiador— es deriven tres conclusions que es completen i s'acorden.

1.—La noció del bé comú internacional, al qual la llibertat i la sobirania de l'Estat no han d'ésser sacrificades, sinó ordenades, ha d'ésser el fonament del dret internacional modern. El seu abandó—la història ho prova—és nefast per a la pau i generador de tempesta.

2.—La nació encara corrent de l'Estat sobirà absolut o divinitzant-se ell mateix, d'acord amb les doctrines del racionalisme del segle XVIII o de la filosofia hegeliana, és condemnada per la raó i pels fets.

3. La lluita entre aquestes dues nocions explica que la Societat de Nacions topi, encara, en l'endegament de la comunitat internacional, amb tantes dificultats, a part de la complexitat dels problemes tècnics que ha de resoldre.

II

En les altres conferències nostres, s'han examinat quatre grans activitats de la Societat de Nacions, adés en llurs principis, adés en llur realitzacions. Ara bé: aquests estudis han portat llurs autors a les mateixes conclusions que les adoptades pels nostres dos primes oradors.

1. Protecció, en primer lloc, de les minories nacionals, o més exactament, d'aquelles llibertats culturals que tenen llur origen en la diferenciació necessària dels grups humans caracteritzats, dintre la humanitat una, pels trets d'una cultura nascuda sota la influència providencial del medi social secular.

Però, com ha dit el R. P. Delos, professor de la Universitat lliure de Dret, de Lille, aquesta protecció no podrà ésser assegurada eficaçment si l'Estat no s'allibera del seu absolutisme. Aquest ha de comprendre que la seva veritable missió és de sostenir les institucions que ajuden a la conservació i al descabellament del geni propi a cada minoria nacional. I aquesta darrera, al seu torn, en lloc d'erigir-se en voluntat autònoma i sobirana, ha de considerar-se com una col·laboradora i no com una rival de l'Estat. Efectivament, un principi ha d'acordar-les, el de llur comuna finalitat ço és, el servei de la persona humana.

2. Cooperació intel·lectual. La qual, com ha dit M. Gonzague de Reynold, president de la Unió Catòlica d'Estudis Internacionals, té per finalitat d'establir canvis de serveis i comprensió mútua entre els qui es dediquen, sota una forma o altra, als treballs de l'esperit. Aquesta cooperació és necessària a la Societat de Nacions perquè ella mateixa pugui fer-se conèixer, promoure el desarmament moral, ajudar al desenrotllament de la vida intel·lectual i protegir, finalment, els drets dels intel·lectuals.

Però la Societat de Nacions no pot obrar en relació a la vida intel·lectual com s'ha donat tantes vegades el cas que han fet els Estats respecte a les llibertats culturals, intentant una unificació cultural impossible i nefasta. No ha pas de pretendre d'uniformitzar aquesta vida, o imposar als intel·lectuals sistemes i idees. La veritable fórmula de la cooperació intel·lectual, que no ha de tendir, per exemple, a monopolitzar l'educació, ha de compondre's d'activitats distintes de l'esperit, que es coordinin, ja sigui entre elles, en la mateixa província dels treballs intel·lectuals, ja sigui entre províncies diverses d'aquests mateixos treballs.

3. Solució dels problemes econòmics. Hi ha entre les diverses economies nacionals, ha dit el R. P. Nell-Breuning, professor de l'Institut Saint-Georges, de Francfort-sur-la-Mein, comunitat de sort i necessitat de complement. En vista del bé comú internacional, han de coordinar-se entre elles, en una economia mundial. Però aquesta no pot pretendre de regentar-les arbitràriament, prescindint de llurs condicions particulars. D'altra banda, és de desitjar que la política econòmica reintegri la persona humana al centre de l'economia, per tal com l'home, segons la voluntat de Déu, ha de viure de l'economia.

4. Relacions entre societats de civilització desigual i problemes de la colonització. El pensament cristià, ha dit Monsenyor Beaupin, president de la Comissió de juristes i de missioners de la Unió Catòlica d'Estudis Internacionals, concep la colonització com l'acompliment d'una funció de civilització, conferida pel dret natural als Estats lliures i responsables, com una tutela del més fort envers el més feble, com un acte col·lectiu de caritat.

Així, doncs, no ha d'ésser mai empresa a profit exclusivament d'un sol Estat sobirà, per més legítim que sigui que aquest en tregui avantatge, sinó que ha d'exercir-se en funció del bé general de la comunitat internacional. Ha d'assegurar a l'Església catòlica la llibertat del seu apostolat i esforçar-se per establir la societat indígena damunt les seves bases tradicionals, respecte l'estatut familiar, el règim del treball i les condicions generals de l'existència.

III

El pensament cristià, adés més de pressa, adés més a poc a poc, està, doncs, en marxa en els dominis de l'activitat de la Societat de Nacions que hem estudiat. Ho constatem amb joia.

El món d'avui, més impregnat de vegades, i sobre certs punts, d'esperit cristià que ell mateix no sap ni es pensa, comença d'adonar-se que és impossible d'establir la pau del món i desenvolupar la civilització sense que els Estats, abandonant l'error de llur absolutisme o de llur divinització, es decideixen a coordinar lleialment llur activitat al bé comú universal.

Ens sembla que és aquesta lliçó dels fets que la tercera Setmana Catòlica Internacional ha contribuït a clarificar. Creiem que els catòlics, ara, no han pas de tenir dubtes respecte a llur deure: ço que els pertoca fer és d'esmerçar-se més i més a fer comprendre a les societats nacionals, com a l'actual Societat de Nacions, que l'èxit de llurs generoses empreses depèn de llur adhesió a la concepció cristiana del dret internacional.

LA UNIO CATOLICA D'ESTUDIS INTERNACIONALS.

LA LLEI DEL DIVORCI, per Manuel Rovira, prev, a "El Bon Pastor", número 65, maig de 1932.

Al fascicle de gener passat d'*El Bon Pastor* publicàrem la solució d'una consulta basada en una hipotètica llei de divorci que es parlava de presentar a les Corts. Avui la hipòtesi, dissortadament, és una realitat concreta ¹ que planteja als matrimonis mal avinguts, als advocats i als jutges una sèrie de problemes morals, de casos de consciència, que algun dels nostres lectors potser hauran de resoldre al confessionalari. Anem, doncs, a examinar la qüestió, sense pretensions d'originalitat, i a proposar les solucions pràctiques que ens semblin més adients, sotmetent des d'ara la nostra opinió a les normes que dicti la Jerarquia, si creu oportú d'intervenir. Però, si no intervé, o es limita a dir *consulat probatas auctores*, vegem què diuen els autors de pes sobre aquest cas, que no és nou ni inventat pels legisladors espanyols.

Els cònjuges catòlics i el divorci

Cal advertir primerament que, acceptant la terminologia legal, prenem aquí la paraula *divorci* com a sinònima de dissolució del matrimoni. Diu l'article primer de la llei: "*El divorcio decretado por sentencia firme por los Tribunales civiles disuelve el matrimonio, cualesquiera que hubieran sido la forma y la fecha de su celebración.*"

És lícit d'acudir als Tribunals civils demanant el divorci? Naturalment, no hi ha qüestió quan es tracta d'un matrimoni civil contret pels qui estan obligats a la forma canònica, i, per tant, evidentment nul: en aquest cas la sentència no és pròpiament de divorci sinó de nul·litat de matrimoni.

Quan la llei no reconeix efectes civils a les sentències dels Tribunals eclesiàstics ², també es pot presentar la demanda de divorci al tribunal civil si es tracta d'un matrimoni canònic nul en virtut d'algun impediment, defecte de forma o vici de consentiment, i això tant si el demandant ha obtingut ja la sentència canònica de nul·litat, com si està en tramitació o es proposa de demanar-la després, suposant que la cosa sigui clara. En aquests casos convindrà de demanar permís a l'Ordinari perquè no sembli que es menysprea l'autoritat eclesiàstica, única competent en les causes matrimonials dels fidels, segons el cànon 1960.

Pot un fidel acontentar-se de la sentència civil de divorci, i no demanar la de:

¹ Llei de 2 de març de 1932, publicada a la "Gaceta" del dia 11 i rectificada d'algunes errades a la de l'endemà.

² Disposicions transitòries: "4.ª Las sentencias dictadas por los tribunales eclesiásticos en pleitos de divorcio con anterioridad al Decreto del Gobierno de la República sobre esta materia, de 4 de noviembre de 1931, y que hayan obtenido en su día la oportuna validez civil, no necesitarán de nuevos requisitos para su total eficacia, siempre que el fallo hubiere sido de divorcio perpetuo indefinido. - Las dictadas con posterioridad a dicho Decreto no producirán efectos civiles."

claració de nul·litat del matrimoni als tribunals eclesiàstics? Creiem que sí, suposat que la nul·litat de tal matrimoni sigui certa i clara, i que la persecució del judici davant els Tribunals eclesiàstics li ocasionés notables inconvenients. Sempre, però, convindrà exposar el cas a l'Ordinari, puix que és fàcil d'hiusionar-se sobre l'existència i el valor de les preteses causes de nul·litat, i, si tan certes i clares són, podrà trobar-se un mitjà fàcil i expedit de fer-les valer davant el tribunal eclesiàstic. Suposem, però, que una dona s'assabenta de la nul·litat del seu matrimoni en virtut d'un impediment absolutament ocult que ella ignorava que ho fos, p. e., l'*adulterium fide data*, o bé per un vici de consentiment impossible de provar en el fur extern. Si no pot o no vol revalidar el matrimoni, no pot pas continuar la convivència que la posa en ocasió pròxima de fornicació. Si no demana el divorci s'exposa a que el marit l'obligui a reprendre la vida conjugal i, per altra part, perd tots els avantatges que, quant a la seva persona i béns, li atorga el divorci. Quina necessitat té de suportar les molèsties i despeses d'un llarg procediment canònic que ja se sap per endavant que ha d'acabar amb una sentència de *non constare de nullitate matrimonii in casu*. I no val a dir que per obtenir aquests efectes n'hi ha prou amb la separació, puix que la raó que priva de demanar el divorci en els altres casos és la injúria que amb ell es fa al vertader matrimoni, injúria que en aquest cas no existeix, o per alt és merament material.

La dificultat radica en el cas més corrent de demanar al tribunal civil la dissolució d'un matrimoni canònic vàlid, i per tant, indissoluble pel dret diví. La solució depèn de si aquesta dissolució és o no intrínsecament dolenta, puix que, en cas afirmatiu, mai no serà lícit de demanar-la, com en cap cas no és lícita la blasfèmia, la mentida o la fornicació. És opinió sòlidament probable, defensada per autors de nota, que la dissolució del matrimoni vàlid decretada pel tribunal civil és cosa de per si indiferent, puix que, com deia Génicot, no implica sinó la destrucció del vincle civil i dels efectes jurídics que se'n deriven, o, com diu Vermeersch, aquesta sentència no fa altra cosa sinó retirar al matrimoni l'empar o protecció de les lleis de l'Estat i donar als cònjuges la facultat de contreure un nou matrimoni civil².

Pressuposat això, la dissolució civil del matrimoni serà una cosa lícita o il·lícita segons la intenció amb què es demani i segons la importància de les raons que hom tingui per permetre els efectes dolents i immorals que se'n segueixen. Per això, en la solució del cas presentat en el fascicle de gener dèiem, en abstracte, que en certes circumstàncies es podia lícitament demanar el divorci. Atès, però, el text de la llei espanyola, creiem que mai no és lícit de demanar-lo, puix que mai no hi haurà una causa o raó prou greu que ho justifiqui.

En efecte: a més del divorci, que dissol el matrimoni, la susdita llei admet la *separación de personas y bienes sin disolución del vínculo* (art. 36). La sen-

² No entra en els nostres propòsits d'escriure una dissertació escolàstica sobre aquesta matèria. La Santa Seu no ha cregut oportú de dirimir la controvèrsia, i fins els autors de la part contrària reconeixen la sòlida probabilitat de l'opinió exposada.

Pot estudiar-se aquesta qüestió en GÉNICOT-SALSMANS, vol. II, n. 561 i segs. NOLDIN, vol. III, n. 672 i segs. - VERMEERSCH, *De Castitate et vitii oppositis*, n. 286 i segs. - VERMEERSCH-CREUSEN, *Epitome juris Canonici*, vol. III, n. 278. LEMHKUHL, vol. II, n. 921. - WERNZ-VIDAL, tom. V, n. 710 i segs. - SANTI-LEITNER, apèndix II del vol. IV. - PRÜMMER, vol. III, n. 900 i segs.

tència de separació—equivalent a la de divorci canònic—*“solo produce la suspensión de la vida común de los casados. En cuanto a los bienes del matrimonio, a la guarda de los hijos y a los alimentos, se estará a lo dispuesto en el capítulo III de esta ley.”* Per tant, com que tots els efectes lícits que hom pot pretendre amb el divorci s'obtenen amb la separació, no hi ha cap raó que excusi la demanda de divorci.

Separats legalment els cònjuges s'eviten tots els perills corporals i espirituals de la convivència; els fills resten sota la potestat del cònjuge innocent, si altra cosa no determinen de comú acord; (arts. 16 i 17) els cònjuges separats adquireixen la lliure disposició i administració de llurs béns propis; (art. 24) el cònjuge innocent que no tingui béns propis, pot exigir del culpable una pensió alimentària, a més de la que correspongui als fills de què tinguin cura (art. 30).

I és que la llei considera la separació de persones i béns com una situació interina i preliminar del divorci en què es pot fàcilment convertir. *“Se dictará sentencia de divorcio a petición de los dos cónyuges, transcurridos dos años a contar desde la fecha de la sentencia de separación, y a petición de cualquiera de ellos cuando hubiesen transcurrido tres años”* (Art. 30).

Però, si en algun cas molt rar i excepcional, convenia demanar el divorci per tal d'obtenir algun efecte lícit, moralment necessari, que no pogués obtenir-se per mitjà de la separació de persones i béns, podria demanar-se. Caldria, però, exposar abans el cas a l'Ordinari del lloc i demanar-li llicència, per evitar l'escàndol i per assegurar-se de la realitat i de la suficiència de les raons que justifiquen un acte tan greu⁴.

Els cònjuges catòlics i la separació de persones i béns

Cal advertir primerament que, segons el cànon 1960, les causes matrimonials dels fidels pertoqueu, per dret propi exclusiu, a la jurisdicció eclesiàstica. Són causes matrimonials totes les que afecten al valor, licitud i efectes essencials del matrimoni i dels esponsals, als drets conjugals i a la legitimitat dels fills i aquelles en què es tracta de la separació dels cònjuges i de la dissolució del vincle matrimonial. Els tribunals civils són, doncs, incompetents per a judicar les causes de separació de persones i béns que es ventilen entre catòlics⁵.

⁴ Consultada la Sagrada Penitenciària sobre la licitud de la demanda de divorci, en alguns casos particulars ha contestat negatiuament. GÉNICOT, però, allega un cas en que preguntada la mateixa Sagrada Penitenciària si un marit podia demanar el divorci de la seva muller adúltera, amb l'única intenció d'anullar els efectes civils del matrimoni, quan no hi havia altre mitjà d'evitar que li fos atribuïda la paternitat dels fills adulterins i poder excloure'ls de l'herència paterna, va respondre: *Orator consulat probatos cuctores* (30 de juny de 1892). I la Sagrada Penitenciària no ignorava que aleshores hi havia molts autors de pes, segons els quals, en certes circumstàncies gravíssimes era lícit de demanar el divorci.

⁵ De vegades l'Església concedeix als tribunals civils la facultat de judicar les causes de separació de persones i béns, com ho ha fet en l'article 34 del Concordat italià d'11 de febrer de 1929. Vegi's també, més avall, la nota 7.

Però quan la llei no reconeix efectes jurídics a les sentències dels tribunals eclesiàstics, els fidels poden lícitament acudir als tribunals civils sempre que la demanda de separació es fundi en alguna causa admesa pel Dret Canònic. Moltes de les causes de separació enumerades als articles 3 i 36 de la llei espanyola coincideixen, mica ençà mica enllà, amb el contingut dels canons 1129 i 1131. En canvi, n'hi ha d'altres que no poden lícitament ésser allegades: tals són la 12 de l'article 3, i la 1.ª i 3.ª del 36. "*La separación de hecho y en distinto domicilio, libremente consentida durante tres años. - Consentimiento mutuo. - Cuando las relaciones matrimoniales hayan sufrido una perturbación profunda por efecto de la diferencia de costumbres, de mentalidad o de religión entre los cónyuges u otra causa de naturaleza análoga que no implique culpabilidad de uno de ellos.*"

Quan la causa allegada per a obtenir la separació és l'adulteri, no cal acudir al tribunal eclesiàstic, puix que, en aquest cas, i pressuposat que el fet sigui cert i indubitable, el cònjuge innocent pot separar-se del culpable per la seva pròpia autoritat (c. 1129, 1131), i la sentència de la Cúria sols és necessària per als efectes del fur extern. No hi ha, doncs, cap inconvenient que el cònjuge innocent usi del seu dret i després faci legalitzar pel tribunal civil la seva situació.

En tots els altres casos, generalment, cal acudir primer a l'Ordinari del lloc, puix que la separació per la pròpia autoritat sols és lícita si les causes són certes i hi ha perill en la dilació (c. 1131). Per tant, els fidels no s'han d'acontentar amb la sentència civil de separació, sinó que han d'acudir a l'autoritat eclesiàstica, i amb més raó ara que, segons el Codí Canònic, no cal seguir en aquestes causes el procediment ordinari, sinó que basta el sumari, i àdhuc es pot procedir en forma administrativa i extrajudicial⁶. Però, si alguna Cúria eclesiàstica, considerant aquestes causes com una font d'ingressos, exigia despeses excessives per atorgar el divorci canònic, creiem que el cònjuge que ha obtingut la sentència civil de separació, en virtut d'una causa vertadera i admesa pel dret canònic, pot estar tranquil de consciència.

Els advocats i procuradors

Quant als advocats i procuradors, la qüestió queda reduïda a un cas de cooperació que ha de resoldre's segons les normes generals d'aquesta matèria. Sempre que llurs clients obrin lícitament, poden defensar-los o representar-los: si no obren lícitament, sols poden fer-ho en el cas extraordinari i excepcional que una causa gravíssima excusés llur cooperació; no és causa suficient la pèrdua dels honoraris que els produiria el plet. Génicot cita com a exemple de causa suficient el cas que la negativa hagués de privar l'advocat de l'exercici de la seva carrera, cosa molt problemàtica i que difícilment s'esdevindrà en la pràctica.

Si es dona aquest cas o un altre per l'estil, cal que l'advocat catòlic, abans d'encarregar-se d'un plet d'aquesta mena, demani llicència a l'Ordinari del lloc, si més no per evitar l'escàndol.

⁶ WERNZ-VIDAL, tom. V, n. 646.

Els jutges i magistrats

Cal aplicar a l'actuació dels tribunals de justícia el mateix criteri que als advocats i procuradors; per tant, sempre que els litigants demanin lícitament el divorci o la separació, els el poden concedir amb llurs sentències, sense que obsti la manca de competència, puix que l'Església tolera que els jutges seculars judiquin les causes matrimonials dels fidels, mentre no dictin cap sentència contrària a les lleis divines ni eclesiàstiques, i, en els casos dubtosos, se sotmetin al judici del propi Ordinari o acudin a la Sagrada Penitenciaria⁷.

La dificultat està en si poden lícitament pronunciar sentència de divorci contra un matrimoni vàlid i indissoluble per dret diví. En virtut de la doctrina asentada més amunt, ens decanem per l'afirmativa, perquè el cas es redueix a un acte de cooperació material excusada per raons gravíssimes. Diu Gènicot: "Som de parer que aquesta sentència, de per si, no és il·lícita, puix que hi ha la raó d'evitar un dany gravíssim, no sols particular (del jutge que perdria el càrrec), sinó general. Perquè, com que aquests casos no són tan rars com això, cap catòlic no gosaria a acceptar l'ofici de jutge si sabia que l'havia de renunciar per no haver de pronunciar una sentència de divorci. Aquesta exclusió dels bons d'uns càrrecs de tanta importància, reportaria greu perjudici al bé públic i més aviat afavoriria la multiplicació dels divorcis"⁸.

L'objecció de més pes contra aquesta opinió es basa en els decrets de la Santa Seu, el principal dels quals és el decret del Sant Ofici de 27 de maig de 1886, que respon a una consulta de l'Episcopat francès sobre l'aplicació de la llei del divorci de 1884.

Diu així: "En les lletres de la S. A. i U. Inquisició de 25 de juny de 1885, adreçades a tots els Ordinaris de França sobre la llei del divorci civil, es disposa que: Ateses les gravíssimes circumstàncies de lloc i de temps, es pot tolerar que a França els jutges i advocats actuïn en les causes matrimonials sense que hagin de renunciar el càrrec, i indica les condicions, la segona de les quals és aquesta: Mentre en les causes que es veuen obligats a judicar, tant sobre el valor o nul·litat del matrimoni com sobre la separació de persones, estiguin disposats a no dictar cap sentència contrària al dret diví o eclesiàstic, o a defensar el que la demana.

"Es pregunta: Si és justa la interpretació estesa per França, i fins impresa, segons la qual compleix amb la susdita condició el jutge que, encara que un ma-

⁷ "Mentre la part catòlica no pugui acudir a cap més tribunal per obtenir la sentència de separació *quoad thorum et mensam*, i mentre la sentència d'aquest tribunal no tingui altres efectes que la susdita separació, es pot tolerar que els catòlics actuïn de demandants i d'advocats en el fur civil, si, a judici del bisbe, hi ha causes justes de separació; i, si hi ha algun dubte, recorri exposant detalladament totes les circumstàncies i les disposicions legals." - *Sant Ofici*, 22 de maig i 19 de desembre de 1880.

Aquest decret, donat per a Anglaterra, concorda amb el de 3 d'abril de 1878 per a Suïssa, i el de 25 de juny de 1885 per a França. Encara que no hi hagi cap decret general, creuen els autors que les susdites disposicions són una norma pràctica segura en els altres països que es troben en circumstàncies semblants, mentre la Santa Seu no disposi el contrari.—WERNZ-VIDAL, tom. V, n. 710.

⁸ Vol. II, n. 562, 3.º.

trimoni sigui vàlid davant l'Església, fa abstracció d'aquell matrimoni vertader i subsistent, i aplicant la llei civil, pronuncia sentència de divorci, mentre sols tingui intenció de dissoldre el contracte civil i els efectes civils, i els termes de la sentència sols a ells es refereixin? En altres termes: es pot dir que aquesta sentència no repugna al dret diví o a l'eclesiàstica?—R.—Negativament”⁹.

Aquest decret va caure com una bomba a Bèlgica on era generalment ensenyada i practicada la doctrina contrària¹⁰. Hom va acudir a la Santa Seu, i a 14 de setembre del mateix any, el Nunci Apostòlic va adreçar al Ministre de Negocis Estrangers una nota en què deia “que el decret de 27 de maig no afecta Bèlgica, i que, per tant, res no s'ha modificat en aquest país respecte del divorci”. Això demostra que aquest decret no té valor doctrinal, ni àdhuc força de llei disciplinar general, perquè si en tenia, tant afectaria França com Bèlgica. Creu Noldin que no sols no hi ha cap decret de caràcter general que dirimeixi la controvèrsia, sinó que la Santa Seu s'ha abstingut expressament de decidir-la. I és que, com diu Lehmkühl, la solució de cada cas depèn molt de les circumstàncies, i aquestes no són les mateixes pertot arreu.

Encara, doncs, que no es pugui afirmar del cert que la cooperació dels jutges en el divorci civil és lícita, cal reconèixer, almenys, que no consta que sigui il·lícita, mentre l'Església no ho declari.

Abans d'acabar volem fer-nos càrrec d'una objecció que podria fer-se'ns, deduïda dels termes de la llei del divorci en relació amb el dret matrimonial vigent fins ara. Segons l'article primer de la susdita llei, el divorci dissol el matrimoni, “*cualquiera que hubiesen sido la forma y la fecha de su celebración*”, això és, encara que es tracti d'un matrimoni canònic, únic que el Codi Civil vigent admet per als catòlics (art. 42) i al qual reconeix tots els efectes civils (art. 76).

Procurarem de solventar aquesta objecció més parençosa que real. De primer, no és ben exacte que el Codi Civil espanyol reconegui sempre els efectes civils del matrimoni canònic, puix que darrera l'article 76 ve l'article 77 que els condiciona a un acte civil, que és la inscripció del matrimoni al Registre Civil. Si els contraents no avisen al jutjat municipal la celebració del matrimoni, aquest no produeix efectes civils sinó des del dia de la inscripció (art. 77. § 4); el mateix s'esdevé amb el matrimoni contret *in articulo mortis*, si no és inscrit dins els deu dies de la seva celebració (art. 78), i amb el secret o de consciència no inscrit en un registre especial (art. 79). De manera que, dins la legislació actual, és possible l'existència d'un matrimoni vàlid que no obtingui el reconeixement i la protecció de les lleis de l'Estat.

La sentència de divorci pot admetre, doncs, aquesta interpretació: que no recau sobre el vertader matrimoni, sinó sobre la seva inscripció al Registre Civil d'on dimanen els seus efectes civils, únics que el legislador pren en consi-

⁹ *Acta Sanctae Sedis*, vol. 22, pàg. 635.

¹⁰ A Bèlgica, regeix, des de la Independència (1830), el Codi de Napoleó que admet el divorci, i per més que els catòlics han governat molts anys, no han reformat aquest punt de la legislació. L'aplicació d'aquest decret els posava en un greu compromís. No faltaren partidaris de l'opinió rígida que, amb escàndol dels fidels, qualificaren la nota del Nunci de *subterfugi diplomàtic*, cosa que, com diu VERMEERSCH, un cert sentit comú d'honradesa refusa d'admetre en qüestions morals.

deració. El matrimoni produeix els efectes civils en virtut de la inscripció, i deixa de produir-los en virtut de la sentència de divorci que anul·la la inscripció.

Ni val a dir que aquesta interpretació és contrària al sentit objectiu de la llei i a la intenció del legislador. Primerament, no es veu prou clar que els legisladors de les Constituents s'hagin proposat de dissoldre el matrimoni canònic en què no creuen. Homes laics i irreligiosos miren el matrimoni com una institució civil, com un mer contracte, i prescindeixen del seu aspecte religiós que consideren un afer de consciència individual del qual l'Estat ha d'inhibir-se. Es clar que objectivament la cosa no és així, però cal tenir en compte el punt de vista, tan errat com es vulgui, del legislador.

I a més, en altres lleis similars, l'Església admet i dona per bona una interpretació que no s'adiu amb el sentit objectiu de la llei ni amb la intenció del legislador. En els països on el matrimoni civil és obligatori, l'Església vol que els fidels el contreguin perquè llurs matrimonis no quedin sense protecció legal, però ensems mana que, en contraure'l, tinguin la intenció de considerar-lo com una mera formalitat o cerimònia civil. Aquesta interpretació, merament subjectiva, no correspon al sentit obvi del text de la llei de matrimoni civil ni a la intenció del legislador, que considera l'acte civil com el vertader i únic matrimoni. I fins la mateixa Església pressuposa que de vegades els fidels en contraure'l tenen veritadera intenció matrimonial, d'altra manera no es comprèn que sani *in radice* matrimonis merament civils contrets pels qui estan obligats a la forma eclesiàstica. Si la celebració del matrimoni civil admet una interpretació convencional, que no correspon a la cosa tal com és objectivament, no hi ha cap raó *a priori* perquè no pugui admetre-la la sentència de divorci.

Els jutges municipals i els testimonis

Manen les lleis espanyoles que el matrimoni civil es celebri davant els jutges municipals. Pot presentarse el cas que un que ha obtingut sentència civil de divorci acudi al jutjat per tal de contraure nou matrimoni civil, en vida del cònjuge amb el qual està unit amb vertader matrimoni. Hi ha sobre aquest cas la mateixa diversitat d'opinions que sobre el del jutge que dicta sentència de divorci contra un matrimoni vàlid. Ens inclinem a l'opinió benigna per les mateixes raons exposades al paràgraf anterior, reforçades pel precepte de l'Església sobre la intenció que han de tenir els fidels en contraure el matrimoni civil i els funcionaris de l'Estat en assistirhi. Si tots han de tenir la intenció de complir externament amb una formalitat civil, sense cap valor moral, no cal que es preocupin d'altres condicions dels contraents, fora de les que exigeix la llei civil.

I els testimonis? Llur cooperació és bon xic més remota que la dels jutges; en canvi, rares vegades hi haurà una raó poderosa que els excusi, ni hauran de témer un dany d'importància o un inconvenient greu si refusen l'assistència. Creiem, doncs, que, per regla general, és il·lícit de fer de testimoni en aquesta mena de matrimonis civils.

A guisa de colofó acabarem amb aquestes paraules de Vermeersch: "Els teò-

legs i sacerdots cal que tractin aquestes qüestions amb gran prudència: ni, amb una severitat excessiva, han de fer inaccessible als catòlics la vida pública civil, amb greu dany de la comunitat..., ni, per excessiva benignitat o ignorància dels principis, han de permetre, sempre i a tothom, el que sols és lícit a uns quants i en virtut de causes greus, donant peu a la propagació de gravíssims errors sobre el matrimoni civil i el divorci"¹¹.

¹¹ *De castitate et vitis oppositis*, n. 289.

LES IDEES I ELS FETS

VIDA RELIGIOSA I MORAL

CONGRÉS DE L'ASSOCIACIÓ DEL MATRIMONI CRISTIÀ.—Els dies 7-10 del passat abril, aquesta important associació francesa celebrà a París el novè Congrés nacional, dedicat a l'estudi de *la crisi del matrimoni*.

Heus ací l'elenc dels temes tractats en les sessions. La institució del matrimoni és d'origen humà o diví? Dret cristià i dret natural.—El matrimoni i l'evolució: el matrimoni cristià és, potser, una etapa que aviat serà ultrapassada?—El matrimoni és un contracte com els altres? Matrimoni contracte i matrimoni institució.—Els fins del matrimoni. valor de l'acte conjugal: plaer, sacrifici, amor, família.—El matrimoni i la llibertat: el consentiment en la legislació canònica i en la civil, nullitats i dispenses.—El matrimoni i el coneixement mutu dels cònjuges: enquesta moral i familiar. (La participació dels pares en l'elecció feta per llurs fills, el certificat prenupcial).—El matrimoni i la unitat: adulteri, poligàmia, poliàndria i l'amor.—El matrimoni i la indissolubilitat: el divorci i la separació.—Els atacs contra el matrimoni: què han de fer els catòlics davant les teories modernes sobre el matrimoni.—La paraula del Papa Pius XI: el Sant Pare ha parlat: l'Encíclica *Casti connubii*. L'Encíclica i l'Associació del Matrimoni cristià: resposta urgent als desigs del Sant Pare.—La unió civil i el matrimoni religiós.—Les doctrines modernes sobre la institució del matrimoni i llurs conseqüències pràctiques.—La vocació familiar.—La doctrina cristiana sobre el matrimoni: la salvació de l'individu i de la societat.—L'oració i la reparació de les famílies: la Casa de Natzaret. santuari de la família i centre espiritual del matrimoni cristià.

L'exposició d'aquest nodrit programa va anar a càrrec de notables conferencians que el desenvoluparen segons la norma de l'Encíclica *Casti connubii*.

Dóna actualitat a les tasques d'aquest Congrés, una greu temptativa contra el matrimoni cristià feta a l'ombra i sota la protecció de la Societat de les Nacions. El Comitè internacional per a l'organització de la higiene va aprovar, l'octubre passat, una relació en la qual, a propòsit de la protecció de la mare, defensa l'ús de procediments malthusians. Diu: "A més de les pràctiques antifecundatives per motius d'ordre privat i econòmic, pot ésser necessari d'evitar la gestació en interès de la salut de la mare, i val més d'impedir que la dona esdevingui mare que no pas interrompre el curs de la gestació. Però, no n'hi ha prou de dir a una dona casada, corsecada per la tuberculosi, per afeccions cardíacques o la nefritis, que no ha de tenir més fills: cal explicar-li, també, les precaucions que per a això han de prendre els cònjuges. Si el metge

particular no vol donar aquests consells, el centre sanitari és l'organització més adient per a assumir aquest encàrrec”.

El Consell de la Societat de les Nacions ha acceptat, no fa gaire, aquesta ponència; no tindrà, però, cap eficàcia si no l'accepta l'Assemblea. En tots els medis catòlics, hom ha emprès una activa campanya, prop dels Governos respectius, per tal d'evitar l'aprovació d'aquest projecte pseudo-higiènic que, si prosperava, permetria de fer propaganda malthusiana sota la protecció de la Societat de les Nacions.—M. R.

INSTRUCCIONS DE L'EPISCOPAT PRUSSIA SOBRE LES ELECCIONS LEGISLATIVES.—Amb data d'11 d'abril, els bisbes de Prússia han publicat unes instruccions als catòlics donant normes sobre la conducta a seguir en les eleccions parlamentàries que havien de celebrar-se el dia 24 diuen:

“Les imminents eleccions de diputats de la Dieta prussiana tenen gran importància, no sols política, sinó també per la influència dels poders legislatiu i executiu en el foment i la defensa dels interessos religiosos i en la situació de l'Església en la vida pública. Això imposa a tots els catòlics el deure patriòtic d'usar llur dret de sufragi d'una manera adient a la responsabilitat d'un bon ciutadà i d'un bon cristià. Elegiu diputats el caràcter i la conducta provada dels quals permetin esperar confiadament que treballaran per la pau i el benestar social del poble, per la defensa de les escoles confessionals, de la religió cristiana i de l'Església Catòlica. Guardeu-vos dels agitadors i dels partits que no són dignes de la confiança del poble catòlic. Informeu-vos per mitjà de diaris catòlics de confiança. Aquests són els advertiments dels vostres Bisbes, que no volen portar la lluita dels partits polítics dins el clos sagrat de les esglésies, però que no poden deixar passar sense una paraula d'advertiment, esdeveniments de tanta importància per a la pàtria i l'Església”.—M. R.

LA CRISI MUNDIAL JUDICADA PEL CARDENAL BOURNE.—Una de les explicacions més clares i coratjoses sobre els orígens i els remeis de la crisi actual—considerada justament espiritual tant o més que econòmica—és la que ha donat el Cardenal Bourne, des de la trona de la seva catedral de Westminster.

Es cerquen i es suggereixen remeis pertot arreu, diu Sa. Eminència; s'escriuen articles en diaris i revistes; es publiquen llibres; la ràdio escampa les elucubracions de pretesos profetes, però, en examinar amb calma la vàlua d'aquestes teories, cal confessar que no tenen cap valor pràctic. Generalment, els escriptors i oradors són persones que no admeten ni reconeixen l'eficàcia de les lleis morals impreses pel Creador en la consciència de les seves criatures. Moltes vegades no les tenen en compte o se'n burlen. La revelació divina, la doctrina de Jesucrist, e's dogmes del Cristianisme, per a molts, no signifiquen res. Prenent per base llur ofuscada visió, avancen plens de confiança en ells mateixos, i, amb una sorprenent fe en llur infal·libilitat, pretenen tornar a solc el món

emmalaltit. És clar que la salvació no pot venir de guies i capitostos d'aquesta mena que, dissortadament, es capten l'atenció i, fins a cert punt, l'aprovació de molta gent. D'aquesta manera es va a la deriva, i molts s'acostumen a cercar alleujament en doctrines i pràctiques que violen directament la llei natural i l'antiga i constant tradició de l'Església.

En comptes d'això, cal, ara més que mai, tenir fe en els nostres principis: solament conformant-nos amb les declaracions del Sant Pare sobre aquest assumpte, podrem guiar la nostra conducta segons la llei de Déu els qui tenim el deure d'ensenyar i estem en situació de donar socors. Aixequen, doncs, els ulls al vostre Salvador: no us descoratgeu davant els problemes i les perplexitats de l'hora present: escolteu les seves paraules: "No tingueu por, jo he vençut el món. La victòria que triomfa del món és la nostra fe". Tot canvia, però ell és etern. D'ell procedeixen totes les coses, sols ell pot restaurar-ho tot.—M. R.

NOVES CONSTRUCCIONS RELIGIUSES A LA DIÒCESI DE PARÍS.—Per tal de facilitar l'assistència espiritual dels fidels d'aquella diòcesi, el Cardenal Verdier ha traçat, i va executant, un vast pla d'urbanística religiosa.

En un segle s'ha quintuplicat la població de la diòcesi de París, que de 949.799 ànimes ha passat a 4.933.855, de les quals 2.891.020 són a la ciutat i 2.042.835 als afores o *banlieue*. Per atendre al servei religiós d'aquesta imponent massa de població, hi ha 84 parròquies i 15 capelles auxiliars a la ciutat, i 110 parròquies i 46 capelles auxiliars a la *banlieue*, això és, un promig d'unes 20.000 ànimes per cada temple. Són moltes, però, les parròquies que tenen un cens superior a aquesta xifra; n'hi ha alguna que passa dels cent mil habitant i diverses de seixanta i de vuitanta mil.

Aquesta situació, temps ha que preocupa els Arquebisbes de París. En temps del Concordat, era pràcticament impossible l'erecció de noves parròquies; per això el Cardenal Richard havia intentat la solució del problema aixecant en els llocs més necessitats capelles auxiliars o ajudes de parròquia, que prestaven tots els serveis religiosos llevat de la celebració dels matrimonis i dels funerals. Amb la separació, l'església de França va recobrar la llibertat d'organització, i aquestes capelles es convertiren en parròquies i se'n aixecaren de noves. En vint-i-cinc anys s'han erigit 38 parròquies a la diòcesi de París.

Al problema de l'assistència espiritual s'afegeix avui el de la vaga forçosa, i el Cardenal Verdier vol contribuir a la solució de tots dos. Per això escriví a la Pastoral de Nadal: "Per tal de donar una feina remuneradora als nostres caríssims obrers, hem traçat un pla, que potser seria temerari, si no comptéssim amb l'acreditada generositat dels nostres fidels i amb el nostre desig de lluitar victoriosament contra la vaga forçosa. Fa uns quants mesos que tenim el projecte de construir moltes esglésies... Per tal de subvenir—i encara ben imperfectament—les necessitats més urgents, hem determinat, després d'acurades informacions, que, en un període de 5 a 10 anys, calia construir una seixantena d'edificis destinats al culte... Per què no podem fer de seguida el

que pensàvem fer en 5 o en 10 anys? Si la millor solució de la crisi consisteix a assegurar el treball i el jornal als obrers, cal donar a la nostra caritat aquesta assenyada orientació."

Per tal de secundar aquesta iniciativa, s'ha obert una subscripció pública: els membres, especialment els infants, de les Associacions catòliques expenen uns bitllets d'un franc "per començar les obres del Cardenal"; s'ha fixat profusament per les parets de París i de la rodalia, un artístic cartell de propaganda; el mot d'ordre dels catòlics és aquest: "per a la lluita contra l'atur forçós, ajudem el nostre Arquebisbe a començar les seves construccions eclesiàstiques".

Algunes famílies generoses han cedit solars, especialment a la *banlieue*; l'Ajuntament de París ha acensat per 29 anys alguns lots de terreny procedent de les antigues fortificacions; el Comitè departamental de les cases barates ha llogat per 75 anys els terrenys necessaris a la Ciutat-jardí. La Comissió diocesana d'Arquitectura ha triat, entre els 225 pretendents, els arquitectes que presenten més garanties morals i professionals; es van formulant els plans, projectes i pressupostos i s'han començat les obres d'esglésies noves, s'ha donat impuls a d'altres ja començades i s'han emprès diverses obres d'ampliació i de reforma o de construccions accessòries, com campanars, rectories, patronats, etcètera... Actualment, estan en estudi deu projectes d'esglésies noves que es començaran a executar d'aquí a poques setmanes.

El programa del Cardenal Verdier es va realitzant punt per punt i produeix un immens bé moral i social. Per fer-se'n càrrec, cal sols considerar el nombre ingent d'obriers als quals el Cardenal constructor d'esglésies dona elements per a continuar essent treballadors i consumidors: paletes i manobres, fusters, electricistes, vidriers, ebenistes, rajolers, guixaires, i fins artistes, començant pels arquitectes i acabant pels pintors i decoradors.

Per a l'obtenció de recursos pecuniaris en gran escala, el Cardenal ha acudit a una nova forma de caritat: un emprèstit "fundat en les certíssimes previsions de la inexhaurible caritat cristiana", com deia en l'esmentada Pastoral nadalenca. Un decret episcopal de 26 de març va anunciar l'emissió d'un emprèstit diocesà de vint milions de francs al glésies de la diòcesi es va publicar el decret a totes les misses del diu-cinc per cent i reemborsables a la par mitjançant sorteig. A totes les es-menqe, dia 10 d'abril, i l'endemà s'obrí la subscripció a les principals banques de la ciutat. L'emprèstit es cobrí el mateix dia i no n'hi va haver per qui en va voler. Aquest èxit és una prova de la confiança que gaudeix l'administració diocesana i de la simpatia amb què els parisencs miren les construccions religioses i l'obra de socors als sense feina.—M. R.

LA POSICIÓ ELECTORAL DEL CENTRE CATÒLIC A LES DARRERES ELECCIONS ALEMANYES.—Les eleccions del dia 24 d'abril passat són una prova palesa de la força i de la consistència del Centre Catòlic alemany. Tant a Prússia com a Baviera—per limitar-nos als dos Estats principals

del Reich—ha obtingut una votació nodridíssima, i ha estat l'únic partit que, malgrat l'enorme increment dels partidaris de Hitler (nacional-socialistes), ha obtingut més vots que a les eleccions passades.

A conseqüència de l'augment del quocient electoral que, de 40.000 vots ha passat a 50.000, el nombre de diputats del Centre a la Dieta Prussiana de 71 baixa a 67, cosa que no significa una minva d'adhesió dels electors, puix que el nombre de sufragis ha augmentat en proporció superior a l'increment de la població. En les eleccions de 1928 el Centre obtingué a Prússia 2.737.573 vots, xifra que les darreres ha passat a 3.375.000.

El mateix s'ha esdevingut a Baviera: el dia 24 d'abril, els electors del partit popular bavarès excediren de 200.000 la xifra precedent, encara que, a conseqüència de la nova proporcionalitat, obtingueren un il·loc menys al Lantag: 45, en comptes de 46.

Com s'explica aquesta tenaç fidelitat dels electors per un partit que ha assumit les més gravoses i perilloses responsabilitats de govern, i no ha reculat quan ha calgut imposar al poble proves decisives i els més durs sacrificis? El Centre no presentava als seus electors cap novetat de programa ni els feia cap prometença enlluernadora; malgrat això, els electors li han restat fidels, perquè per damunt de la crisi i dels interessos particulars hi veuen alguna cosa més que un partit, en el sentit corrent de la paraula; per a ells, és una idea, una concepció espiritual de la vida, una afirmació de la fe de suma importància pràctica, fins en el camp de l'administració i de la política contingent. La premissa alemanya de diferents matisos explica d'aquesta manera el fet insòlit del progrés del Centre Catòlic al costat de la desfeta general dels altres partits davant l'escomesa dels nacionalsocialistes.—M. R.

EL CONGRÉS INTERNACIONAL D'ESTUDIANTS CATÒLICS I EL DESARMAMENT.—En aquest Congrés celebrat darrerament a Bèlgica ha estat aprovada aquesta ordre del dia sobre el desarmament i la pacificació dels esperits.

“El Congrés internacional dels estudiants catòlics: Considerant que les reunions en què han pres part els delegats d'una vintena de nacions han de constituir un primer pas per arribar a l'aproximació dels punts de vista dels catòlics de les diverses nacions; Considerant l'ambient de cordialitat i de bona entesa en què s'han desenvolupat els debats, expressa el desig de veure que s'estrenyen els lligams que uneixen els catòlics de totes les nacions;

Creu que l'únic mitjà que tenen els catòlics de posar-se a l'altura de la tasca formidable que els pertoca en l'esdevenidor, és de formar un front internacional únic i disciplinat, decidit a lluitar pel predominí de l'esperit de concòrdia entre les nacions i contra els principis subversius condemnats per l'Església;

Espera veure-hi el preludi d'una unió progressiva entre les nacions sobre la base de l'esperit catòlic primerament, i després en els terrenys de l'economia, del dret i de la política;

Proclama la seva obediència entusiasta a les normes directives de l'església i particularment a les ensenyances de S. S. Pius XI en allò que concerneix a la pau entre les nacions;

I vota perquè el secretariat internacional dels estudiants catòlics, *Pax Romana*, actuï en aquest sentit."

En una de les sessions va pronunciar un parlament el ministre Jaspard que a propòsit de la pau "de la qual mai no s'havia parlat tant en les assemblees internacionals, en els tractats, en les múltiples associacions que han posat en llur programa l'entesa entre els pobles", ha reconegut que aquesta és la suprema aspiració del llinatge humà. "Però, mentrestant, ha seguit, es prepara la guerra. Els pressupostos són plens de despeses militars que arriben a comprometre l'economia dels Estats. Per què aquesta contradicció? No se'n sortirà mai? Per obtenir la pau cal el coratge de la veritat. No basta suprimir els canons i els fusells si encara hi ha al cor dels homes les llavors de la guerra. És una tasca urgent la reforma dels esperits, cal assegurar la pau damunt les bases de la fe, de la justícia i de la caritat. Vosaltres heu d'impregnar d'aquestes idees l'esperit dels vostres compatriotes.

Joves, vosaltres teniu el dret de parlar de la pau—ha acabat dient el ministre—perquè en la guerra vinent, si s'esdevé, sou vosaltres els que la fareu, i perquè vosaltres sou els amos de l'esdevenidor."—M. R.

NOTA DEL CARDENAL VERDIER AMB OCASIÓ DE L'ENTERRAMENT CATÒLIC DE BRIAND.—Una part de la presa francesa, entre ells l'*Action Française* i l'*Ami de Peuple*, es varen permetre de criticar la conducta del Cardenal Verdier respecte de l'enterrament de M. Briand. El Cardenal va respondre amb aquesta nota oficiosa: "El Cardenal Arquebisbe de París declara que la seva actitud en les exèquies de M. Briand ha estat adoptada espontàniament i amb entera llibertat. Com que ha estat molts anys professor de moral sap bé les condicions a què estan subjectes les exèquies de caràcter religiós. Quant a Arquebisbe, sols depèn del Sant Pare en els actes del seu ministeri. Fa present que, davant la mort, el respecte s'imposa a tots els cristians i a tots els homes de bona voluntat."—M. R.

CULTURA GENERAL

Es amb vera complaença que reproduïm el següent parlament de Carles Riba llegit en la sessió anual que el dia 15 de maig celebrava l'Institut d'Estudis Catalans al seu nou local, l'antic Hospital de la Santa Creu. El nou membre del gloriós Institut, humanista i filòleg doblat de poeta en competència de perfeccions, hi exposa les bones directives per a la plasmació de la llengua literària, avalorades amb idees sobre l'estètica de la paraula com a mitjà d'expressió artística que, desbordant de l'ocasió que les hi feia formular, creiem que han d'ésser conegudes i fàcilment consultables per tots els qui s'interessen per aquests interessants problemes.

En els vint-i-cinc anys—tan pocs per a tanta glòria!—d'aquest Institut d'Estudis Catalans que ara ha volgut assenya'ar-me dins seu un lloc de servei, s'ha tendit a fixar ritualment certs usos, potser sense el propòsit, però, certament, amb l'efecte de compensar una mica la part que pugui correspondre a l'atzar en la renovació dels seus membres. Així, ja és establert que el darrerament ingressat porti la veu en aquesta festa anyal, com si en ell es mostrés més viu i en terme de perfer-se el moviment que la col·laboració de tants obrers de la nostra cultura, externs a l'Institut, fa cap a dins l'Institut, talment cap a la seva representació o exponent cabdal. Per altra banda, amb l'elogi del qui l'ha precedit en el seu seti, el nou membre professa una voluntat de continuar, fa un reconeixement d'herència, una acceptació de tasques. Es tracta, en aquest segon punt, d'una tradició encara nova; però justament per això l'acte de cenyir-s'hi difícilment podria recórrer a una modèstia que atenués els seus altres valors simbòlics fins a dissimular-los. Ans la mateixa llibertat de l'acte els subratlla; i si acatar una tradició que a penes ens força ja és justificar-la, suggerint aquells valors segons del nostre acatament podem fer-la una mica més plena d'història, per tant de sentits i d'exigència.

En el meu cas, les circumstàncies s'han combinat massa refinadament per a ésser jo l'últim de veure com, en ocupar el meu seti de l'Institut, marco representativament, amb la sola intenció de l'obra que m'ha valgut la benvolença dels meus col·legues, tota una trajectòria. És a dir, acuso gairebé als ulls la direcció seguida i una distància recorreguda pels catalans en llur presa de consciència davant del fet d'un gran tresor idiomàtic que se'ls lliurava, talment, per a viure o per a morir. Per a viure, per a créixer enllaçat amb les formes d'un esperit nacional en renaixença o per a glaçar-se en els registres dels més despietats dels gormands, que són els degustadors de purs dialectes.

Desfocaria injustament la il·lustre personalitat del meu predecessor, si ni per un moment feia d'ell un d'aquests. Començava per haver-hi en ell, envers la nostra comuna llengua, molt més que un gust: cal parlar d'un amor, un gran amor, desordenat per la mateixa fúria del seu impuls fins a esdevenir una joiosa, matussera, genial avarícia. Hauria volgut estrènyer tot el material dispers del vernacle, reunir tota la seva infinita i lliure varietat, duent fins a un extrem grandios la desviació de certs col·leccionistes, que ofegarien l'exemplar pur sota una acumulació d'exemplars errats, paradoxalment més preciosos. Tota passió autèntica fa respecte; però en aquell prodigiós lexicògraf la passió era d'una tal vitalitat, que esborrona. Desbordava d'ell, en efecte, una força elemental, tota popular, que ens faria dir d'ell, com a avar de l'idioma, el que de la multitud proclama un famós director de teatre: que "vivía i feia viure". Imposant-se als seus mots, no els deixava en l'obscur repòs dels cedularis. Bastava talment un toc seu, perquè e's envais un terrible humor de multiplicar-se. Per una màgia dels afixos, entorn d'un mot es constituïa mecànicament una família, en la qual els fills no sempre eren més bells i més polits que el pare. Operava, altrament, per metàfora: en tenia el do, com un poeta, sobiranament; però dins una imaginació tota rústega. Ara, el que xocava en el joc de la seva metàfora, és que, en comptes d'associar les realitats pel damunt de's mots i en direcció cap a ells, semblava prendre-les en llur representació més material, o sia en els mots mateixos, en llur immediata suggestió física, i així el fenomen ens apareix com esdevenint-se a la inversa, vull dir a la inversa de com s'esdevé en poesia, puix que llavors és el mot el que talment es desdobra en objectes diversos. Fatalitat de lexicògraf? Si no s'hagués sortit de l'objectiu enregistrament dels materials de la llengua, el mètode, al capdavall, és el natural. Però aplicat al llenguatge mateix en les seves funcions pràctiques, com en el cas d'aquell benemèrit mallorquí eren el report d'un viatge o una disquisició científica o una invectiva polèmica, els efectes esdevenen singulars. En naixien aquells inconfusibles híbrids de poesia i de document—d'una certa mena de poesia, és clar, i d'una certa mena de document—l'únic paral·lel dels quals el trobaríem en la reproducció que ell mateix ens ha deixat de les petites mitologies del seu poble. Costaria d'explicar: però tothom sent com, a través d'un tal estil, la visió del món acaba per ésser terriblement còmica, puix que tot el món sembla dependre, en suma, dels mots, i pesar de llur pes i limitar-se i mecanitzar-se en llur fisiologia.

Jo no crec que cap filòleg positivista hagi conegut mai una tal ventura i una tal servitud, que en les delícies llargament tretes, llargament renovades, de la seva innúmera replega de fets, hagi sospitat tan poc el que li fugia d'esperit: no crec que a ningú la profusió d'un codi hagi privat talment de veure la llei, que mai un fervorós d'una llengua hagi tan inconscientment renunciat a captar-ne la unitat ideal per la illusió de les seves bigarrades aparences.

Més encara que per la seva, anava a dir virginal, magnitud en si, el cas del meu c'ogiat interessa com a simbolitzant fins a un vigor de caricatura

un moment en l'evolució de la llengua: tant de la llengua convencional que es retroba per a elevar-se en la col·laboració col·lectiva, com de la llengua de l'artista que ha de cercar els mitjans i el to de la seva expressió individual. Un moment teòric, d'acord; però amb tot el perill que es delati només quan ja s'ha aturat en temperament. Avarícia és el terme que li he aplicat: el moment de l'avarícia; i la fórmula em sembla justa, esmussa i evident, mirant-ho des de la generació a què jo mateix pertanyo i des del punt dolç de generositat en què potser ja es troben els artífexs d'un art comú. Perquè aquí ha estat el gran afer, la gloriosa i no per tot-hom compresa ambició: crear-nos una llengua comuna, clara i apta, indefinidament disponible: llengües literàries, cada autor, cada grup en rigor se n'ha creat i se'n crearà una, o més d'una, en la mesura i segons les necessitats del seu geni. Però diria que la generositat en qüestió surt precisament d'aquella desordenada voluntat de riquesa: des del moment, també teòric si es vol, en què la col·lectivitat o l'escriptor, fent la primera renúncia, més que a estendre's en la superfície i en la quantitat, s'apliquen a operar en la qualitat i en les dimensions profundes de la llengua. Només des d'aleshores és possible el col·lectiu cabal d'una gramàtica regulada i d'un lèxic matisat i precís, conjuntament amb el meravellós superflu de la creació dels poetes. Potser perquè llur ofici és el meu, m'exagero que a ells es degui la millor part de l'al·luegement en puresa per on es fa cap a la fixació ideal de tota llengua comuna. En llur treball, almenys, el procés s'acompleix i s'evidencia tan agudament, talment en escorç, que suggerir-lo sobre aquesta base és sens dubte més simple.

Puix que prenen els mitjans expressius del llenguatge com a matèria a elaborar en si, en vista d'una certa idea que per la seva índole més aviat té de musical, i que per ésser íntimament personal és sempre en ella mateixa nova, els poetes són més sensibles que ningú al que s'ha dit la coacció de l'idioma; tant més intolerable, que les seves fórmules s'imposen sense dissimular que són incertes, errívols, mancades de propietats i de relacions constants. No hi ha artista de la paraula que no s'hagi planyut d'aquella violència i d'aquesta insuficiència. Alguns s'han manifestat a aquest propòsit amb una resignació desolada o desdenyosa, que contrasta amb la general satisfacció dels qui s'expressen per altres modes d'art. Qui no coneix la xènia de Schiller? "Per què l'esperit vivent no pot aparèixer a l'esperit? Si parla l'ànima, ai! ja l'ànima no parla." I és que del contingut a la forma la distància és màxima en l'expressió pel llenguatge; ara, si en els usos pràctics, quotidians, d'aquest, l'intercanvi intel·lectual es fa per mitjà dels mots, sí, però en rigor, per damunt d'ells, fins al punt que seria impossible sense una més o menys vasta convenció de referències, sense una certa comprensió prèvia, en suma, el poeta posa el seu honor a reduir aquella distància al mínim. A tal objecte, l'omple de les convencions intel·lectuals i sentiments que ell mateix, i aquí opera el seu do singular, sembla que creï al moment, o de les pures ressonàncies que els seus mots fan entre ells i cap endins. En altres termes, la poesia, per obviar la insuficiència del seu instrument, s'ha asse-

gurat una marxa discursiva al llarg d'una línia mitjana d'humanitat, fent-se el seu orgull d'ésser una eloqüència més eficaç, sobretot més noble per les dificultats que s'imposava de vèncer—així la poesia clàssica en general—, o ha recorregut a mimar la música, des dels encerts instintius dels grans lírics de tots els temps, fins a una aplicació deliberada que ha semblat una desesperada renúncia en certes escoles, com la dels simbolistes; autors, altrament, d'una de les revolucions més fecundes en la història de les formes poètiques. Però si pel cantò de l'eloqüència hi ha els paranys de l'eixutesa prosaica o del desenvolupament oratori, pel de la música fàcilment es degenera en un impressionisme flonjo i esvaït. La veritable llibertat, estic per dir que la poesia l'ha trobada sempre per l'acceptació plena, sense reserves, del llenguatge en ell mateix, en la seva essència i amb la seva insuficiència; és a dir, com un sistema de signes no necessaris, de natura abstracta i per tant d'efectes indirectes; vivents, en suma, només per llur contingut espiritual. Prenguem dos extrems. A l'un, comptant màximament amb la insuficiència dels signes en si, se'n farà la mera canal d'una gràcia sobtada tant com humilment esperada; fins, si es vol, se'ls reduirà a un explosiu balbuceig infantil. A l'altre, exigint el màxim de llur natura intel·lectual, s'organitzaran rigorosament en les fórmules difícils i clares del que se n'ha dit una "àlgebra de qualitat". Dues direccions oposades, sobre una mateixa línia: dadà, Valéry. Dos extrems d'acceptació, repetim-ho; però per l'una banda i per l'altra un intent, dut al seu límit, d'una paradoxal expressió immediata pel signe relatiu: l'un tipus i l'altre de poesia, fent, cadascun pel seu cantó, l'efecte de la més espiritual que humanament es pugui, precisament perquè ens acosta a aquella expressió simple i immediata, que deu ésser la dels esperits purs—talment ens hi acosta, que albirem la zona on la poesia ja és innecessària, potser fins i tot impossible. Si la transacció s'ha fet, s'ha degut justament al caràcter metafòric del llenguatge. "Diccionari de metàfores esgrogueïdes" l'anomenà Jean Paul, pensant en les fixades i desnaturalitzades per la convenció; les que foren pur acte poètic i restaren només com a substitutius de signes propis arreconats o inexistents: glòria i mesquinesa del llenguatge, tot en una peça. Aquella poesia de l'acceptació—permeti-se'm la fórmula— ha pres la metàfora en la seva essencial natura i en la seva funció metafísica: des del ple sentit de la totalitat i de la fluència del món. En principi, l'oratòria i la poesia clàssica cercaven en la metàfora un ajut a la comprensió, procedint per ella del conegut a l'inconegut; però en la lírica a què em refereixo, una metàfora, si serveix de crida, és en el primer moment pràctic d'una comunicació que al capdavant desdenya; més aviat fa sobiranament de mot, és a dir, de reflex d'una realitat espiritual, sempre única, baldament s'hi operi la convergència de dues realitats en elles mateixes distants. Així, aplicada a ella, no tindria sentit la famosa frase de Goethe: "Si tot es compara a tot, resultarà el caos"; simplement perquè no compara: crea; i no del no-res, sinó a la mesura de l'home, del tot a ell relatiu. D'aquí també l'efecte d'ésser, aquesta poesia, una llengua sempre nova, en acte present de creació: l'inici pur

del llenguatge a l'extrem dadà, la suprema realització d'un idioma a l'extrem Valéry.

No he intentat més que una al·lusió a això: a quatre punts cardinals en la rosa de les poesies, a fi de constatar com en totes les direccions s'ha sentit necessària la generositat per a preservar la llibertat. Si en l'ús pràctic el llenguatge és mera convenció, és a dir, tria instintiva del que pot ésser comú i rebuig implacable de tot el que és massa particular, en l'ús estètic la convenció fa com una línia estable de la qual partir i a la qual referir-se. Un esglaó més amunt de la prosa, la poesia clàssica, o si es vol neoclàssica, llença segons gust, cercant en l'ús més net i més estès una norma ideal, perquè és una poesia fonamentalment comunicativa, més, persuasiva, i per tant no pot accedir a ésser coaccionada per fórmules feixugues d'associacions o no evidents a la collectivitat; diria que més aviat vol dominar ella per una insinuació immediata en la raó i en el sentiment collectius, tothom tenint així la impressió de retrobar-se en les paraules del poeta, sense esforç, com un auditori es retroba en les del bon orador, fins a fer-se l'efecte que hi va precorrent. Sobre aquesta llengua clàssica comuna, abstracta, arranada, tan restringida de mitjans que sembla pobra als fatxendosos i als avars i als qui prendrien que la llengua fes la meitat dels versos per ells, s'ha operat, pensem en França, per a revolucions poètiques que havien de dur ben lluny d'un classicisme pròpiament dit. Un mallarmèa, per exemple, en el seu horror del clixé, necessita uns elements expressius perfectament aïllats, exactament pesats, per a recompondre'ls segons les fórmules de la seva química personal; o, a l'altra banda, el superrealista, em refereixo al solvent, sent que la llengua clàssica no li abasta, sí, però no en renega, no la carrega d'elements estranys: solament la potència, afectant cada mot d'un exponent pres a la màgica llengua dels seus somnis.

Sóc on volia arribar, si he fet aparèixer clarament contraposats dos conceptes de llengua restaurada: el que representava el meu apassionat predecessor, i el que diverses generacions de literats catalans s'han transmès, fins a la meua, cada vegada més fixat i més pur. Seria, en efecte, llarg i fàcil, i per tant no d'aquesta hora, fer veure com del mateix Aribau parteix una línia, que no s'interromp, de voluntat alleugeridora del català; és a dir, una tradició classicitzant; però tampoc no costaria de mostrar com li és paral·lela una recança del que cal negligir—una recança proteica, que pren les formes més diverses, monstruosament tosques de vegades, de vegades també molt poèticament seductores. M'he proposat només suggerir. Ara, si se'm digués que he combatut, invitaria a reflexionar que en tot cas no he combatut fantasmes; sobretot, que no he combatut per una fantasma, sinó per una realitat que ja gairebé podem dir nostra, gràcies a un esforç de disciplina lingüística colectiva, que és potser el més admirable de tota la renaixença catalana. Però tot està en aquest "gairebé".

MOVIMENT SOCIAL

LA DIADA DEL PRIMER DE MAIG.—Heus ací una festa purament revolucionària, més concretament socialista—encara que avui dia es manifesten també en tal diada els comunistes i anarquistes, que ja no en tenen prou amb el dia primer d'agost—que taiment sembla instituïda sense altra intenció sinó que a tot el món s'esdevinguin jornades violentes a vegades sagnants, entre les manifestacions obreres i la força pública que, en darrer terme, sempre són coronades amb conseqüències tràgiques.

Com de costum, enguany, a diverses ciutats del món es produïren col·lisions més o menys violentes entre els components de les manifestacions absolutament estèrils que amb dret o per força s'entesten a celebrar els elements extremistes, i els encarregats de la força pública, fidels al compliment del seu deure i a les instruccions dels governants referents al manteniment de la pau i de l'ordre del carrer. En general, però, gairebé a tot arreu, aquest any la commemoració d'aquesta diada no ha adquirit la importància d'altres vegades. Comparant-la amb la celebració d'anys anteriors, podem ben dir que ha sofert una disminució important, i si no ens titllessiu d'excessivament optimistes, fins diríem que ja ha iniciat una franca davallada.

A França ja fa alguns anys que el primer de maig transcorre enmig d'una calma relativa, i aquest any el fet d'escaure's simultàniament amb la celebració de les eleccions legislatives ha fet que passés gairebé desapercebut. Però no és solament a França on la festa passà desapercebuda, ans també a Itàlia es desenvolupà sense el menor incident; si bé cal recordar que a Itàlia no se celebrà oficialment perquè el Govern feixista l'abolí; però, de totes maneres, a desgrat d'haver-la abolida, les autoritats italianes adoptaren grans precaucions, degut al temor que tenguin que no esclatés un moviment comunista. Cal dir, però, que resultaren absolutament innecessàries, ja que ni tant sols s'alterà l'ordre. A Anglaterra es promogueren algunes manifestacions que foren dissoltes per la policia, no sense que algun agent resultés ferit a cops de pedra dels manifestants. No volem deixar de consignar el cas curiós que es registrà a una ciutat del Canadà. Les diverses manifestacions que s'organitzaren tingueren algunes topades amb la policia. En una topada de les més fortes, els bombers hagueren d'ajudar la força pública. Feren ús de les mangueres, i els manifestants, que eren uns deu mil, resistiren durant tres hores el bany continu que els enviaven. S'ha de reconèixer la fermesa i la voluntat dels obrers canadencs, ben digna de millor cau-

sa. A la ciutat de Viena la commemoració es caracteritzà per una absoluta calma. No vol dir això que no es celebrés, sinó que enmig d'aquesta gran calma es feren unes grans desfilades socialistes acompanyades amb música i amb gran profusió de banderes vermelles. No es pot negar que devia fer el seu efecte i servir admirablement de distracció a totes les persones de Viena, que altrament s'haurien avorrit.

No cal dir que a la U. R. S. S. tingué la màxima exaltació oficial. A tot el territori soviètic es celebrà amb gran solemnitat. Múltiples manifestacions populars i altres de militars, desfilaren ordenadament per la plaça Vermella davant del dictador Stalín. La concurrència fou enorme, i l'entusiasme hem de suposar que, espontani o fictici, es podria equiparar a la concurrència. Als Estats Units, les autoritats havien dictat disposicions prohibint tota commemoració al carrer, però malgrat això, els elements socialistes de Filadèlfia organitzaren diverses manifestacions que foren dissoltes pels agents de l'autoritat. Al Brasil, transcorregué amb calma i en absència de tot incident violent. En canvi al Japó, es registraren una sèrie de desordres amb gran nombre de detencions i alguns ferits.

Hem dit al començament que sembla que l'única finalitat d'aquesta festa sigui la de produir alguns fets violents i sagnants que manta vegada són motiu de dol en alguna llar; i hem vist després que aquest any, malgrat, com hem fet constar també, el descens que ha experimentat aquesta commemoració, s'han produït igualment escenes que no podem menys que blasmar, i que podrien ésser fàcilment evitades si tots els elements es produïssin amb aquell sentit ponderat i raonable que hauríem de poder exigir a tots els homes. Però avui dia, la gran massa obrera està desviada del camí veritable que pot portar-la al seu millorament i àdhuc al seu benestar. Mentre fan cas omís de la paraula del Sant Pare, que amb un vertader coneixement de causa i una precisió admirable dóna orientacions i assenyala el camí a seguir, els treballadors es deixen portar enlluernats pels agitadors extremistes que, comunistes o socialistes, els menaran a una situació caòtica i desesperant, però no a una veritable pau ni a una tranquil·litat perdurable.

* * *

Expresament hem deixat per a segon terme el comentari de casa nostra. Recordarem que és des de l'any passat, o sigui després d'haver ingressat a formar part del govern tres ministres socialistes, que el primer de maig es declarà festa oficial a tot Espanya; i de seguida ens vénen a la memòria els fets cruents que tots lamentàrem i que ben poca cosa s'ha fet per evitar aquest any. Amb això ha succeït que, així com els altres països s'han caracteritzat per una disminució d'accidents, per contra, a Espanya s'ha reincidit en la violència de l'any passat. A diverses ciutats, algunes d'importància i altres de més secundàries, es registraren topades amb la guàrdia civil i la policia, algunes de violentissi-

mes, que donaren com a resultat un gran nombre de ferits i alguns morts. Ens sembla que és l'únic lloc on hi ha hagut morts, i no creiem que això sigui cap satisfacció, ni contribueixi gaire al bon nom de la jove República.

Pel que es refereix a Catalunya, podem dir que hi hagué una tranquil·litat absoluta que diu molt a favor del nostre poble. A Barcelona, restà parat tot el trànsit i l'atur fou total. Molts obrers ho aprofitaren per anar als afores. Les entitats i organitzacions obreres celebraren diversos actes commemorant la festa del treball, i en cap d'ells no es registrà cap incident. Tot i l'actitud que adoptaren alguns elements extremistes, els nostres obrers es conduïren d'una manera ben pacífica. Seria de desitjar que aquest amor a l'ordre i aquest seny palesat pels nostres obrers en la festa del treball anés encara en augment, i fos el que presidís el desenvolupament de les qüestions socials i les aspiracions legítimes dels treballadors.—J. M.

LA MORT D'ALBERT THOMAS.—El dia 8 del mes de maig passat moria sobtadament en un restaurant de París el conegut socialista, director de l'Oficina Internacional del Treball, Mr. Albert Thomas. La mort d'aquest home no és pas de tan poca importància per deixar-la sense un comentari. Durant aquests darrers anys, la seva personalitat havia assolit un fort relleu i adquirit una gran importància, sobretot per la seva estada al front de l'O. I. T. La seva activitat en el camp social era tan complexa i el càrrec que ocupava tan transcendent, que per força la seva mort, sentida arreu del món, deixarà un buit que difícilment podrà ésser omplert.

Albert Thomas, que començà la seva actuació a favor dels obrers en la lluita del carrer, podríem dir en el camp demagògic i de la violència socialista, amb els anys i l'experiència anà evolucionant fins a convertir-se en un home d'estudi constant i metòdic, que posava tot el seu esforç a favor dels obrers i del millorament de les condicions de treball; fins a arribar a ocupar el lloc més enlairat de l'organització internacional més important del món, que sorgida del Tractat de Versalles, és la que ha actuat amb més eficàcia dins el camp obrerista i ha fet més en pro de les reivindicacions dels treballadors.

Lluny de nosaltres de suposar que l'Oficina Internacional del Treball no hauria tingut el desplegament esplendorós i l'eficàcia que ha assolit, si no hagués tingut el director tan expert que ha tingut. No; segurament hauria sorgit, com esperem que sorgirà, un altre home que, posat en aquell lloc hauria demostrat posseir unes facultats fins aleshores desconegudes i només sospitades. Però si que hem de reconèixer que si l'O. I. T. ha esdevingut el centre mundial d'estudis i informacions obreres, socials i econòmiques, ha estat gràcies a l'extraordinària puixança de treball i a les remarcables qualitats d'organitzador, que tothom que havia tingut ocasió d'apreciar el seu treball havia reconegut en Albert Thomas. I, tenim la seguretat que el món enter ha sabut i sap apreciar el

valor extraordinari i la importància altíssima de tots aquests treballs, i sobretot, la voluntat i el caràcter que suposen i amb els quals han estat portats a cap. I és que l'obra i la importància d'aquesta organització avui ja no la pot desconèixer ningú; perquè no s'avalua per les seves promences, sinó pel que ja porta realitzat. Mireu, sinó, el resum que publicà deu fer poc més d'un any, titulat: *Dir ans d'organisation international du travail*, i veureu constatada tota la seva actuació en els deu anys que portava de vida.

Si bé en l'actualitat A. Thomas no era l'agitador de la seva joventut, lleialment hem de reconèixer, però, que tampoc no era un dels nostres. Tot amb tot, com a director de l'Oficina fou un home que treballà amb energia i constància per la justícia social. I fins a quin punt donava valor a la col·laboració dels sindicats cristians a la seva obra, a les doctrines socials catòliques, i als ensenyaments pontificis, d'una manera especial a la *Rerum Novarum*, ho diuen bé prou el mateix resum que ja hem citat; les Memòries que com a director de l'O. I. T. publicava cada any; les relacions de simpatia mantingudes des de l'any 1922 amb les Setmanes Socials de França, i els representants que enviava i les bones relacions que tenia amb altres Organitzacions Internacionals i Unions Socials catòliques. A més, tothom recordarà que ara fa un any, amb motiu del quarantè aniversari de la publicació de la famosa Encíclica de Lleó XIII, envià un representant a la commemoració que es feia a la Ciutat del Vaticà, i una comunicació al Sant Pare reconeixent el mèrit i la precisió de tal document, publicat pel seu predecessor quaranta anys ençà, amb visió exacta i profunda del problema social. Recordarem també, que el Papa Pius XI li féu ofrena d'un gran quadre representant Crist obrer, i que aquest quadre presideix el vestibul del gran edifici que l'Oficina Internacional té a Ginebra.

Vol dir això que, coneixedor de la realitat, i esperit intelligent, cada dia s'anava acostant més i aprofundint en la recerca de la Veritat. Semblava talment que moltes de les seves orientacions en matèria social fossin inspirades per l'esperit de l'Església i les encíclics dels Sants Pares. Ultra aquestes indicacions, hi ha una sèrie de detalls que ens permeten de creure que en el seu esperit s'anava operant un acostament a l'Església, que Déu sap si, com en tants d'altres, s'hauria fet efectiu cap a les seves velleses. Reposi en pau l'home il·lustre que tant treballà per la humanitat i més especialment per la classe treballadora.—J. M.

LA REFORMA AGRARIA D'ESPANYA.—Espanya viu en aquests moments el plantejament d'un important problema. Les Corts Espanyoles, el dia 10 de maig, començaren a discutir el projecte de Reforma agrària, que de tant de temps es venia preparant, però que mai no semblava el moment adequat per a començar a afrontar. S'ha dit i repetit que el Partit Socialista Espanyol considerava l'aprovació d'aquesta reforma de tanta importància, que cas de fallar-los, considerarien fracassat el pas dels seus tres ministres pel Govern, i inútil la tasca que hi han des-

enrotllat en el temps que hi han estat, que és més d'un any. Això pot servir per a orientar-nos sobre la transcendència que té, pel futur desenvolupament de les teories socialistes. I ens indica també que aquesta reforma que es vol emprendre té tota l'empremta socialista o socialitzant en què s'inspira el Govern actual. Perquè cal tenir en compte que no són solament els tres ministres socialistes els que poden empènyer la reforma agrària, sinó que també hi ha els radicals socialistes que en poc se'n diferencien; i que a l'actual ministre d'Agricultura també li són conegudes certes velleïtats demagògiques.

Es natural que, donats aquests antecedents, la reforma que preconitza al govern enclogui una sèrie de perills, àdhuc per als mateixos pagesos, que serien en tot cas els que se n'haurien de beneficiar. A més, és una cosa fragmentària i sobretot confusa que presentaria seriosos conflictes. Segons el projecte presentat i que és objecte de discussió, gairebé es facilita amb l'ajut oficial la implantació de l'explotació agrícola collectivista. El socialisme, que és la negació essencial del principi de propietat privada, desconeix en absolut el valor que té l'interès individual i l'estímul que representa per al treballador. Per això nosaltres, que volem la permanència de l'ordre i de la justícia, però sense recolzar-se en l'explotació de ningú, haurem de mantenir amb fermesa el règim de propietat privada, i l'explotació agrícola familiar, que és la que dona més resultat i és el millor ordenament de la societat. Tenint en compte, però, que els beneficis de la propietat privada han d'arribar a satisfer totes les necessitats de la societat; res de sentits exclusivistes que en aquest terreny serien molt més condemnables. Pels camins de la justícia i de l'equitat, que són els més segurs per a trobar aquella pau social que tants dalegen, però que també, dissortadament, n'hi tants que sembla que no vulguin fruir, ni deixar fruir als altres.

Una cosa és que el Govern intervingui amb un sentit de justa ponderació i sempre a favor del més feble, i l'altra és que es vulgui introduir en la legislació d'un país reformes com aquesta, que d'ésser aplicada, en sofriran les conseqüències tots els estaments agrícoles.

Ja anirem veient el desenvolupament de les discussions i les futures probabilitats d'èxit. De totes maneres, sembla que encara és cosa llarga i que donarà molta feina, i ara ens anem acostant a l'estiu en què tot fa vacances.—J. M.

MOVIMENT INTERNACIONAL

EL TRIOMF DE LES ESQUERRES A FRANÇA.—A l'hora en què a Alemanya, Anglaterra, Austràlia, etc.—exponent d'un corrent universal—les majories populars s'inclinen cap als partits ja conservadors, ja franca-

ment feixistes, com el d'Hitler al Reich, la República francesa ha atorgat els seus sufragis a les esquerres més qualificades del seu vast panorama electoral, com si volgués afirmar així la seva independència política enfront dels fenòmens que capgiren l'estructura mundial sorgida de la Gran Guerra.

El triomf de les esquerres ha estat absolut. No se'l pot atribuir a cap més fenomen que el desgast que sofreixen els partits quan fa temps que ocupen el poder. L'elector francès ha oblidat els beneficis que li han reportat els governs Poincaré, Tardieu i Laval, i s'ha inclinat a favor dels triomfadors de 1924, que ja una vegada l'abocaren a la ruïna.

El ciutadà francès ha dipositat la seva papereta de vot sota la impressió d'una greu crisi econòmica, que no es pot atribuir a cap partit.

Després dels dos torns d'escrutini, la nova Cambra ha quedat constituïda de la següent forma, comparant-la amb les Cambres anteriors, ço que permet d'establir les oscil·lacions contínues del Cos electoral francès.

	1919	1924	1928	1932
Comunistes	—	26	10	10
Socialistes comunistes	—	—	5	11
Socialistes S. F. I. O.	68	104	112	130
Republicans socialistes	26	43	32	38
Radicals-socialistes	86	139	109	157
Radicals independents	139	40	90	66
Republicans d'esquerra	61	81	101	72
Unió Republicana Democràtica	183	104	90	76
Demòcrates populars	—	14	19	16
Independents de dreta i esquerra	50	30	34	31

Es fa difícil d'establir classificacions sòlides, per tal com més que pertanyents a partits nacionals organitzats, se'ls situa segons la minoria parlamentària on s'agrupen durant la legislatura. I encara molt sovint les minories es fraccionen i subdivideixen, ço que fa materialment impossible d'establir un quadre exacte. En el precedent gràfic trobem per separat els comunistes i els socialistes comunistes que començaren la legislatura units. Els diputats pertanyents a l'U. R. D. i als Demòcrates populars es trobaren en idèntic cas. A més, diverses minories fictícies que no responen a una realitat—com són l'esquerra radical, l'Aliança social, etcètera—les hem agrupades en els grups afins a fi de facilitar la comprensió de la composició de la Cambra.

El curiós sistema electoral de la veïna República permet que els comunistes—les dues fraccions reunides—ens apareguin com a triomfadors, quan en realitat han tingut tres cents mil vots menys que en 1928. Més que una forta inclinació de l'electorat cap a l'esquerra, s'ha produït una abstenció dels electors dels partits de dreta que ha permès de triomfar als candidats d'aquella. A més, ajuda al triomf dels partits del Càrtel de 1924 l'anomenada disciplina republicana, que fa retirar uns candidats

a favor dels altres més afins, mentre els diversos candidats de dreta, en mantenir la seva bandera, s'entrebanquen els uns als altres, deixant el camí expedit a l'adversari. Els tres grups més beneficiats de les eleccions són els radicals-socialistes, republicans socialistes i els socialistes S. F. I. O.

Establerts els resultats electorals, es fa interessant de preveure cap a quin govern s'orientaran els victoriosos de les diades de l'1 i 8 de maig. Presentada per Tardieu la seva dimissió al nou Cap d'Estat—immediatament de la seva elecció per l'Assemblea de Versalles—se li pregà que continués en el càrrec fins a l'entrada en funcions de la nova Cambra, la qual decidirà quin Govern prefereix.

Aquest pot ésser un govern cartelista a semblança del de 1924, o també de Concentració republicana, suprimint la dreta—U. R. D. i grups afins—i els socialistes. Les dues fórmules s'entenen sempre a base dels 157 radicals-socialistes, que converteixen Herriot en l'àrbitre dels destins de França. Afortunadament per a la República francesa, tot fa creure que l'Herriot d'aquests últims anys no conserva aquell anticlericalisme que intentà de restaurar en 1924. Manifestacions seves ben explícites en aquest sentit han permès de creure que l'Herriot actual respecta i fins admira la lloable gestió de les Ordres religioses dins i fora de França.

El Govern que es formarà haurà d'enfrontar-se amb el doble problema de les difícils qüestions interiors i exteriors. Crisi econòmica—reflex de la mundial—i la intransigència a l'altre costat del Rhin, simbolitzada en la figura d'Hitler, l'autor de la consigna "Alemanya, desperta", llançada per combatre els Tractats de pau imposats en 1918 pels aliats. Si Tardieu i Laval—malgrat els seus innegables èxits—s'han vist abandonats pels electors, ¿què no serà d'Herriot i els seus aliats d'aquí a quatre anys per poc que la situació s'empitjori?—L. O.

LA CORBA ASCENDENT DE HITLER.—En el curt espai d'un mes, l'Imperi Alemany ha passat per tres successives diades electorals. Començà per les dues dates de l'elecció presidencial i seguí amb la renovació del Landtag prussià i de diverses Dietes regionals.

L'elecció presidencial s'ha caracteritzat per la renovació del mandat de Hindenburg. Tot i la prolongació de la seva presidència; les xifres i característiques de les diverses candidatures en lluita, posen de manifest el canvi tan radical que s'ha produït en les consciències alemanyes des de l'elecció del mariscal en 1925.

Una petita comparació dels resultats assolits per les diferents candidatures ens permetrà de determinar clarament l'abast de l'actual transformació del Reich.

	26 d'abril de 1925	13 de març de 1932	10 d'abril de 1932
Hindenburg	14.655.766	18.654.690 (49,6 %)	19.359.642 (53,1 %)
Marx	13.751.615	—	—
Thaelmann	1.931.151	4.982.939 (13,2 %)	3.706.388 (10,1 %)
Hitler	—	11.341.360 (30,1 %)	13.417.460 (36,8 %)
Duesterberg	—	2.518.939	—
Winter	—	111.486	—

En 1925 Hindenburg representava, en l'escenari electoral, idèntic paper a l'ocupat actualment per Hitler, ço és, era el candidat dels enemics de la Constitució de Weimar. Marx (socialista) ocupava l'actual lloc del mariscal. La prova d'aquest capgirament tan profund la trobem en els discursos del derrotat de 1925 (Marx), preconitzant—ara—la votació de Hindenburg, l'enemic seu d'eshores. I és que davant la pujança ininterrompuda de Hitler, les esquerres i els moderats s'han agafat al mariscal amb el mateix delit amb què un naufrag s'agafaria a un ferro roent si es posés a tret. La gestió de Hindenburg—maïgrat els recels amb què fou acollida la seva elecció per les esquerres, degut a la seva significació tradicional—s'ha ajustat en aquests set anys a la més pura ortodòxia de Weimar. S'ha sabut sobreposar a les seves devocions de tendència per encarnar les d'un president patriota, situat damunt les lluites de partit. Atorgada—aquests darrers temps—la seva confiança a Brüning, han sabut—units en la comuna responsabilitat—guiar el Reich en mig dels més difícils problemes—interiors i exteriors—que s'han anat suscitant ininterrompudament.

La crescuda votació de Hindenburg—sis milions més que Hitler—no representa exactament la divisió actual dels alemanys en dues fraccions, antitètiques—hitlerians i anti-hitlerians. En són una prova les eleccions que se celebraren quinze dies després per a renovar diverses Dietes i que estudiarem a continuació. És innegable que un gran nombre d'alemanys seguidors de Hitler votaren pel mariscal per la seva superior història d'heroi nacional. La seva magnífica fulla de serveis militars li proporcionà un percentatge de vots grandiosos, entre els enamorats incondicionals de les glòries guerreres de Prússia. Potser sense necessitat de furgar gaire en el subconscient de molts electors, trobaríem que, en emetre el seu sufragi, pensaven que una Alemanya presidida per Hindenburg i governada per un nou Cancellier de Ferro—aquí llegeixi's Hitler—seria invulnerab'e a totes les pressions i exigències dels vencedors de Versalles.

* * *

En les eleccions per les diverses Dietes, celebrades el 24 d'abril, els diversos partits obtingueren el següent nombre d'actes—establ'im com-

paració amb les mateixes eleccions de l'any 1928—que permet fixar l'escala ascendent del nacional-socialisme.

	Prússia		Bàvia		Wuttemberg		Anhalt		Hamburg	
	1928	1932	1928	1932	1928	1932	1928	1932	1928	1932
Hitlerians	6	162	9	43	1	23	1	15	43	51
Socialistes	137	93	35	20	21	14	15	12	46	49
Centre	71	67	—	—	16	17	—	1	2	2
Comunistes	56	57	6	8	6	7	3	3	35	26
Populistes	40	7	—	—	4	—	6	2	7	5
Cristians socials ..	—	2	—	—	3	3	—	—	2	1
Hannoverians	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Part. d'Estat (dem.)	21	2	17	9	8	4	2	1	14	18
Nacionalistes	82	31	13	3	4	3	2	2	9	7
Catòlics bav.	—	—	46	45	—	—	—	—	—	—
Agraris	—	—	—	—	15	9	—	—	—	—
P. Econòmic	21	—	—	—	—	—	6	2	2	1

Aquestes eleccions destrueixen a Prússia l'hegemonia socialista en el poder. La seva força datava de l'any 1919. Sense la seva collaboració, no era possible de formar cap govern viable. Avui aquesta força ha quedat traspantada als hitlerians. Es un tòpic en la política alemanya de dir que el qui governa a Prússia domina en el Reich. Per una d'aquelles paradoxes tan freqüents en la política, el ministre de l'Interior prussià compta amb més facultats que el titular de la mateixa cartera dins el Reich. En aquest aspecte, potser els surt més a compte als nacional-socialistes de governar—ni que sigui en coalició—a Prússia, que posseir la mateixa presidència del Reich.

El temps transcorregut des de les eleccions s'ha esmerçat en converses entre els diversos partits per tal d'arribar a una coalició per governar. Avui es preveu ja que el Centre—eix de la política alemanya—s'inclina a acceptar el governar plegats amb els nacional-socialistes, frenant—naturalment—les violències del seu programa.

L'augment de vots hitlerians s'ha realitzat a despeses dels altres partits de dreta prussians. Els nacionalistes han descendit en dos terços. El partit Econòmic i els vells populistes han quedat, pràcticament, anul·lats. A l'esquerra, el Partit de l'Estat (né Demòcrata) ha passat de 21 llocs a 2. De la minva socialista, ja n'hem parlat. El Centre Catòlic, pel seu caràcter confessional, manté gairebé les seves posicions. I totes aquestes pèrdues d'efectius s'han realitzat a profit d'una sola tendència: el nacional-socialisme. Els mateixos comunistes que hom preveia que millorarien els seus efectius a costa de la desbandada socialista han sortit defraudats. Un sol diputat guanyen en relació a les eleccions de 1928.

A Bàvia, els resultats del 24 d'abril no marquen un capgirament tan radical envers els de 1928. Els nacional-socialistes continuen en progressió creixent, des de les eleccions del Reichstag en 1930. Però no

assoleixen encara ésser la minoria més nombrosa dins la Dieta. Els catòlics bavaresos (representació del Centre) mantenen la seva posició preponderant. A l'entorn seu es pot formar encara un govern de coalició de Weimar. Potser és per aquell aforisme que ningú no és profeta a la seva pàtria, que Baviera és el país del Reich on Hitler va més endarrerit en la seva marxa cap al poder.

Després d'aquestes eleccions, el minúscul Estat d'Anhalt cau de ple en un govern de coalició de dretes. L'actual govern d'esquerra—total 2 ministres—haurà de retirar-se a esperar uns altres temps.

A Wuttemberg, la situació queda indecisa. Els hitlerians passen d'1 lloc a 23. Depèn de com es resolgui la crisi a Prússia el veure quina coalició assumirà la responsabilitat del Govern.

L'absurda divisió de la Dieta d'Hamburg, que no sembla tenir ganes de canviar—cinc eleccions en 18 mesos—farà segurament perpetuar l'actual administració apolítica, feta a base del present Senat de tècnics.

Hitler queda després d'aquestes eleccions en una situació ben avantatjosa per emparar-se dels llocs estratègics del Reich, a poc que la seva tàctica o la seva bona estrella aportí nous contingents d'incondicionals al seu estendard de l'svàstica.

Si així és, assistirem a un capgirament complet de la política alemanya.—L. O.

RUBRICA DE LA VIDA D'ESPANYA

Va descabdellant-se al Parlament la discussió de l'Estatut. Molt més que la mateixa elaboració de la Constitució, ha apassionat els ciutadans espanyols. La premsa unitària—existent en tots els camps polítics, tant de dreta com d'esquerra—ha iniciat una campanya d'agitació que a hores d'ara ja té les seves víctimes. Saragossa, Valladolid i altres ciutats espanyoles han vist enrogides les pedres dels seus carrers, amb sang dels agents de la força pública i dels que es manifestaven violentament contra les aspiracions de Catalunya. Els articles més atemperats de l'Estatut plebiscitat pels catalans han estat acusats d'amagar sentiments separatistes.

El primer a rompre el foc fou En Maura (el republicà). Tota la seva oració es mogué dins un to gris, que no és, certament, habitual en ell. S'expressà—naturalment—contra la totalitat de l'Estatut, però sense combatre'l a fons. Els seus arguments han estat de poca envergadura. No ha enfocat els nostres de front, sinó més aviat els ha eludits. En fi, les seves paraules han estat una galleda d'aigua freda damunt els intransigents que esperaven grans coses de la seva fogositat habitual.

El lloc que ha renunciat Maura de director de l'oposició a l'Estatut

en el camp republicà, se'l disputen Sánchez Roman i Ortega Gasset (el filòsof).

El discurs del primer, un dels millors juriconsults actuals, agafà un to de tesi jurídica. El descabdellà dins els més rigorosos camins de la lògica. Empalmà els seus arguments els uns amb els altres, constituint inacabables sil·logismes, tendents a demostrar que l'aprovació de l'Estatut és el "*Finis Hispaniae*". Ve a dir que l'abandó de l'actual concepció unitària d'Espanya—mitjançant ni que sols sigui una delegació de funcions—és un suïcidi col·lectiu que tots estem obligats a impedir. L'atapeïment d'arguments arribaria a fer trontollar les nostres pròpies conviccions, si no trobàvem l'exemple de tants altres Estats que es desenrotllen dins sistemes descentralitzats allí on es presenten diferències racials, lingüístiques o simplement aspiracions autonòmiques. Ja no parlem dels països de constitució federal—sistema que no creiem honradament aplicable a Espanya en la seva fórmula pura—com Alemanya, els E. E. U. U. o el mateix Imperi Britànic.

El discurs d'Ortega Gasset toca una altra fibra. Barreja els seus punts de vista filosòfics sobre l'esdevenidor imperial d'Espanya amb abundoses cites històriques de Catalunya i la Península. Tergiversa els fets i en vol treure arguments favorables a l'unitarisme. Oblida punts cabdals de la història de la Corona d'Aragó. Adultera en una altra fase del seu parlament l'aparició del sentiment catalanista en el darrer terç del segle XIX. Acusa els catalans de voler-se recloure dins de casa llur, fent abstracció dels problemes i les realitats de les altres terres ibèriques. El discurs d'Ortega i Gasset representa l'oposició a l'Estatut en nom d'uns nous principis i aspiracions, que bullen en la seva imaginació. Es en nom d'aquesta pretesa superioritat d'ideal que invoca l'expressió que tots els espanyols hem de "conllevarnos" mútuament, per a millor servir aquesta aspiració de grandesa peninsular. Creu que una Espanya on hi hagi unes zones autonòmiques—Catalunya i Bascònia, per exemple—és inepta per a realitzar un ideal de superació que la colloqui en un lloc de primera fila en el concert mundial.

A l'ofensiva dels centralistes contra el projecte d'Estatut no han respost els diputats catalans d'una manera declarada fins a la tercera setmana d'iniciada la lluita. La tàctica seguida pels nostres parlamentaris ha estat encertada. La tasca—podrem dir els papers—ha estat repartida entre els més preparats dels nostres diputats, que per raó de llur situació política s'acosten més als actuals governants. No podia, però, faltar la veu del nostre patrici Ramon d'Abadal, que assenyalava magistralment la posició de les dretes catalanes—millor dit de l'anomenat catalanisme històric—enfront de l'Estatut d'autonomia. Les seves paraules, per raó d'aquesta mateixa significació, avalaven millor que cap altra les aspiracions mínimes de Catalunya elevades a les Corts.

Els discursos d'Antoni Xirau Palau i de Nicolau d'Olwer han estat respostes precises a alguns dels discursos que contra l'Estatut s'han pronunciat anteriorment. Han desfet un per un els tòpics que contra l'autonomia es vénen repetint, des de l'aparició del catalanisme. Les tergi-

versacions de conceptes i les crides als sentiments patriòtics espanyols han quedat en el seu lloc després de les paraules dels representants catalans.

Defensà també la tesi catalana, d'una manera brillant, N'Amadeu Hurtado. El seu parlament féu una gran impressió en la Cambra, per tal com el dedicà—quasi íntegrament—a fer aparèixer com a consubstancials els sentiments de República i Catalunya. En una Cambra d'una filiació com l'actual, cap més argument no podia tenir la força d'aquest. Censurava els qui s'oposaven a les concessions autonòmiques, d'ésser monàrquics sense saber-ho. Els conceptes de sobirania, nació i Estat jugaren meravellosament el seu paper de desfer les elucubracions que sobre aquest mateix tema havia bastit l'Ortega i Gasset. N'Amadeu Hurtado es deturà significativament a estudiar el concepte de pacte entre Catalunya i Espanya, que representa l'Estatut. Aquesta paraula de "pacte" és potser la que ha aixecat més protestes i recels entre els anti-autonomistes. Potser és per això que l'Hurtado ha volgut deixar ben assentat aquest punt concret. L'Estatut—final d'etapa de tot el moviment catalanista—per raó de la seva història i tramitació no pot tenir cap més significació que el de Pacte. Pacte nascut de la mateixa natura dels fets, no del caprici dels homes.

També arribà el seu torn de parlar a Lerroux. L'escamoteig que ve fent de totes les qüestions que interessen al país per tal de no comprometre's no li ha valgut davant la qüestió de l'autonomia. Una vegada més ha passat la corda fluixa davant l'opinió. Es pot dir que ha parlat a favor d'un Estatut en abstracte, però llimant-lo i adaptant-lo en les seves múltiples aplicacions concretes. En total, no s'ha mogut del camp de les seves desgraciades intervencions en els últims mesos. Continua desplaent als uns i als altres.

L'ambient favorable a les nostres aspiracions, que s'anava respirant a mesura que transcorrien les sessions, s'ha convertit en francament optimista en entrar en les acaballes de la discussió de la totalitat. L'encertada intervenció d'Ossorio i Gallardo a favor de l'Estatut preparà el terreny a l'Azaña. El seu parlament fou purament polític. No perdé el temps en divagacions, sinó que anà al gra immediatament. Es valgué del coneixement que té de les coses de Catalunya per a examinar i defensar certs aspectes de l'Estatut, cars als seus enemics. Es valgué ben sovint únicament del bon sentit per a desfer les més absurdes objeccions que floten en l'ambient que rodeja els parlamentaris espanyols. Naturalment que Ossorio i Gallardo no ens interpretà exactament tal com hauria estat de desitjar, però les seves paraules marquen una gran quantitat de coincidències i, més que res, compta el gran corrent de cordialitat i comprensió—ahora—que s'estengué de cap a cap del discurs.

Fem gràcia als nostres amics de comentar el discurs de Royo Villanova. Tot ell estigué plagat de llocs comuns contra l'Estatut i e's sentiments catalans. Després d'ell intervingueren altres diputats que no aportaren cap canvi a l'ambient general de la Cambra favorable a l'Estatut.

Important discurs el de l'Azaña, que d'una vegada ve a resoldre la qüestió de l'Estatut. A hores d'ara, no hi ha cap persona a Espanya—mitjanament documentada—que dubti de la concessió de l'autonomia. Les seves paraules, clares i precisés, vénen a resoldre d'una vegada totes les vacil·lacions. La posició d'àrbitre que ocupa Azaña dins la República tira per terra les darreres il·lusions que encara podien tenir els partidaris de l'Espanya unitària.

En un parlament que durà tres hores, Azaña defensà la concessió de l'Estatut amb la mateixa energia que ho hauria fet el catalanista més fervent.

Azaña tingué la braó d'enfocar el problema cara a cara. Propugnà per resoldre'l definitivament, idèntic coratge que l'emprat fins ara per a negar-s'hi. Mai cap ministre de l'Estat espanyol no s'havia expressat des del banc blau amb una rotunditat tan absoluta a favor de les nostres aspiracions. L'Azaña, en aquest discurs, ve a obrir-nos el pensament que batega dins d'ell. Sembla que aspira a crear una nova Espanya on l'esperit de les velles nacionalitats hispàniques contribueixi a donar-li una vigor nova. Azaña ve a situar l'ideal d'Espanya en aquell gloriós segle XVI que fins ara tenien menyspreat les esquerres espanyoles i deformat els altres sectors polítics. En aquest punt, el Cap del Govern marca noves orientacions en el desenvolupament ulterior de la nostra història. Llàstima que en altres punts s'aparti d'aquesta concepció totalitària que té de la grandesa espanyola, per servir sectarismes minúsculs de tendència.

La visió que esbossà Azaña de l'Espanya futura, fonamentada en la seva crítica històrica preliminar, sobtà tant els diputats i els comentaristes polítics, que no els deixà temps per a fixar-se en les solucions concretes que propugna per a l'Estatut. L'emoció de la primera part difuminà l'atenció dels diputats vers la segona.

L'Azaña, però, en bosquejar un panorama d'actuació futura assenyalava uns amplíssims límits, però en l'aplicació al cas d'ara—l'Estatut—les seves solucions són molt més exigües del que els catalans podien esperar després de la seva generosa exposició. Es comprèn—encara que no ens faci goig—aquesta contradicció. L'Azaña, mentre navegava pels mars de les concepcions futures, obeïa a les idees pròpies, però en davallar a la realitat política, ha d'ajustar el seu pensament als límits que li imposen les circumstàncies, i en el cas d'ara, aquestes venien condicionades per la resultant dels grups polítics que formen la majoria governamental.

En un punt concret no ens fan goig els punts de vista mantinguts pel cap del Govern. Ens referim a l'ensenyament. Les solucions propugnades són esquifides, impròpies de les línies generals del discurs. Donar-nos la Universitat per regatejar-nos l'escola ens sembla completament

absurd. Això mateix pot servir-nos d'alerta. Demostra que encara no podem cantar victòria. Ara, en entrar a la discussió de l'articulat, els parlamentaris catalans hauran d'estar més amatents que mai per a evitar que ens aprovin un Estatut deformat o minimalista.—L. O.

El que prescriu la Ciència Mèdica per a combatre el mal de pedra

El mal de pedra és una de les conseqüències produïdes per la presència de l'àcid en la sang. L'atacat de mal de pedra úric, pateix els dolors sords en els ronyons, de malestar en el sota ventre i arriba a expulsar en l'orina unes petites bolves vermelloses que formen dipòsit, mesclades de vegades amb cristallets oxàlics molt durs. En les crisis de còlics nefrítics, les molèsties es manifesten amb grans dolors deguts al rompiment de petitíssims canals per les petites bolves tallants.

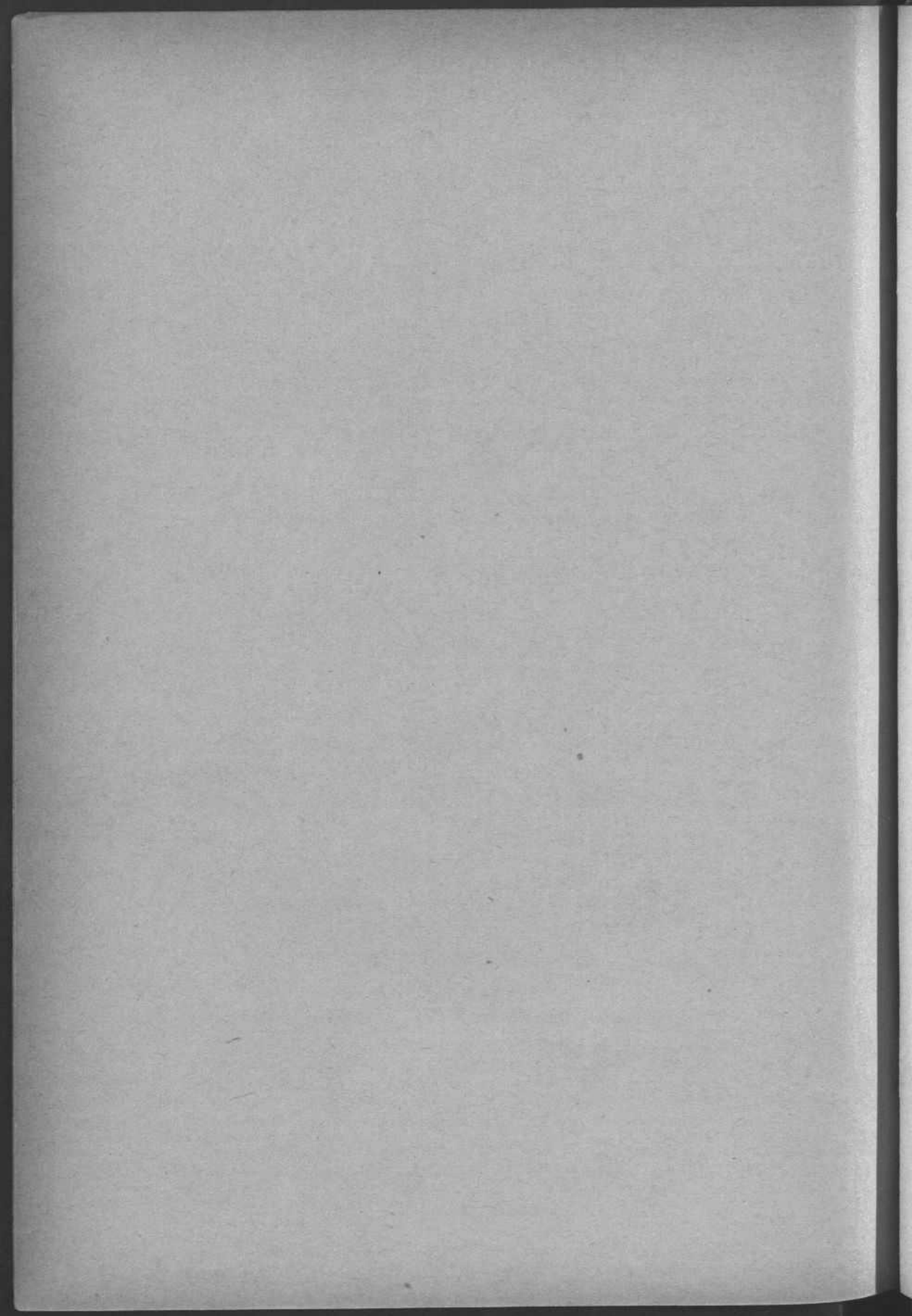
Aquest estat patològic s'ha de combatre prenent Urodonal per tal d'assegurar la sortida de les petites bolves i de les mucositats que les acompanyen i facilitar llur eliminació definitiva.

Continuant aquest tractament, l'orina esdevé abundosa, límpida i exempta de sediments, desapareixent així els terribles dolors conseqüents a les petites bolves, i d'aquesta manera s'arriba als resultats assenyalats per un professor eminent que esmenta:

“Empro en la meua pràctica, molt sovint, el producte Urodonal, i aconseguixo sempre uns efectes segurs, per la qual cosa li dono la preferència en les meves prescripcions, a altres similars, per a dissoldre l'àcid úric i tractar satisfactòriament els casos de reuma i les múltiples manifestacions de l'artrisme.

DR. FERRAN SECO.—Professor de l'Institut Rubio. Metge dels Hospitals de la Princesa i de la Beneficència Municipal de Madrid.”

INDEX

INDEX

DEL VOLUM XV

(GENER-JUNY 1932)

PORTICS

LA TRISTESA UNICA	3
L'OBDIENCIA I LA CONVICCIO	97
APOCALIPTICA	193
L'ERA NOVELLA	289
NEUTRALITAT ES IGNORANCIA	385
EL DISCURS QUE NO S'HA FET	481

ESTUDIS

BELLPUIG, T.	
L'Església perseguida	6, 100, 196, 292, 400
BERTRAN I PIJOAN, LLUÍS	
Els llibres de l'any 1931	117
BORDOY-TORRENTS, PERE M.	
La Santa de Florència	224, 415, 508
CARDÓ, CARLES	
Idees polítiques del Dr. Torras i Bages	383
LOPEZ OLIVELLA, LLUÍS	
La tragèdia europea	20
MANYA, JOAN B.	
Formació autòctona del talent	213
El talent i la invenció	304
MASPONS I ANGLASELL, F.	
La sobirania de Catalunya, segons el Tribunal de La Haya	26
RIBAS I BERTRAN, MARIA	
La necròpolis de Vilassar de Mar	316
SALVAT, JOZEP	
Dos mestres de la literatura occitana: Pròsper Estieu i Antonin Perbosc	423
TARRÉ, JOSEP	
La primacia dels proletaris en l'Església	500
VOLTAS, C. M. F., PERE	
"Quand Israel aime Dieu", de Juan de Menasce, o dues paraules entorn del Judaisme	484

LES BELLES LLETRES

ARÚS I COLOMER, JOAN

Oda cristiana	33
----------------------	----

CRONIQUE DE L'ESTRANGER

PIGIEL (*Internacional*)

El Congrés Eucarístico-marià, de Rodes	235
FALGAIROLLE, ADOLPHE DE (<i>França</i>)	
Les construccions nominals en el francès modern	39
El "Destin Français" i M. Halevy	326
FALGAIROLLE, M. ASUNCION DE	
La vida política de França	140, 241, 521
FURGER, J.	
Lletra d'Austria	524

LLIBRES & REVISTES

ELS LLIBRES

REPUBLICA, LIBERTAD, ESTATISMO, de José M. de Semprún y Guerra, per C.	44
ESSAIS DE MORALE CATHOLIQUE. - I. LE RETOUR A JÉSUS, de Jacques Leclercq, per C.	
45	
NÚRIA, de Josep M. Vilarnau Cabanas, per L. B. i P.	46
LA ÚLTIMA REINA DE ARAGON, VIRREINA DE VALENCIA, de Lluís Querol i Roso, per <i>Vicent Genovès</i>	
46	
L'OMBRA I ALTRES POEMES, de Marià Manent, per J. M. Rovira-Artigues	
48	
LEXICON DER PAEDAGOGIK DER GEGENWART, per V.	
49	
GRAMMATICA SYRIACA AD USUM SCHOLARUM, de Dom L. L. Palacios, per J. Millàs	
143	
L'ABAT OLIVA FUNDADOR DE MONTSERRAT, de Dom Anselm M. Albareda, per C. Cardó	
144	
LE CHRIST, de G. Bardy i A. Ticot, per C. Cardó	
145	
STUDIES OF THE SPANISH MYSTICS, d'E. Allison Peers, per Dom A. M. Albareda	
245	
L'HEREU, de Prudenci Bertrana, per M. S.	
246	
DAPHNE ADEANE, de Maurice Baring, per Maurici Serrahima	
247	
UNA ANIMA D'INFANT. GUIU DE FONTGALLAND, per J. Garcia	
332	
LA BEATA ANA MARIA TAIGI, de Juan Bautista Juan, per C. Montserrat	
333	
LA SUBIDA AL CALVARIO, de Luís Perroy, per C. Montserrat	
333	
PANEGÍRICOS Y SERMONES, de Juan Bta. Ferreres, per C. Montserrat	
334	
DISCURSOS PARLAMENTARIQS de Juan Vázquez de Mella, per C. Montserrat	
334	
DEVOCIÓN AL SAGRADO CORAZÓN, del P. Jaime Pons, per C. Montserrat	
335	
ELOGI DELS METGES I DE LA MEDICINA, de Jaume Aiguader i Miró, per C. Cardó	
444	
EL PRIORAT DE LLADÓ I LES SEVES FILIALS, de Pere Vayreda i Oliva, per J. Garcia	
445	

MEDITACIONES AFECTIVAS Y PRACTICAS SOBRE EL EVANGELIO, per J. Garcia	446
ESPLAIS, del P. Xavier d'Olot, per P. N.	446
L'ESTRANGER, d'A. Rosich-Catalan, per J. M. Rovira i Artigues	529

LES REVISTES

<i>La civilització americana i la vida de l'esperit</i> , per Josep Wilbois, a LA NOUVELLE REVUE DES JEUNES, 15 octubre 1931	51
<i>Sobre l'Encíclica Quadragesimo Anno</i> , per A. D. Sertillanges, a LA NOUVELLE REVUE DES JEUNES, 15 novembre 1931	54
<i>Qüestió escolar i francmaçoneria</i> , per Mary Macé, a ÉTUDES, 20 agost 1931	59
<i>El feminisme entre els "salvatges": el problema del matriarcat</i> , a L'AMI DU CLERGE, 22 octubre 1931	70
<i>Consulta d'un advocat, catòlic pràctic, que intervé en política, sobre el divorci</i> , a EL BON PASTOR, gener 1932	149
<i>Llibertats i deures polítics dels catòlics, segons els ensenyaments pontificis</i> , per E. Magnin, a LA VIE CATHOLIQUE, 16 gener 1932	249-336
<i>Catolicisme i societat contemporània. - La III Setmana Catòlica Internacional de Ginebra</i> , a LA DOCUMENTATION CATHOLIQUE, 17 octubre 1931	450-531

LES IDEES I ELS FETS

(Cròniques, glosses, comentaris)

VIDA RELIGIOSA I MORAL

El congrés de juristes francesos sobre la llibertat d'ensenyament	81
Els catòlics al nou Parlament anglès	81
Un programa d'acció per als catòlics anglesos	82
Missatge del President Hoover invitant el poble nord-americà a donar gràcies a Déu	83
Inauguració d'una estàtua de Crist Rei al Brasil	83
Triomf del nom de Déu al Cantó de Tessí	84
Presa de possessió del nou arquebisbe de Praga	84
La missa de l'Esperit Sant a París	85
Declaració col·lectiva de l'episcopat espanyol	151
El discurs natalici del Sant Pare	168
El jurament exigit pel Feix al professorat universitari	170
L'episcopat dels Estats Units d'Amèrica i la crisi econòmica	171
La reforma cristiana del règim capitalista	171
Primer comentari del Sant Pare sobre la dissolució de la Companyia de Jesús	264
El Sant Pare i Rússia	264
La missa per la pau	266
Pregàries per la Conferència del Desarmament	266
La Unió de les Esglésies	267
La reforma del Calendari	267
El missatge radiofònic del Sant Pare en el desè aniversari a la seva coronació	355
Discurs del Sant Pare als predicadors quaresmals de Roma	355
Condemnació d'una altra obra de Daudet (<i>Les Bacchantes</i>)	356
L'Institut catòlic de París i les noces d'argent del seu Rector, Monsenyor Baudrillart	356

Represa de la persecució religiosa a Mèxic	475
L'himne dels sense feina	476
Preparatiu de la XXIV reunió de la Setmana Social Francesa ...	476
Erecció d'una nova Facultat a la Universitat Catòlica italiana ...	477
La Lliga panindiana d'Acció Catòlica	478
Congrés de l'Associació del Matrimoni cristià	546
Instruccions de l'Episcopat prussià sobre les eleccions legislatives ...	547
La crisi mundial judicada pel Cardenal Bourne	547
Noves construccions religioses a la diòcesi de París	548
La posició del Centre Catòlic a les darreres eleccions alemanyes ...	549
El Congrés internacional d'estudiants catòlics i el desarmament ...	550
Nota del Cardenal Verdier amb ocasió de l'enterrament catòlic de Briand	551

MOVIMENT SOCIAL

La diada del primer de maig	557
La mort d'Albert Thomas	559
La Reforma agrària d'Espanya	560

CULTURA GENERAL

Concurs Patxot de La Haya	269
Una Universitat mahometana	358
Europa vista des de Nordamèrica	367
Parlament de Carles Riba	552

MOVIMENT INTERNACIONAL

<i>Alemanya</i>	
La corba ascendent de Hitler	563
<i>Argentina</i>	
La política argentina	86
<i>França</i>	
La retirada de Briand	179
La mort de Briand	375
La política religiosa de Briand	381
El triomf de les esquerres a França	562
<i>Iugoslàvia</i>	
Les eleccions iugoslaves	90
<i>Índia</i>	
La qüestió índia	280
<i>Irlanda</i>	
El triomf de De Valera	378
<i>Polònia</i>	
La política exterior de Polònia	88
<i>Xina</i>	
La Xina acut al Sant Pare demanant la seva protecció	375
<i>Internacional</i>	
Resum de l'any 1931	276
El conflicte de la Manxúria	174
Les reparacions i els deutes	181
Els catòlics i el problema del desarmament	282
El pensament cristià sobre el problema ídem.	372
Missatge de la Confederació internacional de Sindicats Cristians a la Societat de les Nacions	374
L'Entesa Econòmica Danubiana	376

RUBRICA DE LA VIDA D'ESPANYA

Notes diverses	93, 184, 285, 383, 479, 567
-----------------------	-----------------------------

Academia Cots

Fundada l'any 1879

Avinguda Portal de l'Àngel, 38

Telèfons números 18953 i 75303 i Apartat 782

Incorporada a l'Escola Superior de Comerç
i a l'Institut Nacional de Segona Ensenyança

CLASSES PRACTIQUES :

Lletra comercial, Ortografia castellana i catalana, Correspondència particular i comercial, Aritmètica i Càlcul Mercantil, Classificació i Arxiu, Pràctiques d'escriptori, Teneduria de Llibres de conformitat amb les lleis tributàries, i Llibre de Vendes, Mecanografia en tots els seus aspectes, Taquígrafia, Dibuix, Francès, Anglès, Alemany, Italià, Pràctiques i Tècnica de Banca.

Classes econòmiques a 5 pessetes.
Una hora diària de classe

*Peritatge, Professorat Mercantil i
Eatzillera*

Soler i Torra Germans

Banquers

Rambla dels Estudis, 11 i 13

i Bonsucceés, 1 i 3 - Barcelona

Sucursals: Madrid - San Sebastián - Vic

VALORS :: CUPONS :: GIRS :: CANVI

CAMARA CUIRASSADA : CAIXES
DE LLOGUER PER A GUARDAR
VALORS, DOCUMENTS, JOIES I
ALTRES OBJECTES DE VALOR
COMPARTIMENTS DES DE 22 PES-
- - SETES ANYALS - -

Compra-venda i administració de finques

Agents de préstecs per al Banc Hipotecar
d'Espanya

GENERAL MOTORS RADIO

Receptors de la més alta qualitat tècnica, presentats en luxosos mobles de fustes especials, per tal d'obtenir ressonàncies equilibrades.

Els 10 models GENERAL MOTORS RADIO, ajustats a totes les disponibilitats, són l'encís de la llar en captar meravellósament i amb la perfecció les emissions de tot Europa

Compareu els receptors General Motors Radio amb els de les marques més selectes i observareu tanta diferència que l'elecció d'un aparell de qualitat serà reservada als receptors G. M. R.

Modulació natural. Llarg abast. Selectivitat garantida.

RADIO - LOT

Passeig de Sant Joan, 17

Barcelona

Xocolates

Casa fundada l'any 1800

***Xocolates per a tots els gustos
i totes les fortunes***

Manresa, 4 i 6

Barcelona